

Załącznik
do uchwały nr 1121/21
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 30 listopada 2021 r.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2027

Projekt – wersja 02
listopad 2021 r.

Spis treści

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki.....	6
2. PRIORYTETY	34
2.1 Priorytety inne niż pomoc techniczna	34
2.1.1 PRIORYTET 1 INNOWACYJNE ŁÓDZKIE	34
2.1.1.1 Cel szczegółowy (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	34
2.1.1.2 Cel szczegółowy (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych.....	41
2.1.1.3 Cel szczegółowy (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	46
2.1.2 PRIORYTET 2 ZIELONE ŁÓDZKIE	53
2.1.2.1 Cel szczegółowy (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	53
2.1.2.2 Cel szczegółowy (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.....	59
2.1.2.3 Cel szczegółowy (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.....	64
2.1.2.4. Cel szczegółowy (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.....	70
2.1.2.5. Cel szczegółowy (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	75
2.1.2.6. Cel szczegółowy (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	80
2.1.3 PRIORYTET 3 MOBILNE ŁÓDZKIE	85
2.1.3.1 Cel szczegółowy (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.....	85
2.1.4 PRIORYTET 4 LEPIEJ POŁĄCZONE ŁÓDZKIE	91
2.1.4.1 Cel szczegółowy (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	91
2.1.5 PRIORYTET 5 ŁÓDZKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO	97
2.1.5.1 Cel szczegółowy (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury,	

dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	97
2.1.6 PRIORYTET 6 ŁÓDZKIE PRZYJAZNE MIESZKAŃCOM	103
2.1.6.1 Cel szczegółowy (ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	103
2.1.6.2 Cel szczegółowy (iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	109
2.1.6.3 Cel szczegółowy (v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.....	115
2.1.6.4 Cel szczegółowy (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	120
2.1.7 PRIORYTET 7 ŁÓDZKIE WSPIERA ZATRUDNIENIE I INTEGRACJĘ	126
2.1.7.1 Cel szczegółowy (a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)	126
2.1.7.2. Cel szczegółowy (b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)	131
2.1.7.3. Cel szczegółowy (h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	135
2.1.7.4. Cel szczegółowy (i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów.....	141
2.1.7.5 Cel szczegółowy (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	145
2.1.7.6 Cel szczegółowy (l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.....	151

2.1.8 PRIORYTET 8 ŁÓDZKIE WSPIERA EDUKACJĘ I KADRY	157
2.1.8.1 Cel szczegółowy (d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	157
2.1.8.2 Cel szczegółowy (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	164
2.1.8.3 Cel szczegółowy (g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	171
2.1.9 PRIORYTET 9 ŁÓDZKIE W TRANSFORMACJI	177
2.1.9.1 Cel szczegółowy (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	177
2.2. Priorytety dotyczące pomocy technicznej	194
3. PLAN FINANSOWY	205
4. WARUNKI PODSTAWOWE	208
5. INSTYTUCJE PROGRAMU	283
6. PARTENRSTWO	284
7. KOMUNIKACJA I WIDOCZNOŚĆ	287
8. STOSOWANIE STAWEK JEDNOSTKOWYCH, KWOT RYCZAŁTOWYCH, STAWEK RYCZAŁTOWYCH I FINANSOWANIA NIEPOWIĄZANEGO Z KOSZTAMI	289
9. WYKAZ SKRÓTOWCÓW	290
10. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	293

1. STRATEGIA PROGRAMU: GŁÓWNE WYZWANIA W ZAKRESIE ROZWOJU ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH POLITYKI¹

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii) i (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów”)

Pole tekstowe [30 000]

Mimo znaczących nakładów ponoszonych na rozwój społeczno-gospodarczy województwa łódzkiego (w tym z wykorzystaniem funduszy unijnych), region nadal w skali UE jest regionem słabiej rozwiniętym nie osiągającym 75% poziomu rozwoju Unii, mierzonego PKB per capita (w parytecie siły nabywczej PPS). Zapewnienie wysokiego tempa rozwoju, koniecznego do osiągnięcia średniej unijnej, wymagać będzie dalszej transformacji gospodarczej i społecznej, uwzględniającej wyzwania stojące przed regionem i wykorzystującej jego potencjały, przy jednoczesnym uwzględnieniu aspektów społecznych i środowiskowych.

ROZWÓJ GOSPODARCZY

W Europejskim Rankingu Innowacyjności Łódzkie znajduje się w grupie tzw. *Emerging Innovators* (wschodzący innowatorzy – najsłabsza grupa ze wskaźnikiem innowacyjności wynoszącym poniżej 70% średniej). Przyczyn niskiej innowacyjności województwa łódzkiego można upatrywać w przestarzałym profilu gospodarczym i mało konkurencyjnym przetwórstwie przemysłowym oraz przewadze mikroprzedsiębiorstw, charakteryzujących się zazwyczaj niskim potencjałem innowacyjnym. Wyzwaniem stojącym przed województwem w perspektywie najbliższych lat jest przede wszystkim **transformacja przemysłowa regionu** poprzez rozwój sektorów i działów bardziej zaawansowanych technologicznie, która umożliwi włączenie regionalnych firm przemysłowych w międzynarodowe łańcuchy wytwarzania innowacyjnych produktów (np. podwykonawstwo).

Z danych GUS wynika, że w 2019 r. nakłady wewnętrzne na B+R w województwie łódzkim stanowiły zaledwie 4,49% nakładów w skali kraju. Sektor przedsiębiorstw jest odpowiedzialny jedynie za ok. 1/3 z nich. W związku z tym konieczne jest zwiększenie zaangażowania firm w realizację projektów badawczych poprzez dofinansowanie działalności B+R przedsiębiorstw i wspieranie współpracy sektora nauki z obszarem biznesu w celu stworzenia trwałych relacji między tymi dwoma sektorami. W 2019 r. w Łódzkiem jedynie 33,4% podmiotów funkcjonujących w działalności B+R było wyposażonych w aparaturę naukowo-badawczą, a jej stopień zużycia należał do jednego z najwyższych w Polsce (blisko 86% – 15. pozycja w kraju). Niewystarczająca dostępność infrastruktury badawczej w połączeniu z wysokim poziomem jej zużycia, może stanowić barierę dla efektywnych badań rozwojowych, dlatego niezbędne jest dofinansowanie specjalistycznej aparatury do prowadzenia prac B+R.

Wyzwaniem dla województwa jest także **niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału regionu w zakresie usług (w tym innowacyjnych i logistycznych)**. Stąd istotna jest internacjonalizacja przedsiębiorstw,

¹ W przypadku programów, które ograniczają się do wspierania celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+, opis strategii programu nie musi odnosić się do wyzwań, o których mowa w art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i), (ii) i (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

wspieranie wdrażania innowacji w MŚP i realizacja usług na rzecz MŚP, wspierających ich rozwój, jak również wprowadzanie rozwiązań Przemysłu 4.0.

Zmiana paradygmatu wsparcia dostępu przedsiębiorstw do usług instytucji otoczenia biznesu z podażowego na popytowy, która nastąpiła w perspektywie finansowej 2014-2020, skutkowałą całkowitą przebudową sposobu finansowania usług IOB dla przedsiębiorców. Liczba IOB i zakres świadczonych przez nie usług uległy zmniejszeniu. W związku z tym zasadne jest wsparcie IOB w rozwoju usług i poszerzaniu ich zakresu, w celu stworzenia oferty adekwatnej do potrzeb przedsiębiorstw.

Istotnym wyzwaniem jest zapewnienie, by przedsiębiorstwa nadążały za postępem technologicznym przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, więc niezbędne jest wspieranie ich efektywności energetycznej, czy działań z zakresu GOZ.

Na wzrost gospodarczy Łódzkiego wpływ mają także inne wyzwania rynku pracy, jak **zwiększenie aktywności zawodowej ludności**. Mimo wzrostu w latach 2010-2020 współczynnika aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym, faktyczna liczba osób aktywnych zawodowo w woj. łódzkim zmniejszyła się o 224 tys. osób. Jest to efektem niekorzystnych zmian w strukturze demograficznej ludności województwa łódzkiego, kurczenia się liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz migracji młodych i może świadczyć o narastającym problemie luki na rynku pracy. W Łódzkiem istnieje nadal potencjał do dalszej aktywizacji zawodowej ludności, kobiet, osób o niskich kwalifikacjach, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

Istotnym wyzwaniem jest również **łagodzenie skutków powstającej luki pokoleniowej na rynku pracy, spowodowanej starzeniem się społeczeństwa i powiększeniem grupy osób w wieku poprodukcyjnym**. Prognozy dla Polski wskazują, że do 2025 r. na rynku pracy może brakować nawet 1,5 mln pracowników². Zgodnie z SRWŁ2030 ze względu na zaawansowanie niekorzystnych procesów demograficznych problem ten w szczególnym stopniu może dotknąć województwo łódzkie.

Biorąc powyższe pod uwagę nadal prowadzona będzie interwencja w obszarze zatrudnienia, której efektem będzie wzrost zatrudnienia i kompetencji zawodowych oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia.

Ważne jest także wzmocnienie regionalnej gospodarki w celu jej uodpornienia na sytuacje kryzysowe, szczególnie w kontekście pandemii COVID-19, której skutki jeszcze długo pozostaną odczuwalne. Z dnia na dzień wielu przedsiębiorców musiało dostosować się do panujących obostrzeń i zaleceń, pracować zdalnie, zawiesić działalność lub dokonać istotnych zmian w jej prowadzeniu. Niezwykle ważne jest w takiej sytuacji dalsze wsparcie, które pozwoli na utrzymanie konkurencyjności przedsiębiorstw i ich pracowników, wsparcie przedsiębiorstw w zakresie ich odporności na zmiany w gospodarce oraz podniesie ich zdolności adaptacyjnych. Konieczne jest także m.in. wdrażanie wyników prac B+R związanych z poprawą bezpieczeństwa biologicznego i ochrony społeczeństwa, stymulacja innowacji prozdrowotnych (rozwój nowoczesnych technologii medycznych, w tym e-medycznych).

E-USŁUGI PUBLICZNE

Rozwój społeczno-gospodarczy Łódzkiego wymusza zastosowanie w coraz większym zakresie narzędzi i technologii informacyjno-komunikacyjnych, które służą pobudzeniu rynku przystępnych, wysokiej jakości i interoperacyjnych usług publicznych. Doświadczenia z czasu pandemii COVID-19 również pokazały, jak istotny jest rozwój infrastruktury cyfrowej dla

² <https://www.pwc.pl/pl/media/2019/2019-01-22-luka-rynek-pracy-2025-pwc.html>

funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa. Perspektywa finansowa 2014-2020 znacznie przyspieszyła cyfryzację treści i usług publicznych w regionie, ale proces ten jest daleki od zakończenia i konieczne jest zwiększenie dynamiki tego zjawiska. Wyzwaniem jest **dalsze poszerzenie zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną** z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Do sprawnego działania administracji z wykorzystaniem e-usług niezbędne jest także zapewnienie wiarygodnych i wysokiej jakości danych zawartych w rejestrach publicznych.

Inwestycje w obszarze TIK pozwolą na podniesienie dostępności usług cyfrowych, wpłyną na poprawę stopnia ich wykorzystania przez mieszkańców Łódzkiego, zwiększą efektywność funkcjonowania służb publicznych i poprawią poziom bezpieczeństwa cybernetycznego w instytucjach regionalnych.

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

Elementami warunkującymi wykorzystanie OZE w województwie łódzkim są: położenie regionu w strefie umiarkowanych wiatrów i nasłonecznienia, znaczny potencjał do produkcji biomasy, znaczne zasoby wód geotermalnych oraz niewielki spadek rzek. Wzrost wykorzystania OZE i efektywne wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów i warunków pozwoli na rozwój energetyki niskoemisyjnej.

Wytwarzanie energii z OZE jest istotnym elementem w dywersyfikacji źródeł wytwarzania w krajowym miksie energetycznym, co przyczynia się do zapewnienia niezależności dostaw energii i bezpieczeństwa energetycznego. Ponadto wpływa pozytywnie na ochronę środowiska i stanowi odpowiedź na zrównoważoną transformację energetyczną w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, zgodną z polityką zrównoważonego rozwoju. Natomiast wyzwaniem wynikającym z SRWŁ2030 jest **ograniczenie produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych oraz dostarczenie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii.**

Doświadczenia z wdrażania funduszy europejskich wskazują na bardzo wysokie zainteresowanie wśród wnioskodawców projektami z zakresu OZE. W najbliższych latach można oczekiwać utrzymującej się tendencji w tym zakresie, szczególnie w odniesieniu do instalacji fotowoltaicznych wykorzystujących energię słoneczną. W związku z powyższym planowane jest wsparcie infrastruktury służącej do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, a także chłodu, biometanu i biopaliw II i III generacji z OZE wraz z magazynami energii, ciepła i chłodu działającymi na potrzeby danego źródła OZE.

Wyzwaniem wynikającym z SRWŁ2030 jest **niska jakość powietrza, szczególnie w miastach**, związana m.in. z emisją powierzchniową, która skutkuje przekroczeniami docelowego poziomu benzo(a)pirenu w pyłe PM10, dopuszczalnej wartości średniej rocznej pyłu zawieszonego PM2,5, dopuszczalnej wartości dobowej pyłu zawieszonego PM10, poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu, co powoduje powstawanie smogu. Według raportu wojewódzkiego za rok 2019 - *Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim*, przygotowanego przez GIOŚ RWMS w Łodzi, pod względem przekroczeń dopuszczalnych norm gazów i pyłów miasta Łódzkiego znajdują się w krajowej czołówce. W zakresie emisji punktowej w 2019 r. łódzkie znajdowało się w grupie województw o najwyższych wskaźnikach emisji dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłów, tlenków węgla i dwutlenku węgla. Niska jakość powietrza przekłada się na złą sytuację zdrowotną mieszkańców województwa, tj. m.in. bardzo wysoką umieralność na choroby układu oddechowego (2. miejsce w kraju w 2020 r.). Spowodowana zanieczyszczeniami większa liczba osób chorych ma również istotne znaczenie w związku z pandemią COVID-19, zwiększając ryzyko zapaadalności na COVID-19 i cięższego przebiegu choroby. Dodatkowym wyzwaniem jest także ubóstwo energetyczne, które w skali całego województwa dotyczyło 12% jego mieszkańców (2017 r.).

Jednym z celów szczegółowych *PEP2040* jest poprawa efektywności energetycznej. Duże straty energii, a tym samym jej większe zużycie wynika z nieodpowiedniej izolacji budynków, dlatego konieczne jest kontynuowanie wsparcia dla inwestycji w zakresie **poprawy efektywności energetycznej budynków**, które w perspektywie 2014-2020 cieszyło się dużym zainteresowaniem. Realizowane będą kompleksowe inwestycje w zakresie termomodernizacji budynków publicznych i wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Zmniejszeniu niskiej emisji będą służyć inwestycje w zakresie wciąż **niewystarczającej dostępności do sieci ciepłowniczych** i chłodniczych, a w celu podniesienia efektywności energetycznej nowo budowanych obiektów publicznych wspierana będzie budowa budynków pasywnych.

ŚRODOWISKO

Wyzwaniem Łódzkiego jest **wysokie zagrożenie występowaniem suszy oraz innych ekstremalnych zjawisk pogodowych i klimatycznych**. Województwo będzie zagrożone wysokim niedoborem wody, a obszar deficytu wody obejmować będzie znaczną jego część. Najniższa w Polsce lesistość regionu oraz bardzo mała zdolność retencyjna zlewni zwiększa zagrożenie wystąpienia suszy. Dlatego też w FEŁ2027 zaplanowano m.in. inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej. Łódzkie, w związku ze zwiększaniem się natężenia i częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych, które m.in. sprzyjają powstawaniu powodzi, staje przed coraz większą koniecznością adaptacji do zmian klimatycznych. Jednym z istotnych elementów sprzyjających adaptacyjności miast do zmian klimatu są tereny zieleni, budujące system zielono-niebieskiej infrastruktury, dlatego tak istotne jest podejmowanie działań mających na celu zwiększenie ich potencjału przyrodniczego. Pokłosiem zmian klimatu jest również rosnące ryzyko pożarów. Z tego powodu wdrażana będzie interwencja w zakresie ochrony przed pożarami lasów. Doświadczenia z perspektywy finansowej UE 2014-2020 pokazują, iż bardzo dużym zainteresowaniem cieszyło się wsparcie w zakresie doposażenia służb ratowniczych, które nie wyczerpało potrzeb w tym zakresie, dlatego działania te będą kontynuowane w celu usprawnienia działania służb ratowniczych.

Dużym problemem Łódzkiego jest **niska jakość wód powierzchniowych**, której istotnym źródłem nadal są ścieki komunalne i przemysłowe ze źródeł punktowych. Mimo dużego zainteresowania dofinansowaniem w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej w perspektywie 2014-2020, wyzwaniem jest **uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej**. Wsparcie nadal należy kierować w niewystarczająco rozbudowane systemy kanalizacji, szczególnie niespełniające warunku pełnej obsługi siecią mieszkańców w aglomeracjach ściekowych ujętych w KPOŚK. Interwencji wymaga też zagospodarowanie rosnącej, z racji rozbudowy systemów kanalizacyjnych, ilości komunalnych osadów ściekowych powstających w procesie oczyszczania ścieków. Obserwuje się też niewielki udział zakładów przemysłowych ponownie wykorzystujących oczyszczone ścieki do celów produkcyjnych (wyposażonych w zamknięte obiegi wody). W latach 2010-2019 udział ścieków ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnym w ściekach odprowadzanych wzrósł zaledwie o 1,2 p.p. do wysokości 1,6%. Wsparcia wymagają również przestarzałe stacje uzdatniania wraz z ujęciami wody w celu zapewnienia mieszkańcom stałych dostaw wody pitnej z uwzględnieniem ochrony jej zasobów.

Wyzwaniem województwa jest **usprawnienie systemu gospodarowania odpadami**. W zakresie gospodarki odpadami wsparcia nadal wymagają systemy selektywnego zbierania odpadów. Mimo wzrostu w regionie udziału odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów do poziomu 38,7% w 2020 r. oraz udziału odpadów komunalnych przeznaczonych do recyklingu do wartości 26,1 % w 2020 r. (średnia krajowa 26,7%), są one nadal niskie. Obserwuje się też wysoki udział odpadów przemysłowych

składowanych w odpadach wytworzonych. Wdrożenie planowanego wsparcia w duchu GOZ pozwoli na poprawę gospodarki odpadami z naciskiem na zapobieganie powstawaniu odpadów, a nie tylko zagospodarowanie odpadów już istniejących.

Kolejnym wyzwaniem regionu jest **niewystarczająca ochrona i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej**. Łódzkie charakteryzuje się stosunkowo niewielką powierzchnią obszarów prawnie chronionych. W 2020 r. ich udział stanowił 19,5% powierzchni województwa (15. miejsce w kraju, Polska 32,3%). Zagrożeniem dla zachowania różnorodności biologicznej regionu są m.in.: inwazje obcych gatunków roślin i zwierząt, spadek poziomu wód gruntowych na siedliskach hydrogenicznych, sukcesja wtórna w ekosystemach nieleśnych, obniżanie się kondycji zdrowotnej drzew w wyniku zmian klimatycznych, a także najniższa w kraju lesistość, dominacja monokultur sosnowych, presja inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo. Ponadto wyzwaniem stanowią również tereny zanieczyszczone lub zdegradowane, w tym niezrekultywowane zamknięte składowiska odpadów (w 2019 r. w województwie pozostało 20 niezrekultywowanych składowisk komunalnych) oraz miejsca nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikie wysypiska), będące potencjalnym zagrożeniem dla środowiska (m.in. pożary, skażenie chemiczne) oraz zdrowia i życia ludzi. Zaplanowany w programie zakres interwencji w powyższym obszarze wpłynie na zachowanie lub zwiększenie różnorodności biologicznej.

Zakres wsparcia planowany w obszarze środowiska jest odpowiedzią na wyzwania zdiagnozowane w Łódzkiem, pozostając jednocześnie w zgodności z potrzebami wskazanymi przez KE. Realizacja działań przyczyni się do zwiększania potencjału województwa w duchu zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem środowiska naturalnego.

TRANSPORT

Łódzkie zlokalizowane jest w centralnej części Polski i charakteryzuje się korzystnym położeniem na sieci transportowej kraju i Europy (TEN-T). Podejmowane do tej pory działania skierowane na poprawę stanu infrastruktury transportowej pozwoliły częściowo wykorzystywać tę korzystną lokalizację. Mimo to potrzebne są dalsze inwestycje odpowiadające na wyzwania w zakresie **niepełnej dostępności drogowej i kolejowej oraz niepełnego wykorzystania transportu publicznego**.

Województwo jest relatywnie dobrze wyposażone w drogi publiczne. Mimo szeregu inwestycji, infrastruktura drogowa regionu nadal wykazuje duże potrzeby inwestycyjne, szczególnie w odniesieniu do dróg wojewódzkich (prac modernizacyjnych potrzebuje 45,1% sieci dróg wojewódzkich) i lokalnych (prawie 22% z nich posiada nawierzchnię gruntową). Potrzeby inwestycyjne na sieci dróg wynikają też z dużego natężenia ruchu, które powoduje zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu (województwo charakteryzuje się wysoką liczbą wypadków i ofiar śmiertelnych). Dodatkowo, duże natężenie ruchu na drogach w centrach miast ma także istotny wpływ na jakość powietrza. Wykorzystanie potencjału regionie w postaci strategicznego układu autostrad i dróg ekspresowych wymaga ponadto zapewnienia odpowiedniej jakości systemu dróg dojazdowych do węzłów. Dlatego też wsparcie w ramach FEŁ2027 będzie skierowane na dalszy rozwój infrastruktury drogowej regionu.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat dzięki inwestycjom w infrastrukturę kolejową, także o charakterze punktowym (stacje i przystanki kolejowe, dworce pasażerskie) oraz tabor kolejowy nastąpiła poprawa infrastruktury kolejowej służącej obsłudze ruchu pasażerskiego i zwiększyła się oferta przewoźników kolejowych. Gęstość linii kolejowych w województwie jest jednak jedną z niższych w kraju, a region charakteryzuje się stosunkowo słabo rozwiniętą siecią kolejową, co skutkuje ograniczonym dostępem wielu miast do sieci kolejowej. Stąd

istotne jest kontynuowanie w ramach FEŁ2027 działań służących poprawie stanu infrastruktury kolejowej oraz zwiększających atrakcyjność kolejowych przewozów pasażerskich m.in. poprzez wspieranie przedsięwzięć taborowych.

Oprócz kolei, publiczny transport zbiorowy oparty jest na autobusowej komunikacji o charakterze regionalnym i ponadregionalnym, a także transporcie miejskim. Wyzwaniem w tym zakresie jest niepełne wykorzystanie tego transportu, wynikające m.in. z niezadawalającej oferty. Istotnym problemem dla funkcjonowania komunikacji zbiorowej w Łódzkiem jest niedostateczna jakość infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, w tym brak w pełni wykształconych zintegrowanych węzłów przesiadkowych łączących systemy transportu regionalnego i lokalnego oraz uzupełniającej infrastruktury dla niezmotoryzowanych uczestników ruchu. Najgorszą dostępnością transportu pozamiejskiego charakteryzują się obszary: peryferyjnie położone względem miast i słabo zurbanizowane, oddalone od najważniejszych szlaków komunikacyjnych oraz nieobjęte działalnością dużych przewoźników. W programie zapewnione zostanie wsparcie transportu pozamiejskiego skierowane na poprawę jakości infrastruktury i taboru autobusowego.

W części miast regionu publiczny transport zbiorowy oparty jest na systemach miejskiej komunikacji autobusowej lub tramwajowej. Mimo dużego znaczenia infrastruktury tramwajowej dla funkcjonowania komunikacji miejskiej w aglomeracji łódzkiej, jej stan techniczny jest niezadawalający. Zły jest także stan miejskiego taboru tramwajowego (pojazdy są przestarzałe). W przypadku taboru autobusowego, niski jest udział pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne. Niska atrakcyjność transportu publicznego sprawia, że wciąż wysoki jest stopień wykorzystania indywidualnego transportu samochodowego w miastach. Oprócz transportu publicznego, istotnym środkiem przemieszczania się na obszarach miast stał się w ostatnich latach rower, jednak pomimo realizacji inwestycji w rozwój tego rodzaju transportu, nadal dla równoważenia mobilności niezbędna jest dalsza rozbudowa infrastruktury w tym zakresie. Dlatego też w perspektywie 2021-2027 kontynuowane będzie wsparcie skierowane na rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej przyczyniające się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania transportu na środowisko, szczególnie na obszarach miejskich.

W perspektywie 2014-2020 wsparcie transportu cieszyło się dużym zainteresowaniem, a zaplanowana alokacja nie zaspokajała wszystkich zidentyfikowanych potrzeb. Dlatego też interwencja planowana na lata 2021-2027 będzie w dużej mierze stanowiła kontynuację działań rozwojowych w tym obszarze.

Transport jest jednym z sektorów najbardziej dotkniętych pandemią COVID-19, dlatego niezbędne jest jego wspieranie w skutecznej odbudowie dzięki zwiększonym inwestycjom w infrastrukturę i tabor.

EDUKACJA

Ważnym wyzwaniem w obszarze edukacji jest **wyrównywanie szans rozwojowych dzieci**, w tym **zapewnienie dostępu do edukacji na każdym etapie rozwoju**. Wśród ośrodków wychowania przedszkolnego w Łódzkiem zdecydowanie przeważają ośrodki publiczne, w których w roku szkolnym 2020/2021 przebywało 78,5% dzieci korzystających z oferty ośrodków wychowania przedszkolnego, pozostałe 21,5% korzystało z ośrodków niepublicznych. Aż w 47 gminach wiejskich województwa nie ma żadnego publicznego przedszkola, a potrzeby w tym zakresie są zaspokajane poprzez działalność innych typów placówek wychowania przedszkolnego: publicznych oddziałów przedszkolnych lub punktów przedszkolnych, które m.in. ze względu na niższy wymiar godzin, nie realizują tak bogatego programu wychowania i edukacji przedszkolnej, jaki realizują przedszkola. Mimo znaczącego

postępu nadal występują dysproporcje w poziomie upowszechnienia wychowania przedszkolnego między miastami, a obszarami wiejskimi. W 2019 r. odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł w miastach 101,8%, a na wsi 66%, co oznacza, że do przedszkoli w miastach uczęszczały także dzieci z sąsiadujących obszarów wiejskich.

W celu zapewnienia dostępności do odpowiedniego poziomu edukacji na jak najwcześniejszym etapie kształcenia niezbędne są inwestycje w rozwój edukacji przedszkolnej, w tym wsparcie doposażenia i infrastruktury.

Analiza sytuacji kształcenia ogólnego w województwie łódzkim z 2017 r. wskazuje na konieczność wspierania szkół kształcenia ogólnego w zakresie tworzenia w nich warunków do wysokiej jakości kształcenia poprzez m.in. doposażenie szkół w materiały i sprzęt do zajęć dydaktycznych, szczególnie w pracowniach do nauki przedmiotów przyrodniczych oraz informatyki, ciągłe podnoszenie kwalifikacji nauczycieli oraz wzmacnianie i doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów. Zasadne jest dalsze wspieranie tworzenia w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego, wspomaganie uczniów ze specjalnymi potrzebami, indywidualizacji nauczania i wsparcie dzieci szczególnie uzdolnionych, celem jak najlepszego ich rozwoju.

W ostatnich latach daje się zauważyć **spadek zainteresowania szkolnictwem zawodowym**. Brak wysoko wykwalifikowanych pracowników fizycznych i techników stanowi jedną z najważniejszych przeszkód szybszego wzrostu gospodarczego. Problem jest szczególnie dotkliwy wśród podmiotów budujących Regionalne Inteligentne Specjalizacje Województwa Łódzkiego. Stąd konieczne są inwestycje w doposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych oraz współpraca pracodawców ze szkołami zawodowymi, co umożliwi dostosowanie oferty kształcenia do wymogów rynku pracy.

Niski stopień aktywności fizycznej dzieci i młodzieży przyczynia się do problemów zdrowotnych i chorób cywilizacyjnych, dlatego zasadne są dalsze inwestycje w przyszłolną infrastrukturę sportową.

Kolejnym wyzwaniem jest **niskie zainteresowanie mieszkańców kształceniem ustawicznym**. Podnoszenie poziomu kwalifikacji i umiejętności przez osoby dorosłe staje się koniecznością w warunkach dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, tym bardziej, że od kilku lat obserwuje się narastające trudności pracodawców ze znalezieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu zawodowym.

W 2020 r. w województwie łódzkim 2,8% osób w wieku 25-64 lata uczestniczyło w kształceniu lub szkoleniu, a wartość wskaźnika była znacząco niższa od średniej dla Polski (3,7%). Duże zainteresowanie Podmiotowym Systemem Finansowania w perspektywie finansowej 2014-2020 umożliwiło lepsze dostosowanie kwalifikacji pracowników wielu przedsiębiorstw do potrzeb rynku pracy, ale nadal występujące zapotrzebowanie pracodawców na pracowników o konkretnych kwalifikacjach wymaga dalszego wspierania działań w tym zakresie.

Doświadczenia z czasu pandemii COVID-19 pokazały także jak istotne jest wspieranie edukacji w zakresie innowacyjności i technologii informacyjno-komunikacyjnych. Jak wynika z *Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. oraz zawierającego opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r.* nagłe zawieszenie zajęć na wszystkich poziomach edukacji stanowiło wyzwanie systemowe, jeżeli chodzi o zapewnienie nauczania na odległość. Aby nie pogłębiać nierówności, istotne jest zapewnienie dostępu do TIK w edukacji.

USŁUGI SPOŁECZNE I OCHRONA ZDROWIA

Wyzwaniem województwa jest **starzenie się społeczeństwa i postępujący proces depopulacji**. Od 2010 r. do końca 2020 r. liczba ludności spadła o 104,5 tys. osób (4,1%), a tempo wyludniania się jest jednym z najwyższych w kraju, co stanowi efekt ubytku naturalnego oraz odpływu ludności na skutek migracji. W regionie notuje się też jeden z najniższych w kraju udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym).

Region boryka się z **niewystarczającym dostępem do infrastruktury i usług na rzecz integracji społecznej**, w tym świadczonych w sposób zdeinstytucjonalizowany. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi praktycznie prawie nie rośnie. W regionie mieszka ok. 140 tys. osób potrzebujących wsparcia, a blisko 27% gmin nie zapewnia osobom starszym opieki w miejscu zamieszkania. Konieczne jest wsparcie procesu deinstytucjonalizacji i rozwoju usług środowiskowych. Wyzwaniem jest rozwój miejsc świadczenia usług opiekuńczych, które oferują swoim mieszkańcom warunki bardziej zbliżone do środowiska domowego.

Wskazane jest tworzenie i rozwój mieszkań m.in. o charakterze wspomagającym i chronionym. W 2020 r. na 24 powiaty w województwie jedynie 11 dysponowało mieszkaniem chronionym, dlatego dalsze działania w tym zakresie pozwolą w większym stopniu zaspokoić występujące potrzeby.

Wśród osób najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne są osoby z niepełnosprawnościami. Dużą ich część stanowią osoby biernie zawodowo, a region posiada ubogą infrastrukturę wsparcia aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Łódzkie należy do województw o jednym z najniższych w kraju (14. miejsce) nasyceniu podmiotami reintegracji społecznej w stosunku do liczby ludności. Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej powinno w szczególności prowadzić do koncentracji tego sektora na realizacji usług społecznych użyteczności publicznej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym³.

Według GUS w 2019 r. poniżej granicy skrajnego ubóstwa żyło w województwie łódzkim 3,3% mieszkańców, tj. ok. 81 tys. osób (Polska – 4,2%), a poniżej relatywnej granicy ubóstwa – 10,0% mieszkańców, tj. ok. 245 tys. (Polska – 13%). Mimo lepszej niż przeciętnie w Polsce sytuacji dotyczącej ubóstwa, w regionie występują obszary i grupy społeczne szczególnie dotknięte tym zjawiskiem. Wśród osób najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne są m.in. osoby z niepełnosprawnościami, długotrwale chorzy, długotrwale bezrobotni, osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osoby będące w kryzysie bezdomności, a także mieszkańcy położonych peryferyjnie obszarów wiejskich. Dużą część tych osób stanowią osoby biernie zawodowo.

Szansą na **ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego** jest rozwój ekonomii społecznej. W regionie funkcjonuje jednak relatywnie mało podmiotów ekonomii społecznej (np. pod względem nasycenia podmiotami reintegracji społecznej w stosunku do liczby ludności Łódzkie na 14. miejscu w kraju). Problemem jest również mała rozpoznawalność PES w lokalnych środowiskach. Konieczne jest wsparcie finansowe, doradcze i szkoleniowe sektora ekonomii społecznej, w szczególności prowadzące do koncentracji tego sektora na realizacji usług społecznych użyteczności publicznej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz tworzenia nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych i wzmocnieniu ich konkurencyjności.

W kontekście włączenia społecznego istotna jest także integracja społeczno-zawodowa obywateli państw trzecich, w tym zwłaszcza obywateli Ukrainy.

³ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, str. 166.

Choć proces deinstytucjonalizacji usług jest najbardziej zaawansowany w obszarze opieki nad dziećmi, nadal wymaga on wsparcia, biorąc pod uwagę m.in. obserwowany od 2013 r. systematyczny spadek liczby podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej (szczególnie liczby rodzin spokrewnionych z dzieckiem i niezawodowych), czy niewielką i wciąż malejącą liczbę placówek wsparcia dziennego (taką placówkę posiada 26 ze 177 gmin) lub rodzinnych domów dziecka (które posiadało 13 z 24 łódzkich powiatów, a przeciętnie w 2020 r. na 1 rodzinny dom dziecka przypadało 6 dzieci). Zwiększenia wymaga również liczba asystentów rodziny oraz działania w zakresie wsparcia merytorycznego i wytchnieniowego rodzin zastępczych.

Region charakteryzuje **zły stan zdrowia** mieszkańców, najwyższy współczynnik zgonów w Polsce, najkrótsze w kraju przeciętne trwanie życia, nadumieralność osób w wieku produkcyjnym (szczególnie mężczyzn), wysoka umieralność i zachorowalność na choroby cywilizacyjne, w tym: cukrzycę, choroby układu krążenia i nowotwory oraz duża zachorowalność na choroby psychiczne.

Sytuacja zdrowotna mieszkańców przekłada się niekorzystnie na rynek pracy, zwłaszcza w odniesieniu do sytuacji osób powyżej 50. roku życia, wśród których aż 83% cierpi przynajmniej na jedną chorobę przewlekłą⁴.

Kolejnym wyzwaniem, istotnie się wiążącym z poprzednim, jest **nierówna i nieadekwatna do potrzeb dostępność do usług ochrony zdrowia**, w tym świadczonych w sposób zdeinstytucjonalizowany. Województwo wyróżnia się na tle kraju stosunkowo dobrym wyposażeniem w infrastrukturę ochrony zdrowia oraz liczebnością kadr pracujących w tym sektorze, jednak są one nieadekwatne w stosunku do potrzeb i nierównomiernie rozmieszczone. Charakterystyczny dla regionu jest ujemny bilans migracji pacjentów do innych województw (2. miejsce w kraju) ze względu na słabą dostępność lub niezadowalającą jakość usług świadczonych na miejscu.

Potrzebna jest poprawa dostępności, skuteczności i jakości systemu ochrony zdrowia w odpowiedzi na potrzeby wynikające z trendów epidemiologicznych i demograficznych oraz powstałych na skutek sytuacji kryzysowych. Pandemia COVID-19 wzmogła problemy systemu ochrony zdrowia, więc konieczne są działania, które przyczynią się do zwiększenia odporności i wydolności systemu w czasach kryzysu. Planowane jest wzmocnienie roli jednostek POZ i AOS, wspieranie opieki koordynowanej i deinstytucjonalizacji.

W kontekście niskiej zgłaszalności na badania profilaktyczne i niskiej świadomości zdrowotnej mieszkańców regionu, szczególne wyzwania zdrowotne dotyczą profilaktyki zdrowotnej, w tym edukacji, promocji zdrowia i rehabilitacji leczniczej. Podejmowane w tym zakresie działania powinny dotyczyć w szczególności chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu oraz takich, które negatywnie wpływają na aktywność zawodową mieszkańców.

Ważnym wyzwaniem jest dostępność opieki długoterminowej. W 2019 r. placówek tego typu nie posiadało 7 powiatów w regionie. Duże potrzeby związane są z zapewnieniem długoterminowej opieki środowiskowej, w tym opieki pielęgniarstwa zwiększenie dostępu do świadczeń dziennych udzielanych np. w DDOM-ach. Region zajmuje wysokie, bo aż 4. miejsce w Polsce pod względem zachorowań na choroby i zaburzenia psychiczne i przoduje w kraju pod względem absencji chorobowej pracowników z tego tytułu. Konieczne jest podjęcie działań, które doprowadzą do upowszechnienia środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla osób dorosłych, co zwiększy dostępność usług w pobliżu miejsca zamieszkania.

⁴ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

KULTURA, TURYSTYKA I REWITALIZACJA

Doświadczenia z wdrażania RPO WŁ 2014-2020 pokazały duże zapotrzebowanie Łódzkiego na środki w obszarach kultury, turystyki i rewitalizacji, przekraczające dostępną alokację.

Słabe strony województwa w obszarze kultury to niski poziom współpracy między ośrodkami kultury, brak strategii działania instytucji kultury (zdefiniowanych adresatów, wizji i celów), brak badań potrzeb odbiorców (nowoczesna infrastruktura nie idzie w parze z nowym programem działań) czy niskie zainteresowanie środowisk kultury projektami sieciującymi region, międzyregionalnymi i międzynarodowymi. Brak strategicznego podejścia w obszarze kultury może być jedną z przyczyn niskiego zaangażowania sektora prywatnego w prowadzenie działalności kulturalnej.

Jednocześnie wśród trendów rozwojowych w obszarze kultury dostrzegalny jest wzrost roli dziedzictwa materialnego i niematerialnego w kształtowaniu określonych postaw społecznych, jak również rosnące wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gospodarczego.

Zachowane dziedzictwo kulturowe regionu wpisuje Łódzkie w system Europejskich Szlaków Kulturowych (Bursztynowy, Cysterski, Romański) i wraz z tradycjami postindustrialnymi i filmowymi jest podstawą dla rozwoju turystyki. Duży, ale nie do końca wykorzystany potencjał województwa łódzkiego, stanowią walory przyrodnicze, tradycje regionu, czy tradycyjne wyroby spożywcze i sztuka kulinarna.

Wsparcie w obszarze kultury i turystyki będzie stanowiło odpowiedź na wyzwania związane z **niewystarczającym poziomem wykorzystania oferty kulturalnej i oferty spędzania czasu wolnego** (poprzez wsparcie przygotowania zróżnicowanej, ale też spójnej oferty kulturalnej i turystycznej) **oraz niskim poziomem zaufania, więzi społecznych, kapitału relacyjnego i poczucia tożsamości** (poprzez wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej, aktywizowanie i integrowanie lokalnych społeczności poprzez ich udział w kulturze). Istotne będzie wsparcie współpracy instytucji kultury oraz strategicznego podejścia w działaniach instytucji kultury oraz międzysektorowej współpracy, co będzie stanowiło odpowiedź na wyzwanie związane z **niewystarczającą sprawnością systemu zarządzania rozwojem na poziomie regionalnym i lokalnym oraz poziomem współpracy między JST, sektorem prywatnym i sektorem pozarządowym**.

Interwencja w zakresie turystyki będzie uwzględniać współczesne wyzwania cywilizacyjne, w tym środowiskowe, dlatego wspierana będzie turystyka zrównoważona.

Zgodnie ze SRWŁ2030 **szczególne nasilenie problemów społecznych prowadzących do wykluczenia społecznego następuje na obszarach zdegradowanych** w miastach, wymagających kompleksowej rewitalizacji. Kumulują się tam niekorzystne zjawiska społeczno-ekonomiczne, infrastrukturalne i środowiskowe. Wsparciu tych obszarów posłuży rewitalizacja, która umożliwi wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Interwencja będzie stanowiła odpowiedź na wyzwania związane z **utrzymywaniem się obszarów ubóstwa i wykluczenia społecznego**. SRWŁ2030 wskazuje, że działania rewitalizacyjne realizowane w wielu ośrodkach są pozytywnym zjawiskiem w zakresie poprawy stanu zachowania struktur przestrzennych (np. dziedzictwa postindustrialnego w Łodzi, Pabianicach czy Zgierzu), co stanowi odpowiedź na wyzwanie związane z **degradacją układów i struktur funkcjonalno-przestrzennych w ośrodkach historycznych**. Mimo to nadal skala zdegradowanych obiektów i obszarów wymagających rewitalizacji jest znacząca.

W związku ze zmianami klimatycznymi i zanieczyszczeniem środowiska, jak również procesem starzenia się społeczeństwa, szczególną rolę w rewitalizacji przypisać należy działaniom środowiskowym oraz przekształcaniu przestrzeni publicznych przez jej dostosowanie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Kontynuacja procesów rewitalizacji będzie mieć szczególne znaczenie w kontekście przywracania funkcji użytkowych, w tym m.in. kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych w odniesieniu do zdegradowanych zasobów.

Wzmocnieniu powyższych działań posłuży wykorzystanie mechanizmów terytorialnych, służących zapewnieniu spójności interwencji. Realizowane wsparcie umożliwi **przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych** i będzie stanowiło odpowiedź na wyzwanie związane z **niewystarczającą sprawnością systemu zarządzania rozwojem na poziomie regionalnym i lokalnym oraz poziomem współpracy między JST**.

Istotnym kontekstem dla wsparcia w obszarze kultury, turystyki oraz rewitalizacji stała się pandemia COVID-19. Obciążenia finansowe i ograniczenia w działalności gospodarczej oraz przemieszczaniu się wywarły negatywny wpływ na powyższe obszary. Interwencja FEŁ2027 pozwoli na odwrócenie negatywnych trendów spowodowanych epidemią i wesprze podmioty działające w obszarze kultury czy turystyki w zakresie odporności na przyszłe kryzysy, przede wszystkim poprzez wzmocnienie efektu synergii.

Planowana w FEŁ2027 interwencja odpowiada na wyzwania określone w zaleceniach Rady UE z 2019 i 2020 r., wpisuje się także w zawarte w Sprawozdaniu krajowym za rok 2019 wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027.

Tabela 1

Cel polityki	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	(i) Rozwijanie i wzmocnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	<p>Jednym z podstawowych celów UE jest stworzenie na jej obszarze najbardziej konkurencyjnego i innowacyjnego obszaru na świecie. Pomimo znacznych wysiłków na rzecz rozwoju innowacyjności w regionie, województwo łódzkie wciąż nie poprawia swojej pozycji zarówno w skali Europy, jak i kraju.</p> <p>Istotnym wyzwaniem jest stosunkowo niska innowacyjność przedsiębiorstw – Łódzkie znajduje się na 8. miejscu pod względem udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w liczbie przedsiębiorstw ogółem (14,8% wobec 15,5% w kraju), choć należy także stwierdzić, że pod względem dynamiki wzrostu tego wskaźnika w latach 2010-2019 Łódzkie było na drugim miejscu (wzrost o 2,9 p.p.) w kraju i zarazem w grupie ośmiu województw, gdzie nastąpił wzrost.</p> <p>W podejmowaniu decyzji przez przedsiębiorców o rozpoczęciu działalności w zakresie B+R kluczową rolę pełni dostępność środków publicznych na ten obszar aktywności. MŚP nie mają wystarczającego kapitału własnego na tego typu przedsięwzięcia. Z kolei duże przedsiębiorstwa wprowadzają najwięcej innowacji i wykazują się największą skłonnością do współpracy w</p>

		<p>zakresie działalności innowacyjnej, ale konieczne jest ich dalsze wspieranie w celu lepszego rozwoju działalności B+R w tym sektorze.</p> <p>Oprócz niskich nakładów na B+R w sektorze przedsiębiorstw bariery w tworzeniu i wdrażaniu innowacji stanowią niewystarczająca współpraca sektora nauki i biznesu, a tym samym ograniczony transfer wiedzy i technologii i braki w zakresie infrastruktury B+R.</p> <p>Wsparcie w powyższych obszarach pozwoli na podniesienie poziomu innowacyjności regionu, a tym samym umożliwi poprawę konkurencyjności na rynku wewnętrznym i w skali międzynarodowej. Ponadto efektywne prowadzenie działalności B+R pomoże odpowiadać na wyzwania związane z bardziej dynamicznym rozwojem województwa.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2019 r. dotyczące wzmocnienia innowacyjności gospodarki, w tym poprzez ściślejszą współpracę instytucji badawczych z przedsiębiorstwami.</p>
	<p>(ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych;</p>	<p>Dostępność i jakość technologii cyfrowych warunkuje zarówno poziom życia mieszkańców, jak i sprawne funkcjonowanie i rozwój gospodarki.. Z danych GUS wynika, że systematycznie rośnie grupa osób korzystających z e-usług administracji publicznej. W 2020 roku 98,5% jednostek administracji publicznej w województwie łódzkim oraz 99,3% jednostek w kraju udostępniało mieszkańcom usługi przez Internet. W latach 2014-2020 udział osób korzystających z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w Łódzkiem wzrósł z 26,1% do 38,2%. Wsparcie cyfryzacji w sektorze publicznym pozwoli na wzrost jakości usług świadczonych na rzecz obywateli i firm oraz będzie istotnym ułatwieniem w kontaktach administracji, czy służby zdrowia z mieszkańcami.</p> <p>W ramach celu szczegółowego przewiduje się podniesienie efektywności funkcjonowania instytucji publicznych w wyniku informatyzacji procedur oraz upowszechnienia elektronicznego zarządzania dokumentacją w ramach urzędów. Poszerzenia wymaga zakres usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych. Ważnym obszarem działań na rzecz wzmocnienia zastosowań TIK jest również usprawnienie oraz poszerzenie dostępu do zasobów i usług elektronicznych w wyniku zwiększenia interoperacyjności systemów informatycznych i rejestrów publicznych wraz ze wsparciem danych cyfrowych o wysokim potencjale wykorzystania, wsparciem przetwarzania istniejących danych do postaci cyfrowej, poprawą jakości danych w rejestrach publicznych oraz cyfryzacją zasobów instytucji publicznych.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2020 r. dotyczące dalszego promowania transformacji cyfrowej administracji publicznej i przyspieszenia wdrażania usług e-zdrowia.</p>

	<p>(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne</p>	<p>W Łódzkiem odnotowuje się dość niski poziom przedsiębiorczości. W 2019 r. zaledwie 6,2% firm przemysłowych w województwie oraz 2,8% firm usługowych wprowadziło nowe dla rynku produkty. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów podmiotów zaliczanych do wysokiej i średnio-wysokiej techniki plasuje województwo łódzkie na 11. pozycji (w roku 2019 wskaźnik ten wynosił 27,6% i był zdecydowanie niższy od średniej krajowej – 34,2%). Łódzkie ma też niewielki wkład w krajową strukturę podmiotów usługowych i przemysłowych wysokiej techniki opartych na wiedzy.</p> <p>Potencjał usług województwa koncentruje się w jego stolicy, jednak istotne jest jego dalsze zwiększanie, zwłaszcza w zakresie nowoczesnych usług, generujących atrakcyjne miejsca pracy. Spośród monitorowanych przez Komisję Europejską tworzących się i funkcjonujących klastrów, warty odnotowania jest regionalny potencjał województwa łódzkiego w zakresie ICI i usług logistycznych. Duży rynek zbytu, popyt na usługi logistyczne, korzystne położenie geograficzne oraz dostępność do infrastruktury komunikacyjnej zadecydowały o powstaniu w Polsce centralnej hubu logistycznego o znaczeniu europejskim.</p> <p>Przekształcenie regionów w regiony innowacyjne wymaga stworzenia dla przedsiębiorstw odpowiednich warunków, tak aby mogły one rozwijać się w warunkach globalnej konkurencji, m.in. poprzez ułatwienie dyfuzji technologii i wiedzy na poziomie regionalnym oraz dostęp do kapitału finansowego.</p> <p>Inwestycje produkcyjne, ułatwienie dyfuzji wiedzy i technologii, polepszenie dostępu do funduszy kapitałowych, wzrost umiędzynarodowienia i usieciowienia przyczyni się do wzrostu konkurencyjności MŚP, które stanowią 99% podmiotów gospodarczych województwa.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2020 r. dotyczące wspierania gospodarki i ożywienia gospodarczego, promowania inwestycji prywatnych, ukierunkowania inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową.</p>
<p>2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej,</p>	<p>(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</p>	<p>Według GIOŚ w 2019 r. w woj. łódzkim poziom dopuszczalnej wartości średniodobowej stężenia pyłu zawieszonego PM10 osiągnął wartości powyżej normy w Łodzi, Brzezinach, Łowiczu, Opocznie, Pabianicach, Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku, Rawie Mazowieckiej, Sieradzu, Tomaszowie Mazowieckim, Zduńskiej Woli, Zgierzu (najwyższe w Radomsku). Poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe PM10 został przekroczony w 16 miastach województwa. Z kolei zbyt wysoki poziom dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 odnotowano w strefie Aglomeracji Łódzkiej. Znaczące zanieczyszczenie powietrza w regionie rodzi obawy związane ze stanem środowiska oraz zdrowiem mieszkańców województwa.</p>

<p>zielonych i niebieskich inwestycji, gos-podarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>		<p>Dlatego zasadnicze znaczenie ma realizacja działań, które pozwolą na przeprowadzenie czystej transformacji energetycznej zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem, którego głównym celem jest uczynienie gospodarki UE bardziej zrównoważoną.</p> <p>Efektywność energetyczna jest istotnym kierunkiem działań polityki energetyczno-klimatycznej UE, którego celem jest m.in. obniżenie strat energii i uzyskanie dzięki temu oszczędności oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska. Strategia KE na rzecz fali renowacji budynków zakłada zwiększenie wskaźników renowacji co najmniej dwukrotnie w ciągu najbliższych dziesięciu lat co przyczyni się do większej efektywności energetycznej oraz oszczędniejszego gospodarowania zasobami.</p> <p>W związku z powyższym w województwie będą realizowane działania prowadzące do wzrostu efektywności energetycznej i zmniejszenia zanieczyszczeń poprzez realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, ich podłączenie do sieci ciepłowniczych i chłodniczych, czy wsparcie budownictwa pasywnego.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2019 i 2020 r. dotyczące inwestycji w czystsza energię i ukierunkowania inwestycji na transformację ekologiczną.</p>
	<p>(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>	<p>W ramach realizacji ogólnounijnego celu na 2030 r. Polska deklaruje osiągnięcie co najmniej 23% udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto. Aby osiągnąć ten cel konieczne jest inwestowanie w OZE w województwie.</p> <p>Rozwój energetyki odnawialnej ma istotne znaczenie dla realizacji podstawowych celów polityki energetycznej. Wytwarzanie energii z OZE cechuje się niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne. Pakiet Czysta Energia dla Wszystkich Europejczyków również ma na celu zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, przyspieszenie budowy wewnętrznego rynku energii elektrycznej, oraz wzmocnienie pozycji odbiorcy końcowego energii, zwłaszcza konsumenta Zgodnie z zapisami PEP2040 celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszeniu oddziaływania na środowisko przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Kierunkiem do osiągnięcia ww. celu jest rozwój odnawialnych źródeł energii, który pozwoli na obniżenie emisyjności sektora energetycznego oraz dywersyfikację wytwarzania energii.</p> <p>W związku z powyższym w województwie łódzkim będą realizowane działania w zakresie wsparcia infrastruktury służącej do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, chłodu, biometanu i biopaliw II i III generacji z odnawialnych źródeł, a także infrastruktury służącej do magazynowania energii ze</p>

		<p>źródeł odnawialnych działającej na potrzeby danego źródła OZE.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2019 i 2020 r. dotyczące ukierunkowanie inwestycyjnej polityki gospodarczej na infrastrukturę energetyczną oraz transformację ekologiczną w szczególności czyste i wydajne wytwarzanie oraz wykorzystanie energii, co będzie przyczyniać się do stopniowej dekarbonizacji gospodarki.</p>
	<p>(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p>	<p>Problematyka obserwowanych zmian klimatu jest kluczowym elementem polityki UE. W związku z postępującymi zmianami klimatu coraz większą wagę przykładają się do kwestii związanych z dostosowaniem do zmian klimatu i podejmowaniem działań zapobiegawczych, mających na celu łagodzenie skutków występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.</p> <p>Zgodnie z SRWŁ2030, zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze), generują występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszenie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych.</p> <p>W celu zapewnienia odpowiedniej odporności województwa łódzkiego planuje się wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe. Duży nacisk został położony na kwestie adaptacji miast do zmian klimatu, inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów, retencję wody oraz zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie nie tylko na wyzwania zdiagnozowane w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie województwa, ale również na wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027 (będące załącznikiem do Sprawozdania krajowego - Polska 2019), dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe.</p>
	<p>(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej</p>	<p>Ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego (w zgodności z dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych) od wielu lat jest przedmiotem polityki UE. Koordynację działań podejmowanych na poziomie jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw kanalizacyjnych, w realizacji zadań z zakresu infrastruktury sanitacyjnej na ich terenach zapewnia KPOŚK, w którym oszacowano potrzeby i wskazano działania na rzecz wyposażenia aglomeracji powyżej 2 tys. RLM w systemy kanalizacji i oczyszczania ścieków.</p> <p>Ponieważ wody powierzchniowe województwa są silnie zanieczyszczone, a ich jakość uległa pogorszeniu, za co w dużej mierze odpowiadają zanieczyszczenia pochodzące ze ścieków komunalnych i przemysłowych</p>

		<p>niezbędne jest dalsze dofinansowanie działań, które poprawią gospodarkę wodno-kanalizacyjną w regionie, w szczególności niezbędna jest realizacja inwestycji w zakresie sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, jak również inwestycje mające na celu wspieranie oszczędnego gospodarowania wodą.</p> <p>W związku z deficytami wody w województwie zasadne jest podjęcie działań w zakresie wspierania racjonalnego gospodarowania wodą oraz inwestycji w systemy zaopatrzenia w wodę pitną.</p> <p>Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do właściwego gospodarowania zasobami wodnymi poprzez ich oszczędzanie jak i ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie nie tylko na wyzwania zdiagnozowane w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie regionu, ale również na wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027 (będące załącznikiem do Sprawozdania krajowego - Polska 2019), dotyczące promowania zrównoważonej gospodarki wodnej.</p>
	<p>(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej</p>	<p>W 2015 roku Komisja Europejska opublikowała komunikat Zamknięcie obiegu - plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym. W dokumencie tym wskazano, iż przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, gdzie wartość produktów, materiałów i zasobów w gospodarce jest utrzymywana tak długo, jak to możliwe, a wytwarzanie odpadów ograniczone do minimum, stanowi istotny wkład w wysiłki UE zmierzające do stworzenia zrównoważonej, niskoemisyjnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki. Działania zawarte w Planie gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 stanowią wkład do transformacji regionu w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Biorąc pod uwagę powyższe zasadne jest udzielanie wsparcia pozwalającego na przechodzenie od gospodarki linearnej do gospodarki o obiegu zamkniętym, w szczególności poprzez inwestycje dotyczące selektywnego zbierania, recyklingu odpadów, odpadów niebezpiecznych, bioodpadów, inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące ponowne użycie. Dużą rolę odgrywa również wsparcie przedsiębiorców w zakresie inwestycji w instalacje produkcyjne lub urządzenia przemysłowe oraz służące ekoprojektowaniu produktów i opakowań prowadzące do zmniejszenia zużycia surowców lub zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów.</p> <p>Wspieranie inwestycji w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym pozwoli na zwiększenie konkurencyjności regionu z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie nie tylko na wyzwania zdiagnozowane w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie regionu, ale również wpisze się w wytyczne inwestycyjne dla Polski</p>

		w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027 (będące załącznikiem do Sprawozdania krajowego - Polska 2019), dotyczące wspierania przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	<p>Kwestie ochrony różnorodności biologicznej stanowią ważny cel UE, co znalazło odzwierciedlenie w Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030.</p> <p>Na terenie województwa łódzkiego znajduje się wiele cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk różnych gatunków zwierząt, roślin i grzybów. Jednocześnie, zgodnie z informacjami zawartymi w PEP2030, w województwie chronione są mniejsze obszary niż w wielu innych województwach zasoby przyrodnicze, a więc niski jest udział obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych w powierzchni województwa oraz obszarów NATURA 2000. Ponadto dokument wskazuje, iż duży obszar lasów ochronnych został uszkodzony przez przemysł a województwo posiada najniższy w kraju wskaźnik lesistości. Dlatego priorytetowe jest podjęcie działań gwarantujących poprawę ochrony gatunków i siedlisk. Zasadniczym celem interwencji podejmowanych w celu szczegółowym będzie wzmocnienie mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie m.in. poprzez zachowanie lub odtworzenie ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków, inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej i ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej, form ochrony przyrody. Ważny jest również aspekt związany z redukcją emisji i zanieczyszczeń poprzez działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (m.in. składowisk odpadów), usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, np. tzw. dzikie wysypiska. Wsparcie będzie dotyczyło również inwestycji, które mają zapewnić ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego oraz promowanie form ochrony przyrody. Realizacja działań zaplanowanych w ramach celu szczegółowego przyczyni się do wzmocnienia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej a przez to do zachowania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego regionu łódzkiego.</p>
	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	<p>Istotnym problemem dla funkcjonowania transportu w regionie jest niedostateczna jakość infrastruktury publicznego transportu zbiorowego - niezadowalający jest szczególnie stan techniczny infrastruktury tramwajowej, a także brak integracji systemów publicznego transportu zbiorowego (brak zintegrowanych węzłów przesiadkowych uzupełnionych o systemy Park&Ride i Bike&Ride). Słabością jest także stan taboru, który wpływa na komfort podróży i atrakcyjność transportu publicznego. Konieczna jest w tym zakresie kontynuacja interwencji z poprzednich lat.</p> <p>Niska atrakcyjność transportu publicznego na obszarach miejskich powoduje nadmierny</p>

		<p>indywidualny ruch zmotoryzowany. Jego obniżenie, oprócz działań zmierzających do uatrakcyjnienia transportu zbiorowego (skierowanych na infrastrukturę i tabor), wymaga uzupełniających działań dotyczących niezmotoryzowanego transportu indywidualnego i ekologicznych form przemieszczania oraz innych rozwiązań sprzyjających rozwojowi zrównoważonego transportu miejskiego.</p> <p>Zidentyfikowane niedoskonałości rynku wymagają interwencji, która przyczyni się do poprawy jakości i efektywności systemu transportu publicznego na obszarach miejskich, poprawę stanu środowiska naturalnego, w szczególności ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w kierunku osiągnięcia neutralności klimatycznej. Interwencja ta zakładająca przejście w sektorze transportu na model zrównoważonej mobilności wspierany jest w ramach CS (viii).</p>
3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	<p>Jednym z wyzwań UE w sektorze transportu jest zwiększenie jego wkładu w realizację celów klimatycznych poprzez inwestowanie w multimodalność i transport publiczny. Taki transport potrzebuje silnego wsparcia także na szczeblu regionalnym, na którym system transportowy należy rozwijać w kierunku bardziej zrównoważonym i ekologicznym, przy jednoczesnym zastosowaniu nowoczesnych technologii podnoszących jego efektywność oraz dążeniu do przesunięcia modalnego na rzecz rozwoju nowoczesnych, zintegrowanych i przyjaznych środowisku środków transportu. Działania w tym zakresie wspierane są w ramach CS (ii).</p> <p>Zdyskontowanie korzystnego położenia województwa łódzkiego w sieci transportowej kraju wymaga kontynuacji działań prorozwojowych w tym zakresie. Mimo zdynamizowania procesów modernizacyjnych nadal duża część sieci drogowej przeznaczonej dla ruchu regionalnego nie jest dostosowana do potrzeb transportowych w zakresie parametrów funkcjonalno-technicznych. Pomimo sukcesywnej poprawy jakości infrastruktury kolejowej, nadal część miast województwa ma ograniczony dostęp do sieci kolejowej. Z uwagi na niedostateczną jakość infrastruktury służącej obsłudze pasażerów, niezbędne są także działania dotyczące stacji i przystanków kolejowych, poprawiające ich dostępność i integrujące kolej z innymi środkami transportu zbiorowego. Dodatkowo czynnikiem obniżającym atrakcyjność komunikacji zbiorowej jest niezadawalająca oferta przewozów publicznym transportem zbiorowym regionalnej komunikacji autobusowej (zmniejszająca się siatka połączeń i częstotliwość niedostosowana do potrzeb pasażerów). Planowane działania wpłyną na poprawę dostępności transportowej województwa, także wewnętrznej (dla mieszkańców regionu) i umożliwią rozwój powiązań społeczno-gospodarczych w regionie, dzięki czemu będą stanowić wkład w realizację celu szczegółowego.</p>
4. Europa o silniejszym	(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług	Inwestowanie w edukację leży we wspólnym interesie wszystkich państw członkowskich, gdyż jest siłą

<p>wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online</p>	<p>napędową zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i dobrobytu, a przy tym wspiera pozytywną konwergencję społeczno-gospodarczą, zarówno między państwami członkowskimi, jak i wewnątrz nich.</p> <p>Istotnym wyzwaniem w zakresie edukacji jest wyrównywanie szans rozwojowych dzieci na jak najwcześniejszym etapie kształcenia. Dlatego wsparciem objęte zostaną zarówno przedsięwzięcia dotyczące opieki przedszkolnej, jak i kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego, które pozwolą na zniwelowanie różnic terytorialnych w regionie oraz podniesienie jakości kształcenia, w tym w obszarze kultury fizycznej.</p> <p>Z KSRR 2030 wynika konieczność nie tylko podniesienia jakości kształcenia, ale przede wszystkim lepszego dopasowania kwalifikacji i umiejętności absolwentów do potrzeb rynku pracy, gdyż rozbieżności w tym zakresie skutkują bezrobociem w pewnych grupach zawodowych i jednoczesnym niedoborem pracowników w innych zawodach.</p> <p>Wyzwaniem jest usprawnienie systemu kształcenia na wszystkich poziomach, tak aby był on nakierowany na potrzeby regionalnych rynków pracy i wymagania innowacyjnej gospodarki, co w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia jakości i wydajności zasobów pracy oraz poprawy pozycji konkurencyjnej regionu łódzkiego.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na zalecenia Rady UE z 2019 r., dotyczące zapewnienia dalszych nakładów na inwestycje związane z niwelowaniem braków w dostępie do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także wspieranie wysokiej jakości edukacji i rozwijanie umiejętności odpowiadających potrzebom rynku pracy, zwłaszcza poprzez kształcenie dorosłych. Ponadto konieczna jest zmiana tradycyjnych modeli nauczania i wykorzystanie nowoczesnych technologii, zwłaszcza narzędzi cyfrowych, które mogą stanowić wspomaganie procesu dydaktycznego (w tym on-line) dostosowane do wymagań i predyspozycji młodych ludzi.</p>
	<p>(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej</p>	<p>Lata 2014-2019 odznaczały się poprawą sytuacji na rynku pracy w Polsce, jednak pojawienie się w 2020 r. pandemii COVID-19 i podjęte w związku z tym działania mające na celu ograniczenie jej rozprzestrzeniania się spowodowały pogorszenie wartości kluczowych wskaźników gospodarczych, w tym zwiększenie bezrobocia rejestrowanego. Stopa bezrobocia w województwie łódzkim wzrosła z 5.4 % w grudniu 2019 r. do 6,2% pod koniec 2020 r. Jednym z zaleceń CSR 2020 r., w które wpisują się działania w ramach FEŁ2027, jest więc łagodzenie skutków spowolnienia gospodarczego na rynku pracy. Zwalczanie skutków kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 będzie wymagało podjęcia działań na rzecz zwiększania dostępu do zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Działania aktywizacyjne obejmą osoby znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy (m.in. kobiety, osoby młode, osoby starsze, osoby długotrwale</p>

		bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby z niepełnosprawnościami) oraz grupy dotknięte problemem braku stabilnego zatrudnienia jak osoby ubogie pracujące i osoby zatrudnione na umowach cywilnoprawnych.
	b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	Dynamicznie zmieniający się rynek pracy wymaga poprawy efektywności i jakości funkcjonowania regionalnych instytucji rynku pracy tak by pracownicy tych instytucji byli przygotowani do skutecznej i elastycznej pomocy świadczonej osobom poszukującym pracy. Podniesienie kompetencji oraz aktualizacja wiedzy i umiejętności pracowników publicznych służb zatrudnienia przyczyni się do realizacji celów KSRR2030, z których wynika konieczność wzmocnienia potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.
	d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.	<p>Czynnikiem wpływającym na rozwój przedsiębiorstw i ich konkurencyjność, a co za tym idzie budowanie lokalnej gospodarki jest m.in. inwestowanie w zasoby ludzkie. W perspektywie finansowej 2014-2020 funkcjonowanie Podmiotowego Systemu Finansowania odpowiadało potrzebom przedsiębiorców i pracowników oraz umożliwiała ich rozwój. Wzrost kompetencji pracowników przyczynia się do realizacji celów rozwojowych przedsiębiorstw. Uzasadnia to konieczność kontynuacji wsparcia szkoleniowego i doradczego poprzez PSF w obszarach kluczowych dla rozwoju regionu.</p> <p>Pandemia COVID-19 spowodowała duże zmiany na rynku pracy. Firmy musiały ograniczać koszty, co często wiązało się z redukcją zatrudnienia. Dynamicznie zmieniająca się sytuacja gospodarcza powoduje, że przedsiębiorcy zmuszeni są do zmiany profilu działalności, co również często wiąże się z zagrożeniem zwolnieniami. Dla regionu niezbędnym jest podejmowanie działań służących zapobieganiu dezaktywacji zawodowej. W odpowiedzi zaplanowano wsparcie w postaci działań outplacementowych, które mają na celu utrzymanie zatrudnienia przez osoby, które utraciły lub są zagrożone utratą zatrudnienia.</p> <p>Sytuacja demograficzna województwa należy do najtrudniejszych w kraju. Region ma najniższy przyrost naturalny, najkrótsze przeciętne dalsze trwanie życia, najwyższy odsetek osób w wieku nieprodukcyjnym. Powyższe uwarunkowania wpływają negatywnie na gospodarkę i rozwój. Koniecznym jest podjęcie działań poprawiających stan zdrowia mieszkańców regionu. Interwencje związane z profilaktyką zdrowotną, rehabilitacją medyczną i eliminowaniem zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy mają na celu poprawę stanu zdrowia mieszkańców, co w efekcie powinno prowadzić do wydłużenia aktywności zawodowej.</p> <p>Działania są spójne z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, kierunkami wsparcia Ram Strategicznych Ochrony Systemu Zdrowia na lata</p>

		2021-2027, z perspektywą do 2030 r. „Zdrowa przyszłość” oraz celami Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.
	(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Istotnym wyzwaniem w zakresie edukacji jest wyrównywanie szans rozwojowych dzieci od najwcześniejszego etapu kształcenia. Oferta i dostępność placówek wychowania przedszkolnego nie zawsze jest wystarczająca. Niezbędne jest zatem podniesienie jakości edukacji przedszkolnej i oferty dodatkowych zajęć oraz inwestycje w zaplecze infrastrukturalne i wyposażenie. W regionie diagnozuje się także konieczność wspierania szkół i placówek realizujących kształcenie ogólne w obszarze dalszego tworzenia warunków do wysokiej jakości nauczania i niwelowania różnic terytorialnych występujących w tym zakresie. Zwiększa się także liczba dzieci z niepełnosprawnościami, dysfunkcjami oraz uczniów z różnego typu trudnościami w nauce. Stąd potrzeba objęcia ich właściwą pomocą psychologiczno-pedagogiczną, a także wyposażenia placówek oraz podniesienie kompetencji kadr oświaty w tym zakresie. Istotnym wyzwaniem są także działania dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wynikającymi z ich szczególnych uzdolnień. W celu wsparcia uczniów w zakresie dokonywania właściwych wyborów edukacyjnych i zawodowych konieczna jest realizacja doradztwa edukacyjno-zawodowego co wiąże się z rozwojem kadry doradców oraz dostarczeniem narzędzi do pracy z uczniami. W dalszym ciągu rozwoju wymagają działania na rzecz propagowania oraz podnoszenia znaczenia i jakości kształcenia zawodowego. Istotnym wyzwaniem są inwestycje w infrastrukturę, doposażenie pracowni oraz dostosowywanie oferty kształcenia dla uczniów zarówno w zakresie zawodowym jak i rozwoju zainteresowań i uzdolnień czy kompetencji kluczowych, społecznych, umiejętności podstawowych, przekrojowych oraz doskonalenie zawodowe nauczycieli. Z uwagi na szybkie tempo zmian nadal obserwuje się rozbieżności pomiędzy ofertą szkolnictwa zawodowego a potrzebami pracodawców i rynku pracy, a także niewystarczające zaangażowanie pracodawców w realizację procesu kształcenia zawodowego, kształtowania ofert szkół oraz bazy miejsc odbywania praktyk i staży.
	(g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery	Tempo postępu i rozwoju, wprowadzanie innowacji, szczególnie technologicznych, w każdym obszarze życia sprawia, że zachodzi konieczność stałego podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji, kompetencji. Ta potrzeba w sposób szczególny uwidoczniła się w okresie pandemii. Edukacja przez całe życie to nie tylko możliwość odpowiadania na potrzeby rynku pracy, ale także większe możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, realizacji własnych aspiracji, potrzeb i zainteresowań. W województwie łódzkim występuje niski poziom uczestnictwa mieszkańców w kształceniu ustawicznym, co jest efektem m.in. niskiej świadomości społeczeństwa dotyczącej korzyści płynących z

	<p>zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p>	<p>podnoszenia kwalifikacji i niewystarczającej oferty kształcenia w odniesieniu do potrzeb rynku pracy (za: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030).</p> <p>Brak udziału w kształceniu ustawicznym przekłada się na niskie kompetencje, które są nieadekwatne do wymogów stawianych przez rynek pracy. Aby temu zapobiegać i tworzyć nowoczesną i konkurencyjną gospodarkę konieczne jest wsparcie kształcenia ustawicznego.</p> <p>Pozyskiwanie wiedzy niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia czy doświadczenia zawodowego to najlepsza inwestycja współczesnego człowieka, stanowi główny warunek rozwoju społeczno-ekonomicznego.</p> <p>Realizacja wsparcia wpisuje się w cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, gdzie wskazano konieczność podejmowania działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego jako warunek rozwoju gospodarczego i innowacyjności.</p>
	<p>(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	<p>Budowanie spójności społecznej wymaga podejmowania szeregu działań mających na celu ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego rodzin i osób zaliczanych do grup defaworyzowanych.</p> <p>Zmieniające się relacje w strukturze ludności stanowią dla regionu łódzkiego problem społeczny. Związany jest on z jednej strony ze starzeniem się społeczeństwa, a z drugiej ujemnym przyrostem naturalnym. Województwo łódzkie charakteryzuje się najniższym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym w Polsce. Kluczowe zatem w kontekście rozwoju województwa jest właściwe przygotowanie i zaangażowanie w procesy gospodarcze dostępnych zasobów ludzkich. Oznacza to zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców województwa, ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej zagrożonych biernością zawodową.</p> <p>W 2020 roku ludność aktywna zawodowo stanowiła w województwie łącznie 80,5% populacji w wieku produkcyjnym (ok. 1,14 mln osób), a osoby biernie zawodowo stanowiły 19,5% populacji. Udział osób biernych zawodowo utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Problem bierności zawodowej dotyczy przede wszystkim kobiet.</p> <p>W związku z powyższym niezbędne jest wdrożenie kompleksowych działań aktywizujących osoby z grup w niekorzystnej sytuacji społeczno-zawodowej poprzez realizację instrumentów społecznych, zawodowych, edukacyjnych i zdrowotnych oraz działania środowiskowe. Włączenie i aktywizacja tych osób będzie odbywała się również w podmiotach reintegracji społecznej i zawodowej np.: CIS, KIS, ZAZ, WTZ.</p> <p>Kluczową rolę we wspieraniu integracji społecznej osób ubogich i narażonych na wykluczenie społeczne powinny również odgrywać podmioty ekonomii społecznej i organizacje pozarządowe. Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej powinno w szczególności</p>

		<p>prowadzić do koncentracji ich działań głównie w obszarze usług użyteczności publicznej i wspieraniu rozwoju lokalnego.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na wyzwania zdiagnozowane w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie kraju i regionu np. Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu do 2027 r., Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.</p>
	<p>(i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów</p>	<p>Zgodnie z danymi zawartymi na stronie internetowej www.migracje.gov.pl liczba cudzoziemców w województwie łódzkim od kilku lat systematycznie rośnie. W 2021 r. ważny dokument pobytu posiada blisko 32 tys. cudzoziemców, z czego status uchodźcy dotyczy ponad 1,3 tys. osób. Grupę tą w największym stopniu stanowiły osoby w przedziale wiekowym 20-39 lat, natomiast pod względem kraju pochodzenia najliczniejszą grupę stanowili Ukraińcy – ponad 19 tys. oraz Białorusini – ponad 1,7 tys. osób.</p> <p>W obliczu ruchów migracyjnych w Europie Polska, a także region łódzki, stają przed wyzwaniem integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich. Jest ona szczególnie istotna w związku z potrzebami przedsiębiorców, związanymi z zatrudnianiem kompetentnych pracowników.</p> <p>Wsparcie dla cudzoziemców zamieszkujących województwo łódzkie powinno obejmować między innymi zmniejszanie barier w asymilacji z lokalnymi społecznościami, wsparcie w wymiarze m.in. edukacyjnym, zawodowym, językowym; pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na wyzwania zdiagnozowane w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie kraju i regionu np. Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu do 2027 r.</p>
	<p>(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<p>Jednym z negatywnych zjawisk obserwowanych w województwie łódzkim jest proces starzenia się społeczeństwa. Struktura wiekowa ludności województwa ulega niekorzystnym przemianom – zmniejsza się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (w 2020 r. ich udział wynosił 17,1%; 416,2 tys. osób) oraz w większym stopniu w wieku produkcyjnym (58,2%; 1 420,3 tys. osób), a zwiększa – w wieku poprodukcyjnym (w 2020 r. 24,7%; 601,5 tys. osób). Proces starzenia się społeczeństwa i związane z nim problemy zdrowotne wiążą się z ograniczeniem możliwości wykonywania czynności dnia codziennego. Rośnie więc zapotrzebowanie na określone usługi społeczne, a zwłaszcza usługi opiekuńcze. Konieczna zatem staje się kontynuacja działań przyczyniających się do rozwoju dostępności i jakości usług społecznych świadczonych w formach zdeinstytucjonalizowanych. Pozwoli to na wydłużenie pozostawania osób potrzebujących wsparcia w środowisku domowym, co wzmocni poczucie godności i podmiotowości tych osób. Działania te przyczynią się również do odciążenia</p>

		<p>rodzin, a tym samym zwiększą szanse opiekunów na zatrudnienie i wpłyną na poprawę jakości opieki domowej.</p> <p>Realizowane będą również działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców regionu. Zdrowie to jeden z czynników determinujących jakość kapitału ludzkiego i niezbędny warunek dla utrzymania aktywności społecznej oraz wysokiej jakości życia. Zły stan zdrowia mieszkańców regionu jest poważnym wyzwaniem dla rozwoju województwa łódzkiego. Konieczne jest zatem podjęcie szeregu działań skierowanych do mieszkańców województwa w tym w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz poprawy jakości i dostępności do usług zdrowotnych.</p> <p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na wyzwania zdiagnozowane w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie kraju i regionu np. Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu do 2027 r., Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.</p>
	<p>(l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci</p>	<p>W województwie łódzkim w 2020 r. ze wsparcia oferowanego przez OPS i PCPR skorzystało łącznie 130 867 osób (5,4% ogółu ludności województwa). Jedną z głównych przyczyn udzielenia pomocy była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (18,2%). Uzasadnia to konieczność dalszego wspierania rodzin celem wzmocnienia pełnienia przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>W ramach celu szczegółowego realizowany będzie pakiet zdeinstytucjonalizowanych usług adresowanych do rodzin z dziećmi; dzieci, młodzieży i młodych dorosłych, osób w kryzysie bezdomności oraz osób wymagających aktywizacji społecznej.</p> <p>Proces deinstytucjonalizacji jest najbardziej zaawansowany w obszarze opieki nad dziećmi, gdzie w miejsce placówek opiekuńczo-wychowawczych upowszechniana jest rodzinna piecza zastępcza i ten kierunek będzie kontynuowany.</p> <p>Wdrożone zostaną projekty na rzecz rozwoju usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz usług preadopcyjnych i postadopcyjnych, rozwój usług skierowanych do dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych.</p> <p>Istotnym wyzwaniem jest również integracja społeczna najbardziej potrzebujących. Jest wiele kategorii osób, które samodzielnie nie są w stanie prawidłowo funkcjonować w dynamicznie zmieniającym się społeczeństwie, m.in. osoby w kryzysie bezdomności. Zdarzenia losowe, brak albo niedostateczne wsparcie najbliższego otoczenia doprowadzają często do sytuacji długotrwałego wykluczenia. Uzależnienie, negatywne wzorce, wyuczona bezradność, trudności w asymilacji w nowym środowisku to tylko część problemów z jakimi trzeba będzie się zmierzyć w ramach planowanych działań.</p>

		<p>Realizacja wsparcia odpowiadać będzie na wyzwania zdiagnozowane w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie kraju i regionu np.: Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu do 2027 r., Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Łódzkiego 2030.</p>
	<p>(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne</p>	<p>W regionie następuje zmniejszanie się grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz zwiększanie się grupy ludności najstarszej. Obszarami wymagającymi szczególnego wsparcia są peryferyjne obszary na północy oraz południowym wschodzie i największe miasta regionu, czyli Łódź i Piotrków Trybunalski. Szczególnej uwagi i działań wymaga Bełchatów, którego sytuacja demograficzna do roku 2030 dynamicznie się zmieni wskutek szybkiego wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>Łódzkie zmagają się z niewystarczającym dostępem do usług świadczonych w sposób zdeinstytucjonalizowany. Zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze wzrasta, niezwykle pożądanym jest rozwój wsparcia dziennego i środowiskowego, rozwój mieszkalnictwa, w tym chronionego i wspomaganego.</p> <p>Szczególną grupą do której wsparcie powinno być adresowane są osoby z niepełnosprawnościami. W regionie w 2020 r. funkcjonowało zaledwie 8 zakładów aktywności zawodowej, przy czym należy zaznaczyć, że tempo powstawania nowych ZAZ jest bardzo niskie. Wymaga to skoncentrowania wsparcia, także w odniesieniu do innych podmiotów reintegracyjnych, których w 2019 r. w województwie było 58. Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej powinno w szczególności prowadzić do jego koncentracji na realizacji usług społecznych użyteczności publicznej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p> <p>Kolejnym obszarem wymagającym działań jest system wsparcia rodziny, w tym poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego i rodzinnych form pieczy zastępczej, a w szczególności rodzinnych domów dziecka. W związku z obserwowanym spadkiem liczby rodzin zastępczych również w tym obszarze konieczne jest podjęcie działań mających na celu rozwój tej formy wsparcia. Zgodnie z zaplanowanym strategicznie procesem deinstytucjonalizacji planowane jest ograniczenie i zmiana sposobu funkcjonowania instytucjonalnych form pieczy zastępczej, a pożądanym stanem docelowym jest ich przekształcenie w takie, które świadczą usługi krótkoterminowe i środowiskowe.</p>
	<p>(v) zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki</p>	<p>Obszar ochrony zdrowia w województwie wymaga szczególnego wsparcia z uwagi na zdiagnozowane wyzwania związane z jego bardzo złą sytuacją zdrowotną. W 2019 r. region zajmował 2. miejsce w kraju pod względem współczynników zgonów z powodu chorób nowotworowych i 6. miejsce z powodu chorób układu krążenia. Istotnym problemem są także</p>

	<p>instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej</p>	<p>choroby neurologiczne wieku podeszłego, które stanowiły trzecią najważniejszą przyczynę zgonów. Wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa priorytetowe stają się działania związane z dostępnością oraz rozwojem usług dla osób starszych, w tym w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz opieki długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej oraz geriatrycznej. Zaplanowany strategicznie proces deinstytucjonalizacji zakłada rozwój opieki i wsparcia udzielanego w warunkach pozainstytucjonalnych, w środowisku lokalnym, w miarę możliwości w domu pacjenta lub jego rodziny. Konieczne jest dalsze wspieranie dziennych domów opieki medycznej.</p> <p>Dla poprawy poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawy jakości życia konieczne jest wsparcie koordynowanej opieki zdrowotnej, której wsparcie przyczyni się do zmian systemu ochrony zdrowia i lepszemu zaspokajaniu potrzeb pacjentów oraz poprawie efektywności leczenia, w tym szczególnie w odniesieniu do osób starszych i chorych przewlekle.</p> <p>Poprawa zdrowia psychicznego mieszkańców regionu wymaga zwiększenia dostępu do psychiatrycznej opieki środowiskowej, która w sposób systemowy poprawia funkcjonowanie psychiatrycznej opieki zdrowotnej.</p> <p>Wystąpienie pandemii COVID-19 ujawniło potrzebę wsparcia systemu opieki zdrowotnej w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom oraz konieczność podjęcia działań mających na celu wzmocnienie odporności i wydolności systemu opieki w czasach kryzysu.</p>
	<p>(vi) wzmocnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</p>	<p>Rozwój kultury i turystyki jest w UE ważnym elementem rozwoju gospodarczego, wpływającym na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Obszary te są ze sobą nierozdzielnie związane. Z turystyką powiązane jest dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze UE. Turystyka wraz z propagowaną dzięki niej kulturą umożliwia promowanie nie tylko atrakcji turystycznych, ale też unijnych wartości.</p> <p>Wsparcie udzielane w obszarze kultury oraz turystyki w perspektywie 2014-2020 cieszyło się dużym zainteresowaniem, przekraczającym dostępną alokację, co przełożyło się na liczne projekty podnoszące poziom dostępności do usług w tych obszarach. Potrzeby są jednak nadal znaczne. Dodatkowym kontekstem w tym zakresie stała się pandemia COVID-19, która spowodowała konieczność zmiany funkcjonowania wielu instytucji kultury i przedsiębiorstw turystycznych przyczyniając się także do ograniczenia ich finansowania, zmniejszyła też w sposób znaczny krajowy ruch turystyczny, doprowadzając okresowo do zaniku ruchu turystycznego w wymiarze międzynarodowym.</p> <p>Inwestycje ukierunkowane na wsparcie materialnego i niematerialnego dziedzictwa regionu będą odpowiedzią na zdiagnozowane wyzwania związane z niskim poziomem zaufania, więzi społecznych, kapitału relacyjnego i poczucia tożsamości, jak również</p>

		niewystarczającym poziomem wykorzystania oferty kulturalnej i oferty spędzania czasu wolnego czy niewystarczającym dostępem do infrastruktury i usług na rzecz integracji społecznej (w szczególności na obszarach pozamiejskich). Projekty realizowane w obszarze kultury i turystyki staną się podstawą do budowania międzybranżowej i międzyinstytucjonalnej współpracy, wpływając tym samym na gospodarczy i społeczny rozwój regionu. Wsparcie budowania partnerstw będzie również odpowiedzią na wyzwanie związane z niską sprawnością systemu zarządzania rozwojem na poziomie regionalnym i lokalnym oraz niezadawalającym poziomem współpracy między JST, sektorem prywatnym, sektorem pozarządowym w WŁ.
5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych	(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	<p>Wzmocnienie obszarów metropolitalnych jako siły napędowej wzrostu, innowacji i wydajności oraz przyspieszenie społeczno-gospodarczej rewitalizacji obszarów podupadających, szczególnie w małych i średnich miastach zostały wskazane jako wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021-2027. Zgodnie z SRWŁ2030 budowaniu spójności terytorialnej sprzyja zrównoważona sieć osadnicza, a kluczową rolę odgrywają w niej miasta będące ogniskami rozwoju społeczno-gospodarczego. Zlokalizowane w nich funkcje, instytucje oraz zasoby są podstawą organizacji przestrzennej, w tym tworzenia i istnienia relacji miasto-otoczenie.</p> <p>Wsparcie powinno być także skierowane do obszarów wiejskich, które w województwie łódzkim są bardzo zróżnicowane gospodarczo. Część gmin wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i bogatym dziedzictwem kulturowym. Posiadają one największe predyspozycje do rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych.</p> <p>Istotne jest także skierowanie interwencji do 18 gmin, uznanych za obszary zagrożone trwałą marginalizacją, gdyż kumulują się w nich problemy społeczne i gospodarcze.</p> <p>Odpowiedzią na potrzeby województwa jest dofinansowanie inwestycji mających znaczący potencjał w zakresie współpracy JST i wpływających istotnie na ich zrównoważony rozwój. Kołami zamachowymi zrównoważonego rozwoju będą m.in. projekty z zakresu kultury i turystyki, bazujące na potencjale endogenicznym. Przeciwdziałaniu degradacji układów i struktur funkcjonalno-przestrzennych w ośrodkach historycznych czy poprawie funkcjonowania obszarów ubóstwa i wykluczenia społecznego posłuży interwencja w zakresie rewitalizacji. Uwzględnione zostaną potrzeby wynikające ze zmian klimatu czy depopulacji. Powyższe wsparcie cieszyło się dużym zainteresowaniem wnioskodawców w latach 2014-2020, a potrzeby w tym zakresie są nadal znaczne, szczególnie w kontekście pandemii COVID-19.</p>
6: Umożliwienie regionom i	Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia	Gospodarka wyznaczonego w SRWŁ2030 obszaru transformacji, obejmującego 20% powierzchni regionu

<p>obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu</p>	<p>wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.</p>	<p>i 17% jego ludności, jest silnie zdominowana przez sektor górniczo-energetyczny. Ma to istotny wpływ na gospodarkę całego województwa, która także jest w znaczącej części uzależniona od górnictwa i energetyki węgla brunatnego. Stanowi to istotne wyzwanie dla regionu, dlatego przywiązuje się dużą wagę do sprawiedliwej i włączającej transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</p> <p>W związku z powyższym konieczne jest wdrożenie przedsięwzięć zaplanowanych w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego, zakładającego wsparcie działań, które przyczyniać się będą do łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji, w szczególności względem pracowników dotkniętych skutkami tego procesu.</p> <p>W celu zmniejszenia negatywnych skutków transformacji szczególnie ważne będą działania w sferze społecznej związane z podniesieniem jakości kształcenia i kwalifikacji pracowników, zwiększeniem aktywności zawodowej mieszkańców, rozwojem kapitału społecznego oraz rozwojem usług społecznych. Kluczowa będzie interwencja związana z kompleksowym wsparciem w zakresie doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy i organizacji szkoleń zawodowych dla pracowników odchodzących z pracy w sektorze wydobywczo-energetycznym i osób poszukujących pracy. W sferze przestrzennej planowane działania skoncentrowane będą m.in. na: rekultywacji terenów zdegradowanych w kierunku przywrócenia im funkcji przyrodniczych lub nadania im nowych funkcji, przeciwdziałanie niedoborom wody, zmniejszaniu emisji z systemu transportowego, jego integracji i ograniczaniu wykluczenia transportowego i cyfrowego.</p> <p>Proces transformacji przyczyni się do osiągnięcia celów określonych przez UE w Europejskim Zielonym Ładzie oraz Europejskim Pakcie na rzecz Klimatu, a także celów PEP2040, uwzględnionych w KPEIK.</p>
---	---	--

2. PRIORYTETY

2.1 Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1 PRIORYTET 1 INNOWACYJNE ŁÓDZKIE

2.1.1.1 Cel szczegółowy (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

2.1.1.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W celu zwiększenia potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii planuje się objęcie wsparciem publicznej infrastruktury badawczej. Planuje się również wsparcie projektów badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw uwzględniających możliwość rozwoju istniejącego lub stworzenia nowego zaplecza badawczo-rozwojowego służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw.

Wspierany będzie rozwój infrastruktury organizacji badawczych spoza Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej. Wspierane będą projekty służące realizacji agendy badawczej, której zakres jest zgodny z regionalną inteligentną specjalizacją, uzgodnione w ramach kontraktu programowego. Zakup aparatury specjalistycznej niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowej uzupełniającej w stosunku do posiadanych zasobów będzie możliwy jako element kompleksowego projektu.

Przedsiębiorstwa mogą realizować prace B+R samodzielnie, przy wykorzystaniu własnych zasobów lub we współpracy z innymi przedsiębiorstwami bądź z organizacjami badawczymi, w zakresie całego procesu powstawania innowacji (od pomysłu do rynku) lub jego wybranych elementów. Wsparcie obejmuje fazę badań przemysłowych oraz prac rozwojowych, w tym opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów oraz procesów w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów i procesów ich wytwarzania, a ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Zakup wyników prac B+R jest możliwy tylko w przypadku konieczności przeprowadzenia prac rozwojowych, uzupełniających lub dostosowujących technologie do specyfiki przedsiębiorstwa.

W wyniku prowadzonych prac badawczo-rozwojowych osiągnięty zostanie etap zaawansowania innowacyjnego rozwiązania (produktu, procesu), pozwalający na jego urynkowienie. Obok prac B+R elementem projektu może być wdrożenie wyników tych prac.

Przewiduje się również inicjowanie kontaktów przedsiębiorstw z organizacjami badawczymi poprzez zakup z możliwością wdrożenia usługi, która bezpośrednio dotyczy rozwoju produktu lub technologii przedsiębiorstwa.

Planuje się także wsparcie identyfikacji nowych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych oraz budowy potencjału regionalnych systemów innowacji w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania.

W przypadku projektów B+R przedsiębiorstw kryteria uwzględniać będą wysoki poziom ryzyka inwestycyjnego projektów innowacyjnych. Promowane będą przedsiębiorstwa zdecydowane na podnoszenie konkurencyjności poprzez realizację innowacyjnych projektów badawczych. Dodatkowo preferowane będą projekty uwzględniające działania pozytywnie wpływające na środowisko.

Interwencja w zakresie powyższego celu jest możliwa wyłącznie, gdy realizuje działania wpisujące się w zakres regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa łódzkiego, również nowych wyłonionych w ramach wspieranego procesu przedsiębiorczego odkrywania. Realizacja przez wnioskodawcę przedsięwzięć związanych z tworzeniem bądź rozwojem istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego jest możliwa pod warunkiem przedstawienia planu prac badawczo-rozwojowych przewidzianych do prowadzenia na wspieranej infrastrukturze.

Wsparcie w zakresie projektów badawczo-rozwojowych jest skoncentrowane na MŚP. W ramach wsparcia kierowanego do dużych przedsiębiorstw premiowane będą głównie projekty z zakresu innowacji środowiskowych oraz wspierających transformację energetyczną regionu, które charakteryzują się wysoką wartością dodaną dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Planowane działania przyczynią się do wzmocnienia odporności przedsiębiorstw na sytuacje kryzysowe, takie jak epidemia, czy kryzys gospodarczy.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- wsparcie publicznej infrastruktury badawczej lub aparatury badawczej niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych;
- projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw (wsparcie infrastruktury lub badań przemysłowych⁵ lub prac rozwojowych z możliwością ich wdrożenia);
- usługi badawcze z wdrożeniem dla przedsiębiorstw;
- wsparcie transferu technologii oraz rozwoju współpracy między przedsiębiorcami a sferą B+R;
- wsparcie procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Przedsiębiorstwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów,

⁵ Przez badania przemysłowe rozumie się także badania aplikacyjne.

w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. W województwie łódzkim w perspektywie 2014-2020, pomimo zastosowania mechanizmu dotacyjnego w typach projektów z zakresu zwiększenia potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystania zaawansowanych technologii, konkursy cieszyły się stosunkowo niewielkim zainteresowaniem.

Ze względu na fakt, że takie typy projektów wymagają od beneficjenta poniesienia sporych nakładów oraz dużego ryzyka niepowodzenia inwestycji, prawdopodobnego braku zainteresowania pośredników finansowych lub niewspółmiernie wysokich kosztów zarządzania, tylko forma bezzwrotna może zachęcić do realizacji takich projektów.

2.1.1.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	0	50
Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	przedsiębiorstwa	0	50
Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 06	Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych	EPC	0	100
Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 10	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	przedsiębiorstwa	0	40
Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 16	Udział podmiotów instytucjonalnych w procesie przedsiębiorczego odkrywania	szt.	1	1
Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 07	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.	0	53

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy (cel „Zatrudnienie i wzrost”) lub obszar wsparcia (EFMR)	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0	2021	18 000 000	IZ FEL2027	

Innowacyjne Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRR 02	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	EUR	0	2021	18 000 000	IZ FEŁ20 27
---------------------	-----	------	--------------------	---------	--	-----	---	------	-------------------	-------------------

2.1.1.1.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	001 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w mikroprzedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	4 855 814
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	002 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w małych i średnich przedsiębiorstwach (w tym prywatnych organizacjach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	4 855 814
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	003 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	2 278 616
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	004 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w publicznych organizacjach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	12 119 796
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	005 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w mikroprzedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	713 954
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	006 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w MŚP (w tym prywatnych organizacjach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	713 953
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	007 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z	69 654

				działaniami badawczymi i innowacyjnymi	
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	008 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w publicznych organizacjach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	3 029 949
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	009 Działania badawcze i innowacyjne w mikroprzedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów (badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe, studia wykonalności)	551 428
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	010 Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów	551 427
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	011 Działania badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów	902 855
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	012 Działania badawcze i innowacyjne w publicznych organizacjach badawczych, instytucjach szkolnictwa wyższego i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci kontaktów (badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe, studia wykonalności)	1 002 855
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	023 Rozwój umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej, przedsiębiorczości i zdolności przedsiębiorstw dostosowania się do zmian	2 800 000
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	028 Transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i sektorem szkolnictwa wyższego	100 000
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	029 Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i uczelniami wyższymi, koncentrujące się na gospodarce niskoemisyjnej, odporności i przystosowaniu się do zmian klimatu	100 000
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	030 Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami koncentrujące się na gospodarce o obiegu zamkniętym	100 000
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	172 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia	80 885

				części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	
--	--	--	--	---	--

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	01 Dotacja	34 827 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	34 827 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁶, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	34 827 000

⁶ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.1.2 Cel szczegółowy (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych

2.1.1.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Planowany do realizacji zakres interwencji stanowi odpowiedź na wyzwanie związane z potrzebą dalszego upowszechnienia technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz gospodarczego i społecznego wykorzystania możliwości społeczeństwa cyfrowego, przy uwzględnieniu aktywnego wsparcia działań na rzecz upowszechniania e-usług publicznych oraz udostępniania zasobów gromadzonych przez instytucje sektora publicznego.

Planowane wsparcie koncentrować się będzie na udostępnianiu nowych e-usług publicznych (w szczególności usług o wysokim poziomie dojrzałości⁷) oraz poprawie funkcjonalności i stopnia dojrzałości już istniejących. Realizacja przedsięwzięć polegających na rozwoju elektronicznych usług publicznych przyczyni się do wzrostu liczby uruchomionych systemów teleinformatycznych oraz zainstalowanych aplikacji w instytucjach publicznych, co przełoży się na wzrost liczby mieszkańców korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną oraz elektroniczną dostępność urzędu i jego usług, w tym dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach celu szczegółowego podjęte będą również działania mające na celu informatyzację instytucji publicznych poprzez wykorzystanie w nich technologii informacyjno-komunikacyjnych, które wewnętrznie będą wspierały ich pracę. Przedsięwzięcia mają zwiększać efektywność funkcjonowania instytucji poprzez wprowadzenie wymiany danych i informacji w formie elektronicznej, a także bezpieczeństwo teleinformatyczne.

Rozwój cyfrowy poprzez zwiększenie dostępności danych cyfrowych o wysokim potencjale wykorzystania wymusza dofinansowanie inwestycji zwiększających poziom cyfryzacji danych oraz udostępniania danych z rejestrów publicznych.

W celu wzmocnienia potencjału administracji publicznej niezbędne jest podnoszenie wiarygodności i jakości danych w rejestrach publicznych, zwiększenia ich dostępności oraz budowy cyfrowych zasobów o znacznym potencjale ponownego wykorzystania, pozostających do dyspozycji podmiotów także spoza sektora publicznego.

Powyższe działania umożliwią zwiększenie zakresu danych dostępnych w postaci cyfrowej, jak i poprawę dostępności usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną. Ponadto przyczynią się do wzmocnienia odporności instytucji publicznych na sytuacje kryzysowe, takie jak pandemia, czy kryzys gospodarczy.

Rozwój elektronicznej administracji oraz elektronicznych usług dla mieszkańców powinien przebiegać równolegle z działaniami na rzecz poprawy cyberbezpieczeństwa. W ramach celu szczegółowego podjęte będą działania zwiększające poziom bezpieczeństwa informacji

⁷ Zgodnie z pięciostopniowym modelem dojrzałości opisującym stopień zaawansowania usług e-administracji przyjętym przez Komisję Europejską w „e-Government Benchmarking Report 2009”.

poprzez wzmocnienie odporności oraz zdolności do skutecznego zapobiegania i reagowania na cyberataki w systemach informacyjnych instytucji sektora publicznego.

Pandemia COVID-19 oraz idące za nią ograniczenia życia społecznego i gospodarczego uwydatniły również problem wykluczenia cyfrowego społeczeństwa. Kluczowymi polami walki z wykluczeniem cyfrowym powinny być zwiększanie dostępu do sprzętu oraz infrastruktury (zwłaszcza wśród rozumianych szeroko grup zagrożonych wykluczeniem) oraz zwiększanie kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa łódzkiego. Jest to szczególnie istotne biorąc pod uwagę fakt, że Komisja Europejska szacuje, że już wkrótce 90 proc. zawodów będzie wymagało kompetencji cyfrowych przynajmniej na podstawowym poziomie.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- przedsięwzięcia z zakresu e-usług publicznych, w tym e-administracji, e-zdrowia, polegające na rozwoju interoperacyjnych elektronicznych usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz zapewniających powszechny, otwarty dostęp dla obywateli do usług;
- przedsięwzięcia w zakresie cyfryzacji działalności instytucji publicznych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.);
- przedsięwzięcia związane z digitalizacją zasobów publicznych będących w posiadaniu instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i nauki;
- przedsięwzięcia polegające na budowaniu, aktualizacji, poprawie jakości baz danych, w tym baz danych przestrzennych (geodezyjnych);
- przedsięwzięcia z zakresu rozwoju cyberbezpieczeństwa, tj. wzmocniające bezpieczeństwo świadczenia e-usług lub systemów informatycznych o zasięgu regionalnym i lokalnym;
- przedsięwzięcia w zakresie wsparcia inwestycji służących aktywizacji osób wykluczonych cyfrowo.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie

uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Wprowadzenie nowych technologii w e-usługach publicznych rzadko kiedy niesie za sobą bezpośrednie zwiększenie przychodów instytucji publicznych. Są to działania o charakterze niekomercyjnym, dlatego w ramach cs(ii) nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.1.1.2.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Innowacyjne Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	szt.	0	56

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Innowacyjne Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/ rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		232 000	IZ FEŁ2 027	

2.1.1.2.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	016 Rozwiązania TIK, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	15 886 000

Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	018 Usługi i aplikacje IT w zakresie kompetencji cyfrowych i włączenia społecznego	2 444 000
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	019 Usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka, internet rzeczy w zakresie aktywności fizycznej i nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym)	6 110 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	01 Dotacja	24 440 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	24 440 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniająca obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁸, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	24 440 000

⁸ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.1.3 Cel szczegółowy (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

2.1.1.3.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Dla osiągnięcia celu dotyczącego wzrostu i konkurencyjności sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw realizowane będą działania w zakresie wsparcia inwestycji w MŚP, w szczególności zwiększających ich zaawansowanie technologiczne i zdolność do wdrażania innowacji oraz stymulowania popytu na innowacje ze strony MŚP i społeczeństwa.

Promowane będą też postawy przedsiębiorcze oraz wspierany wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw, w tym zwiększenia zdolności przedsiębiorstw do tworzenia produktów i usług o potencjale eksportowym (rozwój produktów), poszukiwania i zdobywania nowych rynków oraz zmiany modelu biznesowego.

Dofinansowaniem będzie objęte także tworzenie lepszych warunków dla rozwoju MŚP. Wspierane będzie w szczególności uzbrajanie terenów inwestycyjnych oraz wsparcie branż kluczowych w regionie (w tym poprzez promocję gospodarczą regionu). Dofinansowanie będzie także przeznaczone na tworzenie nowych modeli biznesowych dotyczących zarówno budowania zdolności do konkurowania na rynkach międzynarodowych, jak i nowych modeli biznesowych odpowiadających wyzwaniom cyfrowej i zielonej transformacji. W związku z kryzysem wywołanym pandemią COVID-19 konieczne jest także promowanie opracowywania i wdrażania modeli biznesowych redukujących zależność polskich firm od globalnych łańcuchów dostaw (w szczególności uzależnienia od jednego dostawcy spoza UE), poprzez zwiększanie zdolności do wytwarzania kluczowych produktów i usług w kraju.

Ponadto wspierana będzie dalsza transformacja cyfrowa gospodarki, polegająca na: transformacji modeli biznesowych polskich przedsiębiorstw w kierunku Przemysłu 4.0 i gospodarki opartej na danych, a w szczególności automatyzacji, robotyzacji i cyfryzacji przedsiębiorstw, zwiększeniu wykorzystania systemów procesowych, wsparciu przedstawienia firm na cyfrowy łańcuch dostaw i wprowadzaniu TIK do codziennej działalności.

Budowaniu potencjału przedsiębiorstw służyć będzie wsparcie rozwoju usług dla MŚP (w tym innowacyjnych), zwiększanie zdolności regionalnych ekosystemów do sieciowania (a docelowo do klasteryzacji) podmiotów biznesowych i naukowych. Otoczenie biznesu powinno stanowić wsparcie dla transformacji MŚP, stąd konieczne jest stworzenie profesjonalnego zaplecza doradczego, wykraczającego poza aktualną ofertę instytucji otoczenia biznesu oraz wspieranie rozwoju systemów doskonałości procesowej i produktowej przedsiębiorstw poprzez upowszechnianie systemów i standardów jakości wśród przedsiębiorstw, wsparcie popytu na projekcyjne usługi instytucji otoczenia biznesu (w tym mentoring, sieciowanie, zmiana modeli biznesowych, internacjonalizacja).

W ramach niniejszego celu wspierany będzie rozwój przedsiębiorstw w regionie łódzkim poprzez zwiększenie aktywności inwestycyjnej i zatrudnienia, które będzie skutkowało trwałym rozwojem firm oraz wprowadzaniem na rynek wysokiej jakości produktów. Interwencja ukierunkowana będzie przede wszystkim na inwestycje produkcyjne MŚP wprowadzające innowacje bądź na wdrożenie wyników prac B+R. Przewiduje się również możliwość

wspierania: opracowania modeli biznesowych, rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej, czy gospodarki o obiegu zamkniętym.

Preferowane będą projekty wpisujące się w regionalne inteligentne specjalizacje województwa łódzkiego.

Planowane działania przyczynią się do wzmocnienia odporności przedsiębiorstw na sytuacje kryzysowe, takie jak epidemia, czy kryzys gospodarczy.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- dostosowanie terenu inwestycyjnego do potrzeb MŚP;
- rozwój usług dla firm (w tym innowacyjnych);
- wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw;
- wsparcie branż kluczowych w regionie;
- wdrożenie innowacji, wyników prac B+R z możliwością wsparcia jako element projektu tworzenia nowych modeli biznesowych;
- wdrożenie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej;
- wdrożenie rozwiązań w zakresie Przemysłu 4.0;
- wdrożenie rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym;
- wsparcie inwestycji w MŚP zwiększających ich zdolności produkcyjne.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

- MŚP

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach

działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Planuje się zastosowanie instrumentów finansowych w projektach charakteryzujących się relatywnie niskim ryzykiem ze względu na wykonalność ekonomiczną, poziom zwrotu z inwestycji i okres tego zwrotu oraz ze względu na status odbiorcy wsparcia.

Wykorzystanie instrumentów finansowych planuje się w typie projektu dotyczącym wsparcia inwestycji w MŚP zwiększających ich zdolności produkcyjne, wsparcia internacjonalizacji przedsiębiorstw oraz rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej i Przemysłu 4.0, a także dostosowania terenu inwestycyjnego do potrzeb MŚP.

W przypadku finansowania pozostałych typów projektów w tym celu wsparcie dotacyjne lub połączenie IF i dotacji może być niezbędne, aby zapewnić wykonalność finansową projektów.

Wsparcie dotacyjne jest szczególnie ważne dla typu projektu dotyczącego wdrożenia wyników prac B+R, gospodarki o obiegu zamkniętym, z uwagi na fakt, że są to projekty obciążone dużym ryzykiem niepowodzenia inwestycji oraz brakiem zainteresowania pośredników finansowych i niewspółmiernie wysokimi kosztami zarządzania. Również w przypadku typu projektu polegającego na wsparciu branż kluczowych w regionie, który polega m.in. na promocji gospodarczej regionu i jest skierowany do jst przewiduje się wyłącznie wsparcie dotacyjne.

2.1.1.3.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) przedsiębiorstwa	przedsiębiorstwa	Do oszacowania na późniejszym etapie	Do oszacowania na późniejszym etapie
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	przedsiębiorstwa	0	330
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	Do oszacowania na późniejszym etapie	Do oszacowania na późniejszym etapie
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	0	120

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC	0	2021	400	IZ FEŁ20 27	
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0	2021	91 000 000	IZ FEŁ20 27	

Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRR 02	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	EUR	0	2021	91 000 000	IZ FEŁ20 27
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRR 03	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne – instrumenty finansowe	EUR	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ20 27
Innowacyjne Łódzkie	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 03	MŚP wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0	2021	300	IZ FEŁ20 27

2.1.1.3.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	001 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w mikroprzedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	26 042 625
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	002 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w małych i średnich przedsiębiorstwach (w tym prywatnych organizacjach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	26 042 625
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	005 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w mikroprzedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	6 510 656
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	006 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w MŚP (w tym prywatnych organizacjach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	6 510 656
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	013 Cyfryzacja MŚP (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe, ośrodki innowacji cyfrowych,	5 709 330

				żywe laboratoria, przedsiębiorcy internetowi i przedsiębiorstwa ICT typu start-up, usługi B2B)	
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	020 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	8 871 664
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	021 Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	14 309 135
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	024 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	5 723 653
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	025 Inkubatory przedsiębiorczości, wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out i przedsiębiorstw typu start-up	6 439 110
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	026 Wsparcie dla klastrów innowacyjnych, w tym między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i organami publicznymi oraz sieciami biznesowymi, z korzyścią głównie dla MŚP	2 575 645
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	027 Procesy innowacji w MŚP (innowacje w zakresie procesów, organizacji, marketingu, i współtworzenia, innowacje zorientowane na użytkownika i motywowane popytem)	58 733 960
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	028 Transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i sektorem szkolnictwa wyższego	17 316 918
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	038 Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP oraz działania wspierające	5 266 856
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	072 Wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców zgodnie z kryteriami efektywności	1 266 856
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	075 Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w MŚP	4 000 000
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	172 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	265 577

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	01 Dotacja	77 027 968
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	03 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki	118 557 298

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	195 585 266

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniająca obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Innowacyjne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	195 585 266

⁹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.2 PRIORYTET 2 ZIELONE ŁÓDZKIE

2.1.2.1 Cel szczegółowy (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

2.1.2.1.1 Interwencje w ramach funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi), (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach celu szczegółowego wspierane będą inwestycje prowadzące do poprawy jakości powietrza i efektywności energetycznej w regionie.

W celu poprawy efektywności energetycznej niezbędne jest podjęcie działań służących ograniczeniu zapotrzebowania na energię, takich jak termomodernizacja budynków, inwestycje w źródła ciepła, czy systemy ciepłownicze przy zachowaniu wymogów środowiskowych i spełnieniu warunków ekonomicznej opłacalności.

Realizacja projektów w powyższym zakresie pozwoli na obniżenie zużycia paliw konwencjonalnych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza odpowiedzialnych za powstawanie zjawiska tzw. niskiej emisji, a tym samym poprawę jakości powietrza.

Realizowane będą działania z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej lub wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Wspierane będą rozwiązania kompleksowe, uwzględniające m.in. ocieplenie obiektu, wymianę okien, drzwi zewnętrznych, inwestycje w systemy grzewcze wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła (z wyłączeniem instalacji kotłów na węgiel) lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub chłodniczej, instalacje do produkcji energii z OZE, inwestycje w systemy wentylacji. Wsparcie pozwoli na pełnienie wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej oraz zmniejszenie zjawiska ubóstwa energetycznego.

Działania termomodernizacyjne realizowane będą na podstawie przeprowadzonych wcześniej audytów energetycznych. Możliwe są także dodatkowe uzasadnione inwestycje, nie wynikające wprost z audytu energetycznego, pod warunkiem, że będą niezbędne do przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych lub przyczyniać się będą do osiągnięcia innych celów środowiskowych i stanowić będą jedynie dodatkowy element.

Projekty termomodernizacyjne muszą przyczynić się do zwiększenia efektywności energetycznej na poziomie nie niższym niż 25% (z wyjątkiem zabytków) dla każdego z budynków.

Zwiększeniu efektywności energetycznej służyć też będą inwestycje dotyczące oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych oraz inwestycje w zakresie nowo budowanych pasywnych budynków użyteczności publicznej.

Wspierane będą również inwestycje z zakresu sieci ciepłowniczych lub chłodniczych wraz z przyłączeniem do sieci ciepłowniczych lub chłodniczych celem wyeliminowania punktowych źródeł ciepła.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej;
- inwestycje w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych;
- inwestycje w zakresie sieci ciepłowniczych lub chłodniczych wraz z przyłączeniem do sieci ciepłowniczych lub chłodniczych;
- inwestycje w zakresie oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych;
- inwestycje w zakresie nowo budowanych pasywnych budynków użyteczności publicznej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji - art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego.

Planuje się zastosowanie wsparcia za pomocą instrumentu rozwoju terytorialnego – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), które będą ograniczone do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) wyznaczonych w SRWŁ2030.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Planuje się wykorzystanie instrumentów finansowych w typie projektu dotyczącym inwestycji w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych w którym beneficjentami będą wspólnoty mieszkaniowe lub TBS. Dotacje planuje się w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych komunalnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w zakresie sieci ciepłowniczych i chłodniczych, oświetlenia publicznego, nowobudowanych budynków pasywnych. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego często jedynym warunkiem realizacji inwestycji jest uzyskanie wsparcia w postaci dotacji, w innym wypadku gminy mogłyby odkładać lub zupełnie rezygnować z realizacji przedsięwzięć w powyższym zakresie. Zastosowanie dotacji pozwoli na osiągnięcie znacznie lepszych efektów ekologicznych, poprzez realizację większej liczby przedsięwzięć mających wpływ na poprawę efektywności energetycznej, niż w przypadku udostępnienia w tym zakresie IF (czy IF połączonych z dotacją).

W zakresie przedsięwzięć dotyczących sieci ciepłowniczych i chłodniczych, w których beneficjentami będą przedsiębiorstwa, również planuje się dotacje. W związku z niskim zainteresowaniem w perspektywie finansowej 2014-2020 projektami w powyższym zakresie oraz niską zdolnością do generowania przychodu brak jest uzasadnienia do zastosowania instrumentów finansowych w inwestycjach z zakresu sieci ciepłowniczych i chłodniczych.

2.1.2.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Zielone Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m ²	0	350 000
Zielone Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.	0	2000

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Zielone Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	80 000	2021	55 000	IZ FEŁ20 27	
Zielone Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona ekwiwalentu CO ₂ / rok	19 000	2021	13 500	IZ FEŁ20 27	
Zielone Łódzkie	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRR010	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej	MWh/rok	0	2021	180 000	IZ FEŁ20 27	

2.1.2.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	041 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	17 363 043
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	042 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	8 242 028
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	043 Budowa nowych energooszczędnych budynków	19 824 484
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	044 Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	59 034 663
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	045 Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	34 385 695
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	054 Wysokosprawna kogeneracja, system ciepłowniczy i chłodniczy	5 823 205
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	077 Działania mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie hałasu	10 176 610

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	01 Dotacja	142 849 728
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki	12 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03 Miejskie obszary funkcjonalne	50 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	104 849 728

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+¹⁰, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	154 849 728

¹⁰ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.2.2 Cel szczegółowy (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

2.1.2.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wspieraniu energii odnawialnej w ramach celu szczegółowego służyć będą inwestycje w infrastrukturę służącą wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, m.in. energii wiatrowej, słonecznej, geotermalnej, z biogazu i biomasy (nie będą wspierane instalacje do współspalania biomasy z węglem), wodnej (wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej), aerotermalnej. Wspierane instalacje służyć będą przede wszystkim produkcji lub magazynowaniu energii elektrycznej, ciepłej, chłodu, biometanu lub biopaliw II i III generacji.

Jako element projektu możliwe będzie wsparcie inwestycji z zakresu sieci elektroenergetycznych o napięciu poniżej 110 kV, umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

Inwestycje w ramach tego celu szczegółowego stanowią odpowiedź na deklarację Polski osiągnięcia co najmniej 23% udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r., a także na wyzwanie jakim jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Wytwarzanie energii z OZE stanowi także odpowiedź na zrównoważoną transformację energetyczną w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, zgodną z polityką zrównoważonego rozwoju.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- wsparcie infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- wsparcie infrastruktury służącej do magazynowania energii ze źródeł odnawialnych działającej na potrzeby danego źródła OZE.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji - art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu

Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego.

Planuje się zastosowanie wsparcia za pomocą instrumentu rozwoju terytorialnego – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), które będą ograniczone do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) wyznaczonych w SRWŁ2030.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Planuje się wykorzystanie instrumentów finansowych w projektach, których beneficjentami będą przedsiębiorcy. Dotacje planuje się skierować do jednostek sektora finansów publicznych, których możliwości finansowania inwestycji są ograniczone (w związku z często niekorzystną sytuacją finansową, a jednocześnie koniecznością finansowania szerokiego zakresu inwestycji) – pozwoli to na osiągnięcie znacznie lepszych efektów ekologicznych, poprzez realizację

większej liczby przedsięwzięć wykorzystujących OZE, niż w przypadku udostępnienia w tym zakresie IF (czy IF połączonych z dotacją).

2.1.2.2.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Zielone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	0	100
Zielone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	0	45
Zielone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO034	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	0	6 500
Zielone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO035	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	0	13 000

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Zielone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRR010	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i cieplnej	MWh/rok	0	2021	170 000	IZ FEŁ2027	

Zielone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia cieplna)	MWh/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów	150 000	IZ FEL20 27	
-----------------	------	------	--------------------	--------	--	---------	---	---------	-------------	--

2.1.2.2.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	047 Energia odnawialna: wiatrowa	11 323 193
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	48 Energia odnawialna: słoneczna	115 410 973
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	49 Energia odnawialna: biomasa	2 699 019
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	50 Energia odnawialna: biomasa o wysokim poziomie redukcji emisji gazów cieplarnianych	1 799 346
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	052 Inne rodzaje energii odnawialnej (w tym energia geotermalna)	2 477 899

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	01 Dotacja	120 310 430
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów	13 400 000

				finansowych: pożyczki	
--	--	--	--	--------------------------	--

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03 Miejskie obszary funkcjonalne	30 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	103 710 430

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniająca obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+¹¹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	133 710 430

¹¹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.2.3 Cel szczegółowy (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

2.1.2.3.1. Interwencje w ramach funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W związku z postępującymi zmianami klimatu planuje się wspieranie działań służących poprawie zdolności adaptacji do zmian klimatu, minimalizowaniu ich skutków, zapobieganiu ryzyku i zapewnieniu odporności na klęski żywiołowe na terenie województwa łódzkiego.

Z uwagi na koszty strat wyrządzanych na terenach miejskich w związku z nasilaniem się zjawisk ekstremalnych wywołanych zmianami klimatu oraz spodziewane zwiększenie ich częstotliwości ważnym aspektem są działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu w miastach. Wspierane będą między innymi zrównoważone systemy gospodarowania wodami opadowymi, zielono-niebieska infrastruktura. Wsparcie terenów zielonych na obszarach miejskich (mogące również skutkować zwiększeniem ich powierzchni) oraz retencja wód opadowych pozwolą zmniejszyć zjawisko tzw. wysp ciepła oraz będą stanowić zabezpieczenie terenów miast przed podtopieniami, ulewami oraz suszą.

Z uwagi na rosnące ryzyko pożarów, będące pokłosiem zmian klimatu, istotne są również inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów. Mogą one obejmować między innymi systemy obserwacji i łączności przeciwpożarowej (np. maszty, dostrzegalnie pożarowe, urządzenia telewizji przemysłowej do obserwacji), ale również drogi pożarowe, zbiorniki wodne do celów ppoż. Wskazane działania wpłyną na zmniejszenie zagrożenia pożarowego w lasach, co w konsekwencji przełoży się na ochronę cennych zasobów przyrody.

W związku z diagnozowanym zagrożeniem deficytu wody, który obejmować będzie znaczną część województwa, wsparcie będzie obejmować inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej. Przełoży się to na zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi i przyrodniczymi.

Istotnym wyzwaniem dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zwiększenia odporności na klęski żywiołowe jest doposażenie służb ratowniczych. Kluczowy jest tu zakup sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych lub usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych.

Planowane działania przyczynią się do wzmocnienia odporności przedsiębiorstw, instytucji publicznych oraz całego regionu łódzkiego na sytuacje kryzysowe, takie jak skutki zmian klimatu.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- adaptacja miast do zmian klimatu;
- inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów;
- inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej;
- zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych lub usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego.

Planuje się zastosowanie wsparcia za pomocą instrumentu rozwoju terytorialnego – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), które będą ograniczone do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) wyznaczonych w SRWŁ2030.

Planuje się wsparcie dla gmin położonych na obszarze zielonej gospodarki (OSI o znaczeniu regionalnym, wskazany w SRWŁ2030).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Biorąc pod uwagę, iż działania związane z zabezpieczeniem przed suszą oraz ochroną przed powodzią, pożarami i skutkami zmian klimatu nie dotyczą generalnie projektów mogących generować przychody, a także to, że potrzeby inwestycyjne dotyczą głównie odpowiedzialności organów państwa i samorządu, które realizują właściwe działania w tym zakresie nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.1.2.3.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Zielone Łódzkie	(iv)	EFRR	Stabiej rozwinięte	RCO 26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	0	17
Zielone Łódzkie	(iv)	EFRR	Stabiej rozwinięte	RCO 28	Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	ha	0	108 000

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Zielone Łódzkie	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 36	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	osoby	0	2021	26 000	IZ FEŁ 2027	
Zielone Łódzkie	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 37	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi i lub niekontrolowanych pożarów)	osoby	0	2021	39 000	IZ FEŁ 2027	

2.1.2.3.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	058 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: powódzie i osunięcia ziemi (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami)	14 000 000

				żywiolowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	059 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: pożary (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	13 213 931
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	060 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: inne ryzyka, np. burze i susze (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	13 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	01 Dotacja	40 213 931

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	03 Miejskie obszary funkcjonalne	8 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	32 213 931

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+¹², EFRR, Funduszu Spójności i FST

¹² W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iv)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	40 213 931

2.1.2.4. Cel szczegółowy (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

2.1.2.4.1. Interwencje w ramach funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze województwa łódzkiego niezbędna jest realizacja inwestycji w zakresie sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków. Wybór projektów z zakresu kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych (w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi) oparty będzie o *Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych* (KPOŚK). W projektach dotyczących oczyszczalni ścieków komunalnych ważnym aspektem będą działania dotyczące uporządkowania gospodarki osadami ściekowymi, z uwzględnieniem hierarchii sposobów postępowania z osadami ściekowymi.

W ramach projektów dotyczących oczyszczalni ścieków komunalnych elementem projektu mogą być inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii.

W celu zapewnienia bardziej wydajnego gospodarowania wodą wspierane będą m.in. inwestycje w systemy monitoringu infrastruktury wodociągowej, instalacje odzysku i ponownego wykorzystania wody (w tym w procesach przemysłowych), inwestycje w dualne instalacje kanalizacyjne umożliwiające użycie wody szarej w toaletach. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody pitnej konieczne są też inwestycje w infrastrukturę do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody pitnej.

Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do właściwego gospodarowania zasobami wodnymi (również poprzez ich oszczędzanie) jak i ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi;
- inwestycje w zakresie kanalizacji sanitarnej;
- inwestycje w infrastrukturę do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- wspieranie wydajnego gospodarowania wodą.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Działania związane z inwestycjami w zaopatrzenie w wodę, kanalizację i oczyszczanie ścieków, nie dotyczą generalnie projektów, które mogą generować zysk. Ponadto działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej należą do zadań publicznych, za których realizację odpowiedzialne są organy samorządu terytorialnego.

2.1.2.4.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Zielone Łódzkie	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 32	Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków (RLM)	RLM	0	9 500
Zielone Łódzkie	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	0	50

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródła danych [200]	Uwagi [200]
Zielone Łódzkie	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 42	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów	osoby	0	2021	14 500	IZ FEŁ 2027	

					w oczyszcz ania ścieków co najmniej II stopnia						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.1.2.4.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	060 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: inne ryzyka, np. burze i susze (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	3 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	063 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę do spożycia) zgodne z kryteriami efektywności	3 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	064 Gospodarka wodna i ochrona zasobów wodnych (w tym gospodarowanie wodami w dorzeczu, konkretne działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, ponowne użycie, ograniczanie wycieków)	2 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	065 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	10 079 825
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	066 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	20 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	075 Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w MSP	3 660 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	01 Dotacja	41 739 825

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	41 739 825

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+¹³, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	41 739 825

¹³ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.2.5. Cel szczegółowy (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

2.1.2.5.1 Interwencje w ramach funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, gdzie wartość produktów, materiałów i zasobów w gospodarce jest utrzymywana tak długo, jak to możliwe, a wytwarzanie odpadów ograniczone do minimum, stanowi istotny wkład w działania zmierzające do stworzenia zrównoważonej, niskoemisyjnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki¹⁴. Biorąc pod uwagę powyższe planowane jest wsparcie pozwalające na przechodzenie od gospodarki linearnej do gospodarki o obiegu zamkniętym.

Problemy gospodarcze, będące wynikiem COVID-19, mogą wywrzeć negatywny wpływ na stan środowiska. Stosowane podczas pandemii środki ochrony przyczyniają się do zwiększenia ilości odpadów, dlatego istotne jest również rozwiązanie tej kwestii.

Wspierane będą w szczególności inwestycje w zakresie selektywnego zbierania odpadów, recyklingu odpadów, odpadów niebezpiecznych, bioodpadów, inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące ponowne użycie, np. inicjatywy współdzielenia (korzystanie z tych samych produktów), przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności (jako element projektu), punkty napraw, instalacje umożliwiające spożywanie wody prosto z kranu (m.in. filtry, poidelka).

Dużą rolę odgrywa również wsparcie skierowane do przedsiębiorców, polegające na inwestycjach w instalacje produkcyjne lub urządzenia przemysłowe prowadzące do zmniejszenia zużycia surowców lub zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów. Dofinansowane będą również inwestycje służące ekoprojektowaniu produktów i opakowań m.in. w celu zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych użytych do ich produkcji, zastępowanie ich surowcami wtórnymi lub materiałami biodegradowalnymi.

Wspieranie inwestycji w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym pozwoli na zwiększenie konkurencyjności regionu z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Planowane działania przyczynią się do wzmocnienia odporności przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych na sytuacje kryzysowe, takie jak epidemia, czy kryzys gospodarczy.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje w zakresie selektywnego zbierania (w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem w tym także promowanie ponownego użycia), instalacji do przetwarzania bioodpadów, instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów lub recyklingu odpadów;
- zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych, w tym medycznych i weterynaryjnych (także w procesach termicznych);
- inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące ponowne użycie;
- inwestycje wspierające GOZ w przedsiębiorstwach.

¹⁴ Komunikat KE „Zamknięcie obiegu - plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym”

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego oraz podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa pomimo podjętych dotychczas działań, wspierających ograniczenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach oraz zwiększenie recyklingu odpadów, w tym wprowadzenia jednolitych zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych w całym kraju, w dalszym ciągu znaczne ilości odpadów są kierowane do składowania. Dlatego też brak jest uzasadnienia do stosowania IF w obszarze GOZ.

2.1.2.5.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Zielone Łódzkie	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 34	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	tona/rok	do oszacowania na późniejszym etapie	do oszacowania na późniejszym etapie
Zielone Łódzkie	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR	0	10 000 000

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Zielone Łódzkie	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 47	Odpady poddane recyklingowi	tona/rok	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie		

Zielone Łódzkie	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 103	Odpady zbierane selektywnie	Mq/rok	0	2021	60 000	IZ FEL 2027
-----------------	------	------	--------------------	---------	-----------------------------	--------	---	------	--------	-------------

2.1.2.5.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	062 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę do spożycia)	2 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	063 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę do spożycia) zgodne z kryteriami efektywności	100 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	067 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, ich minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	30 783 983
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	069 Gospodarowanie odpadami przemysłowymi i handlowymi: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, ich minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	6 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	072 Wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców zgodnie z kryteriami efektywności	2 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	075 Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w MŚP	14 780 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	172 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla	1 000 000

				EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	
--	--	--	--	---	--

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	01 Dotacja	56 663 983

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	56 663 983

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+¹⁵, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	56 663 983

¹⁵ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.2.6. Cel szczegółowy (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

2.1.2.6.1 Interwencje w ramach funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W celu wzmocnienia ochrony przyrody w regionie planuje się podjęcie działań gwarantujących poprawę ochrony gatunków i siedlisk różnych gatunków zwierząt, roślin i grzybów, w tym zwiększenie zasobów przyrodniczych chronionych obszarowo. Warunkiem koniecznym poprawy jakości środowiska oraz zachowania krajobrazu w stopniu jak najmniej przekształconym, będzie zwiększenie świadomości mieszkańców województwa łódzkiego, co do wpływu czynników antropogenicznych na otoczenie przyrodnicze i szerzej na całe systemy ekologiczne regionu.

Zasadniczym celem interwencji podejmowanych w celu szczegółowym będzie wzmocnienie mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie poprzez m.in. zachowanie lub odtworzenie ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków, inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury, wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej i ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej, inwentaryzację przyrodniczą i krajobrazową form ochrony przyrody lub opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych województwa łódzkiego. Ważny jest również aspekt związany z redukcją emisji zanieczyszczeń poprzez działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (m.in. składowisk odpadów), w tym ekspertyzy, usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów. Wsparcie będzie udzielane również na inwestycje, które mają zapewnić ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego (w tym projekty z zakresu tworzenia i odnowy szlaków turystycznych) oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze).

Realizacja działań zaplanowanych w ramach celu szczegółowego przyczyni się do wzmocnienia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej a przez to do zachowania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego regionu łódzkiego.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- działania służące zachowaniu lub odtworzeniu ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków (w tym m.in. ochrona czynna, ograniczanie ekspansji inwazyjnych gatunków obcych);
- inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury;
- tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej (np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ogrody tematyczne i edukacyjne, ośrodki rehabilitacji zwierząt chronionych), ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej;
- inwentaryzacja przyrodnicza i krajobrazowa form ochrony przyrody (w tym obszarów chronionego krajobrazu) lub opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych województwa łódzkiego;

- działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów);
- usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, np. likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów;
- inwestycje mające na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych, w tym projekty z zakresu tworzenia i odnowy szlaków turystycznych oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego oraz podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Planuje się wsparcie dla gmin położonych na obszarze zielonej gospodarki (OSI o znaczeniu regionalnym, wskazany w SRWŁ2030).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Z uwagi na charakter inwestycji oraz niską zdolność do generowania przychodu brak jest uzasadnienia do stosowania IF.

2.1.2.6.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Zielone Łódzkie	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	ha	0	29
Zielone Łódzkie	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 38	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów	ha	0	40
Zielone Łódzkie	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO071	Liczba wspartych form ochrony przyrody	ha	0	45

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Zielone Łódzkie	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0	2021	12 000	IZ FEŁ 2027	

2.1.2.6.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	073 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	42 820 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	074 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności	11 500 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura	14 000 000
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	080 Inne działania służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w dziedzinie zachowania i odtwarzania obszarów naturalnych o wysokim potencjale pochłaniania i składowania dwutlenku węgla, np. poprzez ponowne nawadnianie wrzosowisk, wychwytywanie gazu składowiskowego	1 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	01 Dotacja	69 320 000
-----------------	------	--------------------	-------	------------	------------

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	69 320 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+¹⁶, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Zielone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	69 320 000

¹⁶ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.3 PRIORYTET 3 MOBILNE ŁÓDZKIE

2.1.3.1 Cel szczegółowy (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

2.1.3.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Promowaniu zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej służyć będą inwestycje ukierunkowane na wzmocnienie systemów transportu miejskiego w miastach oraz na obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie, usprawniające działanie transportu miejskiego, podnoszące dostępność, szybkość i bezpieczeństwo przemieszczania się tym transportem, a także wspierające indywidualne formy mobilności. Wsparcie będzie skierowane przede wszystkim na finansowanie przedsięwzięć dotyczących infrastruktury publicznego transportu zbiorowego (obejmującej m.in. przystanki tramwajowe i autobusowe) oraz taboru komunikacji miejskiej – w tym zakresie finansowane będą projekty związane z zakupem nowego taboru szynowego (tramwaje) oraz nowego niskoemisyjnego lub bezemisyjnego taboru autobusowego spełniającego wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego. W przypadku taboru autobusowego preferencyjnie traktowane będą projekty związane z zakupem pojazdów bezemisyjnych. Zakupowi taboru mogą towarzyszyć działania dotyczące infrastruktury paliw alternatywnych (z wyłączeniem infrastruktury tankowania LNG i CNG i innych paliw kopalnych), a także służące dostosowaniu zaplecza technicznego do obsługi i eksploatacji danego typu taboru (zajezdnie tramwajowe i autobusowe).

Wspierane będą także inwestycje dotyczące ogólnodostępnej infrastruktury paliw alternatywnych na potrzeby pojazdów indywidualnych (z wyłączeniem infrastruktury tankowania LNG i CNG i innych paliw kopalnych).

Istotne znaczenie będą miały także działania z zakresu integracji przestrzennej i funkcjonalnej różnych form transportu zbiorowego na obszarach miejskich, poprzez inwestycje dotyczące zintegrowanych węzłów przesiadkowych czy też infrastruktury ułatwiającej podróże multimodalne zapewniające łączenie podróży w transporcie indywidualnym i publicznym (Park&Ride, Bike&Ride, Kiss&Ride).

Wspierane będą ponadto rozwiązania cyfrowe dotyczące m.in. inteligentnych systemów transportowych, służących optymalnemu wykorzystaniu infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, systemów organizacji przewozów, systemów zarządzania ruchem, systemów informacji pasażerskiej czy systemów biletowych.

Rozwojowi zrównoważonego transportu miejskiego sprzyjać będą działania skierowane na wsparcie niezmotoryzowanego transportu indywidualnego w obrębie miast lub ich obszarów funkcjonalnych, dotyczące m.in. infrastruktury niezbędnej do korzystania z form indywidualnej mobilności aktywnej, w tym ruchu pieszego i rowerowego (np. drogi rowerowe, ciągi piesze),

jak również infrastruktury niezbędnej do korzystania z komplementarnych form transportu w stosunku do transportu publicznego tj. bike sharing. Ponadto jako element projektu mogą być realizowane działania z zakresu infrastruktury drogowej przeznaczonej wyłącznie dla transportu publicznego i służące poprawie jego funkcjonowania lub przyczyniające się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zmniejszenia ruchu samochodowego w centrach miast. Ze wsparcia wyłączone będą inwestycje w sieć drogową wykorzystywaną dla indywidualnego ruchu samochodowego.

Przedsięwzięciom realizowanym w obszarze mobilności miejskiej mogą towarzyszyć działania z zakresu podnoszenia świadomości i propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego, ruchu niezmotoryzowanego i innych form przemieszczania się w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.

Planowane działania wpłyną na poprawę jakości i efektywności systemu transportu publicznego na obszarach miejskich oraz lepsze dostosowanie go do potrzeb mieszkańców. Sprawnie działający system transportu publicznego stanowić będzie konkurencję dla transportu indywidualnego, co przyczyni się do wzrostu mobilności mieszkańców obszarów miejskich i wiejskich w województwie, a dzięki temu do poprawy dostępu do miejsc pracy, edukacji i usług publicznych. Efektem wsparcia komunikacji miejskiej będzie wzrost liczby osób korzystających z publicznego transportu zbiorowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, co wpłynie na zmniejszenie zatłoczenia motoryzacyjnego, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza i poprawę stanu środowiska naturalnego.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć realizowanych w miastach lub ich obszarach funkcjonalnych:

- inwestycje z zakresu infrastruktury publicznego transportu zbiorowego;
- inwestycje dotyczące bezemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej z niezbędną infrastrukturą;
- inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie miejskim;
- inwestycje z zakresu niezmotoryzowanego transportu indywidualnego;
- inwestycje dotyczące ogólnodostępnej infrastruktury paliw alternatywnych.

Dla osiągnięcia jak najlepszego efektu prowadzonej interwencji, przedsięwzięcia służące realizacji celu szczegółowego muszą wynikać z przygotowanych przez JST dokumentów strategicznych dotyczących miejskiej polityki transportowej, spełniających ideę planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP), opisanych w komunikacie COM(2013) 913. Przy czym, w przypadku miasta Łodzi warunkiem dostępu do środków UE zaplanowanych w niniejszym Priorytecie będzie posiadanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, dla pozostałych miast niezbędne będzie wykazanie się dokumentem z zakresu planowania transportu (funkcją takiego dokumentu może pełnić np. Strategia ZIT).

Wszystkie projekty w obszarze zrównoważonej mobilności miejskiej muszą być zgodne z zasadą równości szans i uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami lub osób z ograniczoną możliwością poruszania się.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Użytkownicy indywidualni i przedsiębiorcy korzystający z miejskiej infrastruktury i środków publicznego transportu zbiorowego dofinansowanych ze środków UE.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie w ramach celu szczegółowego dotyczy całego województwa, przy czym finansowane będą inwestycje realizowane w miastach i ich obszarach funkcjonalnych.

Planuje się zastosowanie wsparcia za pomocą instrumentu rozwoju terytorialnego – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), które będą ograniczone do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) wyznaczonych w SRWŁ2030.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Przedsięwzięcia w obszarze transportu miejskiego mają charakter publiczny, służą także realizacji usług o charakterze użyteczności publicznej i realizowane są głównie przez podmioty publiczne o ograniczonych budżetach na inwestycje, stąd wsparcie udzielane będzie wyłącznie w formie dotacji. Ponadto, wsparcie w tym obszarze, co do zasady, ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów. Zastosowanie instrumentów finansowych może spowodować przerzucenie części kosztów na odbiorców usług, co skutkować będzie podniesieniem ich cen i w efekcie uczynić transport publiczny mniej atrakcyjny w stosunku do transportu samochodowego.

2.1.3.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Mobilne Łódzkie	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO56	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii tramwajowych i linii metra	km	0	70
Mobilne Łódzkie	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 88	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitalnej	szt	0	230
Mobilne Łódzkie	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO58	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0	10

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
-----------	-----------------	---------	-------------------	------------------------	----------------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------------	-------------

Mobilne Łódzkie	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 62	Roczna liczba a użytkownicy nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	Użytkownicy	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie		
Mobilne Łódzkie	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 63	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych liniach tramwajowych i linii metra	Użytkownicy	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie		
Mobilne Łódzkie	(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 64	Roczna liczba użytkowników w infrastrukturze rowerowej	Użytkownicy	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie		

2.1.3.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	081 Infrastruktura czystego transportu	75 018 600
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	082 Tabor czystego transportu miejskiego	65 487 000
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	083 Infrastruktura rowerowa	3 177 200
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	084 Cyfryzacja transportu miejskiego	1 268 600
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	085 Cyfryzacja transportu gdy ma częściowo na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych	1 088 600
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	086 Infrastruktura paliw alternatywnych	2 000 000
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	172 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	500 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	01 Dotacja	148 540 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	03 Miejskie obszary funkcjonalne	52 000 000
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	26 Miasta, małe miasta i przedmieścia	48 270 000
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	27 Miejskie obszary funkcjonalne	48 270 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+¹⁷, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Mobilne Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(viii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	148 540 000

¹⁷ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.4 PRIORYTET 4 LEPIEJ POŁĄCZONE ŁÓDZKIE

2.1.4.1 Cel szczegółowy (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

2.1.4.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi), (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach celu szczegółowego realizowane będą inwestycje ukierunkowane na poprawę dostępności transportowej województwa w obszarze infrastruktury drogowej, kolejowej, a także publicznego transportu zbiorowego o charakterze pozamiejskim.

Interwencje z zakresu infrastruktury drogowej, podejmowane z poziomu regionalnego, będą służyły zapewnieniu połączenia regionalnej sieci transportowej z siecią dróg krajowych i Transeuropejską Siecią Transportową (TEN-T) oraz stworzeniu spójnego systemu drogowego w wymiarze regionalnym. Wsparcie w ramach celu szczegółowego przeznaczone zostanie na rozwój infrastruktury dróg wojewódzkich i lokalnych (powiatowych i gminnych). Interwencja dotycząca dróg lokalnych ograniczona zostanie do tzw. inwestycji o charakterze dostępowym¹⁸. W przypadku dróg wojewódzkich finansowane będą w szczególności inwestycje w jak najwyższym stopniu przyczyniające się do poprawy dostępności sieci TEN-T, terminali intermodalnych lub centrów logistycznych, innych gałęzi transportu, terenów inwestycyjnych, jak również do rozwoju publicznego transportu zbiorowego.

W ramach interwencji skierowanej na infrastrukturę drogową, możliwe będą przedsięwzięcia rozwiązujące problemy zatłoczenia miast tj. budowa obwodnic. Projekty te powinny wpływać na trwałe odciążenie miast.

Jako element inwestycji drogowych mogą być realizowane działania infrastrukturalne ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego np. poprzez likwidację miejsc niebezpiecznych.

W systemie oceny projektów badane będą w szczególności takie czynniki jak: wkład w połączenie z siecią TEN-T, premiowanie tworzenia spójnej sieci drogowej, wspieranie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu. Ze względu na znaczenie działań ukierunkowanych na zwiększanie bezpieczeństwa ruchu drogowego, przewiduje się wprowadzenie preferencji dla projektów uwzględniających wykorzystanie rozwiązań infrastrukturalnych zwiększających bezpieczeństwo uczestników ruchu, zgodnych z obowiązującymi w tym zakresie uregulowaniami prawnymi. Przewiduje się także preferencyjne traktowanie projektów drogowych, w ramach których realizowane będą działania z zakresu ITS, mające wpływ na redukcję emisji gazów cieplarnianych.

Uzupełnieniem interwencji skierowanej na infrastrukturę drogową będą działania mające na celu rozwój infrastruktury publicznego transportu zbiorowego realizowanego na obszarach

¹⁸ Drogi lokalne o charakterze dostępowym muszą spełniać jeden z warunków: stanowić brakujące połączenie do sieci TEN-T, terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych lub innych gałęzi transportu.

pozamiejskich (niebędącej komunikacją miejską) w ramach przewozów autobusowych (np. przystanki i dworce autobusowe, zajezdnie).

Wspierane mogą być także przedsięwzięcia dotyczące integracji różnych form transportu (podsystemów publicznego transportu zbiorowego oraz transportu indywidualnego) poprzez np. inwestycje z zakresu zintegrowanych węzłów przesiadkowych, systemów parkingów Park&Ride, Bike&Ride i Kiss&Ride, systemów bikesharing oraz infrastruktury rowerowej.

W ramach celu szczegółowego finansowane będą inwestycje dotyczące infrastruktury kolejowej na liniach kolejowych o znaczeniu regionalnym, a także inwestycje punktowe przeznaczone do obsługi transportu pasażerskiego (np. stacje i przystanki kolejowe, dworce kolejowe).

W ramach celu szczegółowego finansowany będzie ponadto zakup nowego taboru kolejowego dla obsługi wojewódzkich przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej, a także nowego niskoemisyjnego lub bezemisyjnego taboru autobusowego wykorzystywanego w publicznym transporcie zbiorowym na obszarach pozamiejskich (na zasadzie użyteczności publicznej) spełniającego wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z 20 czerwca 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego. Zakupowi taboru mogą towarzyszyć działania dotyczące infrastruktury zasilającej w paliwa alternatywne (z wyłączeniem infrastruktury tankowania LNG i CNG i innych paliw kopalnych), a także służące dostosowaniu zaplecza technicznego do obsługi i serwisowania tego typu taboru.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą ponadto przedsięwzięcia z zakresu cyfryzacji transportu, służące m.in. zwiększeniu efektywności systemu transportowego i poprawie przepustowości ruchu drogowego, monitorowaniu, sterowaniu i zarządzaniu ruchem, dotyczące systemów informacji o stanie dróg i ich zatłoczeniu, systemów informacji pasażerskiej, systemów organizacji przewozów, zakupu biletów.

Wszystkie inwestycje planowane w obszarze publicznego transportu zbiorowego realizowanego na obszarach pozamiejskich muszą być zgodne z zasadą równości szans i uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami lub osób z ograniczoną możliwością poruszania się.

Wszystkie przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego muszą być zgodne z Regionalnym Planem Transportowym.

Ww. przedsięwzięcia będą stanowić wkład w realizację celu szczegółowego. Planowane działania wpłyną na poprawę dostępności transportowej województwa i umożliwią rozwój powiązań społeczno – gospodarczych w regionie, wpłyną korzystnie na poprawę dostępu do rynku pracy, edukacji i usług społecznych, także dla mieszkańców obszarów wiejskich.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje dotyczące infrastruktury dróg wojewódzkich lub lokalnych;
- inwestycje dotyczące infrastruktury lub taboru kolejowego;
- inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie;
- wsparcie publicznego transportu pozamiejskiego.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Użytkownicy indywidualni i przedsiębiorcy korzystający z infrastruktury i taboru dofinansowanych ze środków UE.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji - art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v)

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Przedsięwzięcia w obszarze transportu regionalnego mają charakter publiczny, służą także realizacji usług o charakterze użyteczności publicznej i realizowane są głównie przez podmioty publiczne o ograniczonych budżetach na inwestycje, stąd wsparcie udzielane będzie wyłącznie w formie dotacji. Ponadto, wsparcie w tym obszarze, co do zasady, ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów. Brak dostępu do finansowania bezzwrotnego (dotacji) może znacząco ograniczyć, a nawet wykluczyć większość planowanych inwestycji.

2.1.4.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO53	Nowe lub zmodernizowane stacje i przystanki kolejowe	szt	0	10
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg poza TEN-T	km	0	15
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych poza TEN-T	km	0	170
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 48	Długość nowych lub rozbudowanych linii kolejowych – poza TEN-T	km	0	24
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.	0	25
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 112	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji pozamiejskiej	szt.	0	20

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 55	Użytkownicy nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	Pasażerokilometr/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie		
Lepiej połączone Łódzkie	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 58	Roczna liczba użytkowników w nowo wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych liniach kolejowych	Pasażerokilometr/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie		

2.1.4.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	089 Nowo wybudowane lub rozbudowane drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T	7 617 331
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	090 Nowo wybudowane lub rozbudowane inne krajowe, regionalne i lokalne drogi dojazdowe–	15 234 661
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	093 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	129 494 611
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	094 Cyfryzacja transportu: transport drogowy	2 080 909
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	095 Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych: transport drogowy	4 161 818
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	099 Inne nowo wybudowane lub rozbudowane linie kolejowe – elektryczne/bezemisyjne	128 664 987
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	102 Inne przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe	22 238 585

Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	107 Bezemisyjny / zasilany energią elektryczną tabor kolejowy	78 095 238
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	109 Transport multimodalny (nie w zastosowaniu miejskim)	23 998 210
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	119 Cyfryzacja transportu: inne rodzaje transportu	1 374 550
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	120 Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych: inne rodzaje transportu	1 949 100

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	01 Dotacja	414 910 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	28 Obszary wiejskie	82 982 000
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	331 928 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+¹⁹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Lepiej połączone Łódzkie	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawienia płci	414 910 000

¹⁹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.5 PRIORYTET 5 ŁÓDZKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO

2.1.5.1 Cel szczegółowy²⁰ (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

2.1.5.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wspieraniu zintegrowanego rozwoju służyć będą inwestycje wynikające ze strategii terytorialnych, skierowanych do tych terytoriów, bazujących na potencjałach endogenicznych i odpowiadających na wyzwania zidentyfikowane na objętych nimi obszarach.

Dofinansowane w ramach programu regionalnego inwestycje koncentrować się będą m.in. na rozwoju dziedzictwa kulturowego, w tym promowaniu regionalnych i lokalnych walorów kulturowych. Wsparcie uzyskają przede wszystkim przedsięwzięcia związane z tworzeniem wspólnej oferty instytucji kultury oraz wypracowaniem mechanizmów współpracy sieciowej instytucji kultury, w szczególności w zakresie wzmacniania tożsamości regionalnej i lokalnej. Ponadto dofinansowane będą działania z zakresu międzysektorowej współpracy, służące zwiększaniu zaangażowania sektora prywatnego w sektorze kultury. Interwencja ta będzie uzupełniona o wsparcie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury służącej prowadzeniu działalności kulturalnej.

Rozwojowi wspieranych obszarów służyć będzie również promowanie walorów turystycznych i rozwój usług w tym sektorze. Wspierany będzie rozwój infrastruktury rekreacyjnej lub turystycznej, w szczególności tworzącej piesze, rowerowe, konne lub wodne szlaki turystyczne, w tym szlaki tematyczne, tj. obiekty lub miejsca odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych. Interwencja programu obejmie też wsparcie inwestycji związanych z sieciowaniem oferty oraz tworzeniem wspólnej oferty turystycznej, bazującej na walorach historycznych, kulturowych, przyrodniczych.

W celu zapewnienia odpowiedniego rozwoju społecznego i gospodarczego niezbędne będzie też realizowanie procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, zgodnego z gminnym programem rewitalizacji. W związku z powyższym dofinansowaniem będą objęte kompleksowe projekty m.in. w zakresie inwestycji dotyczących modernizacji części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, realizacji prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych prowadzących do przywrócenia lub nadania obiektom nowych funkcji (możliwy będzie też zakup sprzętu lub wyposażenia niezbędnego do realizacji celu projektu). Ponadto wsparcie będzie przeznaczone na zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym w szczególności tworzenie lub modernizację terenów zielonych, czy inwestycje w przestrzeń publiczną związane z adaptacją miast do zmian klimatu w celu zmniejszenia tzw. miejskiej wyspy ciepła lub adaptacją tych przestrzeni do potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Elementem projektu będą m.in. termomodernizacja budynku, instalacja

²⁰ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

monitoringu lub oświetlenia w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego, inwestycje dotyczące drogi lokalnej (gminnej, powiatowej) lub drogi wojewódzkiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego czy inwestycje związane z podłączeniem do infrastruktury sieciowej na obszarze objętym projektem w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych.

Projekty muszą zawierać elementy związane z ułatwieniem dostępu do wspieranej infrastruktury, związane z dostosowaniem obiektów pod kątem osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje związane z tworzeniem wspólnej oferty turystycznej, sprzyjające budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa poprzez promowanie istniejących lub budowanie nowych marek turystycznych;
- przedsięwzięcia związane z tworzeniem wspólnej oferty instytucji kultury i wypracowaniem mechanizmów współpracy sieciowej instytucji kultury, w tym przedsięwzięcia dotyczące rozwoju międzysektorowej współpracy w ramach zwiększania zaangażowania sektora prywatnego i pozarządowego w sektorze kultury, uzupełnione o wsparcie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury służącej prowadzeniu działalności kulturalnej;
- inwestycje w infrastrukturę turystyczną lub rekreacyjną, w szczególności tworzącą piesze, rowerowe, konne lub wodne szlaki turystyczne;
- inwestycje związane z procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, oparte na gminnych programach rewitalizacji (GPR), w zakresie:
 - części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych;
 - przedsięwzięć prowadzących do przywrócenia lub nadania obiektom nowych funkcji;
 - zagospodarowania przestrzeni publicznej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego oraz turyści, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskaźanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Planuje się zastosowanie wsparcia za pomocą instrumentu rozwoju terytorialnego – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), które będą ograniczone do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) wyznaczonych w SRWŁ2030.

Przewiduje się również wsparcie procesów rewitalizacji, opartych na gminnych programach rewitalizacji (GPR), pozytywnie zaopiniowanych przez IZ programu regionalnego jako Inny Instrument Terytorialny (IIT).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Wsparcie projektów w zakresie kultury oraz turystyki, realizowane w ramach instrumentu ZIT przez podmioty z sektora administracji publicznej, ze względu na swój niedochodowy charakter będą otrzymywały wsparcie w formie dotacji.

Obszary poddawane procesom rewitalizacyjnym, zgodnie z obowiązującą ustawą, są obszarami w sposób szczególny dotkniętymi negatywnymi zjawiskami, m.in. w aspektach przestrzenno-

funkcjonalnych oraz technicznych. Są to również często obszary historyczne (interwencja dotyczy np. obiektów zabytkowych, objętych ochroną konserwatorską), w związku z czym projekty te nie generują przychodów, co uniemożliwia efektywne zastosowanie wsparcia w formie instrumentów finansowych.

2.1.5.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	do oszacowania na późniejszym etapie	do oszacowania na późniejszym etapie
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	szt.	do oszacowania na późniejszym etapie	do oszacowania na późniejszym etapie
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	0	260
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 114	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	m ²	0	443 000

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
-----------	-----------------	---------	-------------------	------------------------	----------------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------------	-------------

Łódzkie dla rozwoju lokalnego	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający / rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		1 775 000	IZ FEL2 027	
-------------------------------	-----	------	--------------------	--------	--	--------------------	---	--	-----------	-------------------	--

2.1.5.1.3. Indykatory podziału zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura	10 000 000
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	083 Infrastruktura rowerowa	30 095 236
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	126 Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	54 845 715
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	165 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	5 285 715
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	166 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	23 146 667

Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	167 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	2 000 000
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	168 Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	63 744 896

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	01 Dotacja	189 118 229

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03 Miejskie obszary funkcjonalne	70 527 618
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	17 Dzielnice miejskie	88 942 958,25
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	20 Obszary wiejskie	29 647 652,75

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+²¹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie dla rozwoju lokalnego	EFRR	Słabiej rozwinięte	(i)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	189 118 229,00

²¹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.6 PRIORYTET 6 ŁÓDZKIE PRZYJAZNE MIESZKAŃCOM

2.1.6.1 Cel szczegółowy (ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

2.1.6.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Celem wsparcia jest podniesienie jakości i dostępu do kształcenia na wszystkich etapach edukacji (od wczesnej edukacji przedszkolnej po kształcenie ogólne i zawodowe) oraz dalsze doskonalenie systemu edukacji w kierunku bardziej innowacyjnego podejścia do kształcenia i lepszego dopasowania do wymagań rozwijającej się gospodarki, ale również wzmocnienia odporności szkolnictwa na sytuacje kryzysowe, takie jak pandemia.

Wsparcie infrastrukturalne w przedszkolach zostanie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc przedszkolnych lub innych form edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach o słabym dostępie do tego typu usług. Działania dotyczące infrastruktury, obejmującej także wyposażenie, w celu tworzenia nowych miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym i wypełniania luki w dostępie do tego typu usług, muszą uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze w celu zapewnienia trwałości ich funkcjonowania.

Inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego i ustawicznego będą skoncentrowane na dostosowaniu szkolnictwa do wymogów, jakie stawia regionalny rynek pracy oraz tworzeniu warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej, w tym w zakresie zawodów związanych z zieloną gospodarką, zawodów przyszłości czy Przemysłu 4.0.

W przypadku edukacji zawodowej obserwuje się znaczące rozbieżności pomiędzy tym, co oferowane jest w szkołach, a tym czego wymagają pracodawcy. Nauczanie w szkołach zawodowych odbywa się z wykorzystaniem przestarzałej bazy techno-dydaktycznej. Potrzeby rynku pracy determinują przystosowanie kierunków kształcenia poprzez przeprofilowanie szkół i zakup właściwego wyposażenia, zwłaszcza dla szkół zawodowych powiązanych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami województwa łódzkiego. Pomimo wzrostu liczby stanowisk warsztatowych w zasadniczych szkołach zawodowych nie można mówić o przystosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. Na konieczność modernizacji lub doposażenia pracowni wskazuje blisko 80% szkół. Pomimo, że wiele szkół przeprowadziło w ostatnich latach modernizację pracowni praktycznej nauki zawodu, to jednak tempo zmian technologicznych sprawia, że znaczna część sprzętu nie odpowiada wymogom technologicznym, stawianym przez rynek pracy.

Wsparcie inwestycyjne szkół i placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego będzie obejmowało m.in. istniejącą infrastrukturę, w szczególności pracownie lub warsztaty kształcenia praktycznego, jak również pracownie wykorzystywane w procesie kształcenia i rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych zorientowanych na potrzeby regionalnego rynku pracy. Działania dotyczące poprawy jakości warunków kształcenia będą dotyczyły doposażenia w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni, tak by

uczniowie mogli przygotowywać się do pracy w zawodzie na nowoczesnym sprzęcie, który będzie wykorzystywany w miejscu pracy.

Trzecim obszarem wsparcia w ramach celu szczegółowego jest edukacja ogólna. Wsparcie infrastruktury placówek kształcenia ogólnego, będzie służyło poprawie jakości edukacji w zakresie nauczania wspierającego rozwój kompetencji kluczowych na rynku pracy, umożliwiających uzyskanie szans na zatrudnienie i stanowiących podstawę dla dalszego podnoszenia kwalifikacji.

Zarówno w przypadku kształcenia ogólnego, jak i zawodowego oraz ustawicznego położony będzie nacisk na dofinansowanie nowoczesnego wyposażenia, wspierającego proces edukacji i podnoszącego jego jakość. Przedsięwzięcia obejmować mogą wyposażenie w sprzęt i systemy informatyczne, pomoce multimedialne umożliwiające korzystanie z technologii cyfrowych. Wykorzystywanie w procesie edukacji nowoczesnych technologii, w tym zwłaszcza narzędzi cyfrowych wspierać będzie kształtowanie umiejętności i kompetencji cyfrowych społeczeństwa oraz pozwoli na uzupełnianie tradycyjnych metod nauczania, w tym prowadzenie kształcenia w systemie on-line.

Dla uzyskania efektu synergii i spójności interwencji oraz uwzględnienia długofalowych uwarunkowań, w tym demograficznych i ekonomicznych, interwencja będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągnięcia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań. W przypadku infrastruktury szkół i placówek szkolnych interwencja (zwłaszcza dotycząca budowy nowej infrastruktury) będzie uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze, zatem konieczne jest określenie terytorialnych deficytów i przeprowadzenie stosownej diagnozy potrzeb. W ramach poprawy dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie wspierana będzie, zgodnie ze zdiagnozowanymi regionalnie potrzebami, edukacyjna infrastruktura towarzysząca, w tym infrastruktura sportowa lub jej wyposażenie. Działania te wymagają zintegrowania z działaniami animacyjnymi wspieranymi w ramach EFS+ skierowanymi do młodzieży szkolnej oraz uzupełniająco do innych grup wymagających wsparcia.

Inwestycje w przyszłolną infrastrukturę sportową uzupełniające luki w tym zakresie i stanowiące element szerszej inwestycji nie wymagają zintegrowania z działaniami animacyjnymi wspieranymi w ramach EFS+.

W ramach wszystkich ww. form interwencji priorytetem będzie wzrost dostępności edukacji dla osób z niepełnosprawnością w celu zwiększenia ich szans edukacyjnych, rozwojowych i przeciwdziałanie wykluczeniu.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- wsparcie infrastruktury edukacji przedszkolnej;
- wsparcie infrastruktury kształcenia zawodowego lub ustawicznego;
- wsparcie infrastruktury edukacji ogólnej;
- wsparcie edukacyjnej infrastruktury towarzyszącej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji - art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego, niemniej w zależności od rodzaju potrzeb w zakresie infrastruktury edukacyjnej można wskazać preferowane obszary docelowe wsparcia jakimi są obszary wiejskie. Mimo znaczącego postępu w dostępności do edukacji przedszkolnej na wsi istnieją nadal dysproporcje w poziomie upowszechniania wychowania przedszkolnego między miastami, a obszarami wiejskimi. W przypadku kształcenia ogólnego, również szkoły zlokalizowane na obszarach wiejskich wskazywały na większe potrzeby w zakresie doposażenia pracowni.

Planowane wsparcie powinno uwzględniać preferencje dla obszarów wiejskich, szczególnie w zakresie wyposażenia szkół i przedszkoli.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Usługi edukacyjne finansowane są przede wszystkim ze środków publicznych. Zadania te nie są prowadzone dla zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. W ramach cs (ii) nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Źródłem finansowania koniecznych wydatków inwestycyjnych w tych obszarach powinny być bezzwrotne środki publiczne.

2.1.6.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(ii)	EFRR	słabiej rozwinięte	RCO 66	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	osoby	0	1 680
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(ii)	EFRR	słabiej rozwinięte	RCO 67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	0	19 000

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(ii)	EFRR	słabiej rozwinięte	RCR 70	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	użytkownicy / rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		1 180	IZ FEŁ2 027	

Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(ii)	EFRR	slabiej rozwinięte	RCR 71	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	użytkownicy / rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów	14 500	IZ FEL2 027
-------------------------------	------	------	--------------------	--------	---	-------------------	---	--------	-------------

2.1.6.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Slabiej rozwinięte	(ii)	121 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem)	6 843 200
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Slabiej rozwinięte	(ii)	122 Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa podstawowego i średniego	8 798 400
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Slabiej rozwinięte	(ii)	124 Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zwodowego oraz edukacji dorosłych	8 798 400

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Slabiej rozwinięte	(ii)	01 Dotacja	24 440 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Slabiej rozwinięte	(ii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	24 440 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Slabiej rozwinięte	(ii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+²², EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(ii)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	24 440 000

²² W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.6.2 Cel szczegółowy (iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

2.1.6.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Działania przewidziane w niniejszym celu powinny zostać skierowane na wspieranie infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług. Zasadność inwestycji skierowanych na tworzenie nowej infrastruktury musi wynikać z przeprowadzonej analizy potrzeb i przyczyniać się do osiągnięcia celu jakim jest zwiększenie integracji społeczno-ekonomicznej marginalizowanych społeczności. Planowane inwestycje powinny prowadzić do dostosowania infrastruktury społecznej i przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, osób o szczególnych potrzebach lub o ograniczonej samodzielności, a nowa infrastruktura powinna być tworzona zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Nie przewiduje się wsparcia w zakresie opieki instytucjonalnej, oferującej wsparcie całodobowe i długookresowe, chyba, że wsparcie w innej formie nie będzie możliwe.

Zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa generują zapotrzebowanie na określone usługi społeczne, a zwłaszcza usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Planowane inwestycje w infrastrukturę powinny stanowić odpowiedź na potrzeby realizacji usług społecznych o charakterze środowiskowym i dziennym poza miejscem zamieszkania, w szczególności w formie dziennych domów pomocy, środowiskowych domów samopomocy lub klubów seniora, które oferują swoim mieszkańcom warunki bardziej zbliżone do środowiska domowego. Możliwy będzie rozwój infrastruktury miejsc świadczenia usług opiekuńczych w systemie całodobowym poza miejscem zamieszkania w placówkach przyjaznych dla podopiecznych takich jak rodzinne domy pomocy, które oferują swoim mieszkańcom warunki bardziej zbliżone do środowiska domowego.

Planowane jest wsparcie przedsięwzięć wzmacniających rozwój innowacji społecznych takich jak np. gospodarstwa opiekuńcze, a także realizacja działań dotyczących tworzenia i funkcjonowania m.in. mieszkań chronionych i wspomaganych. Pozwoli to na wydłużenie pozostawania osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób starszych i z niepełnosprawnościami w środowisku domowym, co wzmocni poczucie godności i podmiotowości tych osób.

Wsparcia wymaga również sektor ekonomii społecznej, który nie jest w regionie wystarczająco rozwinięty. W 2019 r. w województwie łódzkim działało 58 podmiotów reintegracji społecznej, a najpowszechniej występującym podmiotem reintegracyjnym były warsztaty terapii zajęciowej. Z uwagi na kluczową rolę we wspieraniu integracji społecznej osób ubogich, osób z niepełnosprawnością i narażonych na wykluczenie społeczne konieczne jest dalsze wspieranie podmiotów takich jak CIS, KIS, ZAZ czy WTZ, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnego włączania społecznego i zawodowego wyżej wymienionych osób.

Proces deinstytucjonalizacji usług jest najbardziej zaawansowany w obszarze opieki nad dziećmi, gdzie w miejsce placówek opiekuńczo-wychowawczych upowszechniana jest rodzinna piecza zastępcza (w tym rodzinne domy dziecka) i ten kierunek będzie nadal kontynuowany. Nie jest możliwe wspieranie instytucjonalnych form pieczy zastępczej, a jedynie działań wspierających proces deinstytucjonalizacji, które będą prowadzić do ograniczenia liczby dzieci w niej przebywających oraz prowadzących do świadczenia usług o charakterze krótkoterminowym, środowiskowym.

Planuje się wsparcie działań prowadzących do rozwoju infrastruktury na potrzeby rodzinnych domów dziecka i zawodowych rodzin zastępczych, w tym rozwój mieszkalnictwa na potrzeby usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. Przewiduje się także działania dotyczące wspierania rodziny celem wzmocnienia pełnienia przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych w szczególności poprzez rozwój usług świadczonych w środowisku w postaci dziennych form wsparcia jak np. placówki wsparcia dziennego.

Pandemia COVID-19 ujawniła problemy i zagrożenia dotyczące zwłaszcza funkcjonowania opieki zinstytucjonalizowanej, całodobowej i długoterminowej, stąd też planowane do podjęcia działania są nakierowane na wzmacnianie procesu deinstytucjonalizacji. Realizowane interwencje powinny także wzmacniać instytucje pomocy społecznej poprzez podnoszenie w nich bezpieczeństwa epidemicznego, a tym samym wzmocnienie ich odporności na sytuacje kryzysowe. Planowane działania przyczynią się do wzmocnienia odporności systemu pomocy społecznej na sytuacje kryzysowe, takie jak epidemia.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje w infrastrukturę pomocy społecznej służącej świadczeniu usług społecznych;
- inwestycje wzmacniające proces deinstytucjonalizacji;
- inwestycje w infrastrukturę służącą pieczy zastępczej
- inwestycje w infrastrukturę służącą integracji lub reintegracji społecznej lub zawodowej;
- inwestycje w mieszkalnictwo: m.in. wspomagane, chronione, w ramach najmu socjalnego;
- wzmocnienie odporności systemu usług społecznych na zagrożenia epidemiczne;

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego oraz podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu

Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie w ramach celu szczegółowego dotyczy całego województwa

Wsparcie kierowane do osób starszych będzie udzielane w szczególności w miastach średnich i dużych, gdzie postępujący proces starzenia się społeczeństwa skutkuje większym niż na innych obszarach prognozowanym przyrostem wskaźnika obciążenia demograficznego (z powodu wzrostu udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i spadku w wieku produkcyjnym), powodując, że konieczne jest podjęcie działań zwłaszcza w zakresie zapewnienia usług opieki długoterminowej.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Usługi społeczne planowane do objęcia wsparciem w ramach celu szczegółowego finansowane są przede wszystkim ze

środków publicznych. Co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się i nie są prowadzone dla zysku, dlatego też źródłem sfinansowania koniecznych wydatków inwestycyjnych w tych obszarach powinny być środki publiczne.

2.1.6.2.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	0	480
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 70	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (innych niż mieszkania)	osoby/rok	0	140

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 67	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych lokalach socjalnych	użytkownicy/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		480	IZ FEŁ 2027	

Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 74	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki społecznej	użytkownicy/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów	140	IZ FEŁ 2027
-------------------------------	-------	------	--------------------	--------	---	-----------------	---	-----	-------------------

2.1.6.2.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	126 Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	5 987 800
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	127 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	5 987 800
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	172 Finansowanie kryzowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	244 400

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	01 Dotacja	12 220 000
-------------------------------	------	--------------------	-------	------------	------------

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	12 220 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniająca obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+²³, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(iii)	03	12 220 000

²³ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.6.3 Cel szczegółowy (v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

2.1.6.3.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi), (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Zapewnieniu równego dostępu do opieki zdrowotnej w regionie służyć będą działania w zakresie wsparcia infrastruktury ochrony zdrowia, w tym podstawowej opieki zdrowotnej oraz ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, zwiększające dostęp do opieki świadczonej w formie koordynowanej, a także przedsięwzięcia zmierzające do deinstytucjonalizacji opieki medycznej. Ponadto, realizowane będą interwencje mające na celu poprawę dostępności, jakości lub systemu usług zdrowotnych wynikających z trendów epidemiologicznych oraz sytuacji kryzysowych.

- Priorytetowe obszary wsparcia w regionie, zdefiniowane w oparciu o sytuację epidemiologiczną oraz zapisy strategicznych dokumentów z zakresu ochrony zdrowia dla województwa są następujące: rozwój systemu opieki onkologicznej,
- rozwój systemu opieki nad pacjentami ze schorzeniami sercowo-naczyniowymi,
- rozwój systemu opieki neurologicznej, w tym leczenia udarów,
- rozwój systemu opieki długoterminowej i geriatrycznej,
- rozwój systemu opieki paliatywnej i hospicyjnej,
- rozwój systemu rehabilitacji leczniczej,
- rozwój systemu opieki nad pacjentami z zaburzeniami psychicznymi

Realizowane działania skupiać się będą przede wszystkim na wymienionych wyżej zdiagnozowanych potrzebach zdrowotnych regionu. Dofinansowanie będą mogły uzyskać m.in. projekty dotyczące inwestycji w rozwój infrastruktury ochrony zdrowia lub zakupu niezbędnego do świadczenia usług zdrowotnych wyposażenia, i wyrobów medycznych. W celu zapewnienia lepszego dostępu do usług medycznych wsparcie obejmować będzie też inwestycje, dzięki którym nastąpi deinstytucjonalizacja opieki medycznej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju opieki długoterminowej, w szczególności dla osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi. Wsparcie będzie nakierowane na rozwój dziennych form opieki długoterminowej dla osób starszych oraz opieki długoterminowej domowej. Podejmowane będą także interwencje zmierzające do rozwoju opieki i wsparcia udzielanego w środowisku lokalnym, w domu pacjenta lub jego rodziny jako jedne z głównych kierunków rozwoju opieki zdrowotnej nad osobami starszymi.

Podejmowane będą także działania na rzecz wsparcia infrastruktury placówek medycznych i opiekuńczych pod kątem ich dostosowania do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami..

Jednym z wdrażanych kierunków działań będzie opieka koordynowana, związana z diagnozowaniem, leczeniem, opieką, rehabilitacją i promocją zdrowia w wymiarze nakładów,

realizacji i organizacji świadczeń oraz zarządzania²⁴. Wprowadzenie opieki koordynowanej skutkuje wzmocnieniem koordynacji między poszczególnymi etapami opieki nad pacjentem oraz prowadzi do współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami systemu. Powinna być wdrażana zwłaszcza w podstawowej opiece zdrowotnej, ale także w obszarze związanym z leczeniem osób starszych oraz chorych cierpiących na choroby przewlekłe. W zakresie opieki nad pacjentami z zaburzeniami psychicznymi konieczne jest upowszechnienie w województwie środowiskowego modelu ochrony zdrowia psychicznego, tj. zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej, blisko miejsca ich zamieszkania, opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. W tym celu konieczne jest podjęcie działań mających na celu wsparcie infrastruktury podmiotów leczniczych, które będą realizowały środowiskowy model opieki taki jak np. centra zdrowia psychicznego, na obszarach województwa o utrudnionym dostępie do tego rodzaju świadczeń oraz wspieranie rozwoju tzw. trójstopniowego modelu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje w regionalną infrastrukturę ochrony zdrowia, w tym zakup wyrobów medycznych lub wyposażenia niezbędnego do udzielania świadczeń medycznych;
- działania w zakresie deinstytucjonalizacji opieki medycznej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego oraz podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji - art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub

²⁴ (WHO Regional Office for Europe (2016), Strengthening Peoplecentered Health Systems in the WHO European Region: Framework for Action on Integrated Health Services Delivery, Copenhagen 2016)

pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v)

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Usługi zdrowotne planowane do objęcia wsparciem w ramach celu szczegółowego finansowane są przede wszystkim ze środków publicznych. Co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się i nie są prowadzone dla zysku, dlatego też źródłem sfinansowania koniecznych wydatków inwestycyjnych w tych obszarach powinny być środki publiczne.

2.1.6.3.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoby/rok	0	145 000

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [2001]	Uwagi [200]
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 73	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki zdrowotnej	Użytkownicy/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		107 000	IZ FEŁ 2027	

2.1.6.3.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	128 Infrastruktura zdrowotna	25 000 000
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	129 Wyposażenie opieki zdrowotnej	5 478 000
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	172 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	622 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	01 Dotacja	31 100 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	31 100 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniająca obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+²⁵, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(v)	03	31 100 000

²⁵ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.6.4 Cel szczegółowy²⁶ (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

2.1.6.4.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wzmocnieniu roli kultury i turystyki służyć będą działania zwiększające dostęp do usług w tych obszarach oraz wykorzystujące regionalne potencjały i uwzględniające wymiar społeczny i gospodarczy.

Zgodnie z „Konwencją w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego” UNESCO różnorodność kulturowa jest wielkim bogactwem jednostek i społeczeństw, zaś ochrona, promowanie i zachowanie różnorodności kulturowej są podstawowym warunkiem trwałego i zrównoważonego rozwoju dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń.

Podniesieniu poziomu wykorzystania oferty kulturalnej i oferty spędzania czasu wolnego oraz poprawie systemu zarządzania rozwojem służyć będą projekty związane z nawiązywaniem i poszerzaniem międzyinstytucjonalnej oraz międzysektorowej współpracy, służące sieciowaniu oferty kulturalnej i turystycznej, jak również tworzeniu wspólnej oferty w tych obszarach (m.in. poprzez opracowywanie strategii współpracy, promocję wspólnej oferty, jak również wdrażanie niezbędnej infrastruktury teleinformatycznej, np. wspólnych systemów rezerwacji, organizacji wydarzeń, zakupu biletów itp.).

Dofinansowane zostaną również inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej, w tym aktywizowaniu i integrowaniu lokalnych społeczności poprzez ich udział w kulturze. Wspierane będą działania instytucji kultury, umożliwiające przywracanie lub nadawanie budynkom funkcji kulturalnych, ważnych dla edukacji i aktywności kulturalnej. Inwestycje te będą szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu i integracji społecznej.

Wsparciem będą objęte także inwestycje dotyczące nieruchomości zabytkowych, szczególnie istotnych z punktu widzenia budowania tożsamości regionalnej, w celu zachowania pełnionych funkcji kulturalnych lub turystycznych albo nadania im takich funkcji. Jako element projektu wspierana będzie konserwacja zabytków ruchomych lub zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, materiałów bibliotecznych, archiwalnych i zbiorów audiowizualnych (w tym filmowych) oraz ich ochrona lub udostępnienie, także poprzez proces digitalizacji.

Aby wykorzystać potencjał endogeniczny regionu, w szczególności jego walory historyczne, kulturowe i przyrodnicze, planuje się wsparcie infrastruktury służącej prowadzeniu działalności turystycznej i zagospodarowania rekreacyjnego, w tym inwestycji w zakresie modernizacji lub tworzenia turystycznych szlaków tematycznych i produktów turystycznych.

²⁶ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Elementem realizacji projektu, zarówno w obszarze kultury, jak i turystyki, będzie wsparcie wykorzystania TIK.

Realizowane w obszarze kultury i turystyki przedsięwzięcia staną się podstawą do budowy i rozwoju współpracy wewnątrzregionalnej, podniesienia jakości, dostępności i atrakcyjności oferty kulturalnej i turystycznej. Szczególny nacisk zostanie położony na realizację projektów w partnerstwie, służących budowaniu trwałych i silnych powiązań między jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami turystycznymi czy instytucjami kultury. Projekty muszą zawierać elementy związane z ułatwieniem dostępu do wspieranej infrastruktury, w tym związane z dostosowaniem obiektów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- wsparcie rozwoju międzyinstytucjonalnej lub międzysektorowej współpracy w zakresie kultury i turystyki oraz tworzenia wspólnej oferty w tych obszarach, sprzyjających budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa;
- wsparcie infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej lub turystycznej, w tym inwestycje dotyczące turystycznych szlaków tematycznych lub zagospodarowania rekreacyjnego;
- inwestycje dotyczące nieruchomości zabytkowych, w celu zachowania pełnionych funkcji kulturalnych lub turystycznych, albo nadania im takich funkcji;
- organizacja ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych, turystycznych lub rekreacyjnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy województwa łódzkiego, turyści, podmioty korzystające z rezultatów projektu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Planuje się wsparcie dla gmin położonych na obszarze zielonej gospodarki (OSI o znaczeniu regionalnym, wskazany w SRWŁ2030).

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Wsparcie przy wykorzystaniu instrumentów finansowych będzie udzielane przedsiębiorcom w ramach finansowania rozwoju infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej i turystycznej, w tym inwestycji dotyczących turystycznych szlaków tematycznych i zagospodarowania rekreacyjnego, jak również w celu organizacji przez nich ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych. Wsparcie projektów w zakresie kultury oraz turystyki, realizowanych przez podmioty z sektora administracji publicznej, ze względu na swój niedochodowy charakter będą otrzymywały wsparcie w formie dotacji.

Ze względu na wysoką kosztochłonność oraz stopień skomplikowania inwestycji dotyczących nieruchomości zabytkowych, mających na celu zachowanie pełnionych funkcji kulturalnych lub turystycznych, albo nadania im takich funkcji, jak również z uwagi na konieczność ochrony najcenniejszych zasobów kultury materialnej województwa łódzkiego, ważnych dla budowania tożsamości regionalnej, wsparcie w tym zakresie będzie udzielane w formie dotacji.

W celu podniesienia poziomu współpracy w regionie oraz zbudowania silnych i trwałych relacji, jako odpowiedź na wyzwanie związane z niskim poziomem zaufania, więzi społecznych, kapitału relacyjnego i poczucia tożsamości, w formie dotacyjnej finansowane

będą również projekty wspierające rozwój międzyinstytucjonalnej lub międzysektorowej współpracy w zakresie kultury i turystyki oraz tworzenia wspólnej oferty w tych obszarach, sprzyjające budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa. Dotacyjna forma wsparcia będzie miała na celu zminimalizowanie ryzyka finansowego, związanego z wchodzeniem w nowe relacje, które – szczególnie w początkowym etapie budowania partnerstw – mogą nie mieć potencjału dochodowego.

2.1.6.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	0	200
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 139	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	0	30

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty	odwiedzający / rok	do oszacowania na późniejszym		1 414 000	FEL 2027	

					kulturalne i turystyczne objęte wsparciem		etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów				
--	--	--	--	--	---	--	---	--	--	--	--

2.1.6.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura	11 510 000
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	083 Infrastruktura rowerowa	10 110 000
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	134 Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	2 110 000
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	165 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	11 110 000
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	166 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	33 373 182
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	167 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	8 710 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	01 Dotacja	69 230 864
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	03 Wsparcie poprzez instrumenty finansowe: pożyczka	7 692 318

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	76 923 182

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+²⁷, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie przyjazne mieszkańcom	EFRR	Słabiej rozwinięte	(vi)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawnienia płci	76 923 182,00

²⁷ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.7 PRIORYTET 7 ŁÓDZKIE WSPIERA ZATRUDNIENIE I INTEGRACJĘ

2.1.7.1 Cel szczegółowy (a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)

2.1.7.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach celu szczegółowego realizowane będą przedsięwzięcia ukierunkowane na zwiększenie dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych, w szczególności osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza: kobiet, osób młodych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych i osób o niskich kwalifikacjach.

Wsparcie w zakresie kształcenia i zatrudnienia otrzymają również adresaci działań ochotniczych hufców pracy tj. młodzież powyżej 15 roku życia.

Ponadto prowadzone będą działania na rzecz przeciwdziałania segmentacji rynku pracy m.in. poprzez zapewnienie większego dostępu do stabilnego zatrudnienia oraz możliwości nabycia kwalifikacji i podniesienia kompetencji dla osób zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych i osób ubogich pracujących.

Dzięki indywidualnej diagnozie potrzeb osób poszukujących pracy możliwe będzie dopasowanie odpowiedniej ścieżki aktywizacji zawodowej i kompleksowego wsparcia. W celu poprawy dostępu do rynku pracy prowadzone będą działania ukierunkowane na wzmocnienie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, pomoc w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, umożliwienie kontynuacji nauki, podnoszenie kompetencji i nabywanie kwalifikacji oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego. Oferowana pomoc będzie obejmowała instrumenty i usługi rynku pracy realizowane przez powiatowe urzędy pracy (PUP) rozliczające swe działania w oparciu o stawkę jednostkową dotyczącą doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych i ochotnicze hufce pracy (OHP) oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi (WUP). Ponadto, aby zwiększyć efektywność podejmowanych działań, szczególny nacisk zostanie położony na wysoką jakość oferowanych usług. Wsparcie będzie dopasowane do aktualnych potrzeb lokalnych rynków pracy, głównie poprzez efektywną współpracę z pracodawcami i innymi partnerami.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

– programy przyczyniające się do poprawy sytuacji na rynku pracy uwzględniające m.in.:

- a) instrumenty mające na celu identyfikowanie barier dotyczących funkcjonowania na rynku pracy, określenie ścieżki zawodowej oraz indywidualizację wsparcia np. identyfikacja potrzeb, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, trener pracy;
 - b) instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej, nabycia kwalifikacji i podniesienia kompetencji;
 - c) instrumenty służące zdobyciu doświadczenia zawodowego np. staże, doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy, prace interwencyjne,
 - d) instrumenty wspierające samozatrudnienie - jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie pomostowe.
- ukierunkowane schematy mobilności transnarodowej (USMT) w ramach sieci EURES. Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT.

Wybór projektów realizowanych przez PUP, OHP i WUP będzie dokonywany wyłącznie w trybie niekonkurencyjnym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

- osoby bezrobotne, w tym w szczególności osoby młode, osoby starsze, długotrwale bezrobotne, kobiety, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby z niepełnosprawnościami;
- młodzież powyżej 15 roku życia, będąca adresatem działań OHP;
- osoby ubogie pracujące i osoby zatrudnione na umowach cywilnoprawnych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy sytuacji na rynku pracy.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Ze względu na niekomercyjny charakter działań w zakresie rynku pracy oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Podejmowane zadania nie są ukierunkowane na osiąganie zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. Planuje się wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji.

2.1.7.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(a)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (osoby)	osoby	2623	52464

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródła danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(a)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby)	osoby	0	2021	2094	WUP Łódź	
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(a)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (osoby)	osoby	0	2021	37806	WUP Łódź	

2.1.7.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(a)	134 Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	66 114 377
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(a)	135 Działania na rzecz promowania dostępu do zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych	58 768 336
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS +	Słabiej rozwinięte	(a)	136 Wsparcie szczególne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych	22 038 126
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS +	Słabiej rozwinięte	(a)	137 Wsparcie na rzecz samozatrudnienia i zakładania działalności gospodarczej typu start-up	5 828 915

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(a)	01 Dotacja	152 749 754

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(a)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	152 749 754

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniająca obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(a)	09 Nie dotyczy	152 749 754

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+²⁸, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

²⁸ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(a)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	152 749 754
---	------	--------------------	-----	--	-------------

2.1.7.2. Cel szczegółowy (b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)

2.1.7.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach celu szczegółowego realizowane będą działania zmierzające do profesjonalizacji kadr publicznych służb zatrudnienia (PSZ).

Wsparcie adresowane będzie do wszystkich pracowników instytucji, a nabyte w trakcie superwizji, warsztatów, kursów, szkoleń czy studiów podyplomowych kwalifikacje, kompetencje będą miały bezpośredni wpływ na poprawę efektywności usług świadczonych na rzecz klientów PSZ. Działania na rzecz rozwoju kompetencji pracowników PSZ będą wynikać z potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy zdiagnozowanych w oparciu o zapotrzebowanie zgłoszone przez te podmioty.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- wsparcie rozwoju kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia (w tym pracowników świadczących usługi w ramach sieci EURES) wynikających z potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy.

Wybór projektów realizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi będzie dokonywany wyłącznie w trybie niekonkurencyjnym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Pracownicy PSZ

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy rozwoju kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Ze względu na niekomercyjny charakter działań w zakresie rynku pracy oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Podejmowane zadania nie są ukierunkowane na osiąganie zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. Planuje się wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji.

2.1.7.2.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(b)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLBCO01	Liczba pracowników w instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie (osoby)	osoby	do oszacowania na późniejszym etapie	do oszacowania na późniejszym etapie

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(b)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLBCR01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby)	osoby	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	WUP Łódź	

2.1.9.2.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(b)	139 Działania na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb rynku pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i dopasowanej do potrzeb pomocy	700 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(b)	01 Dotacja	700 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(b)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	700 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniająca obszar tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(b)	09 Nie dotyczy	700 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+²⁹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(b)	02 Projekty uwzględniające kwestię	700 000

²⁹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

				równouprawnienia płci	
--	--	--	--	--------------------------	--

2.1.7.3. Cel szczegółowy (h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

2.1.7.3.1 Interwencje w ramach funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach tego celu szczegółowego realizowane będą działania z zakresu aktywnej integracji osób będących w szczególnej sytuacji społeczno-zawodowej. Dotyczy to osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym m.in. osób biernych zawodowo, osób z niepełnosprawnościami oraz społeczności marginalizowanych. Mając na uwadze znaczne zróżnicowanie grupy docelowej, duży nacisk zostanie położony na kompleksowość wsparcia oraz dostosowanie go do indywidualnie zdiagnozowanych potrzeb i predyspozycji uczestników projektów. W celu nabycia i rozwoju umiejętności wykorzystane będą programy oparte na instrumentach społecznych, zawodowych, edukacyjnych lub zdrowotnych. Instrumenty te będą mogły być uzupełnione o działania środowiskowe odnoszące się do poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze, a także w zależności od potrzeb możliwa będzie realizacja działań z zakresu usług społecznych. Instrumentem uzupełniającym będą też działania związane z poprawą warunków mieszkaniowych obejmujące drobne wydatki inwestycyjne w mieszkaniach np. związane z poprawą dostępu do bieżącej wody, dostępem do ogrzewania, wymianą okien itp.

Z uwagi na kluczową rolę we wspieraniu integracji społecznej osób ubogich, osób z niepełnosprawnością i osób narażonych na wykluczenie społeczne konieczne jest również dalsze wspieranie podmiotów reintegracji, m. in. CIS, KIS, ZAZ, WTZ, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnego włączenia społecznego i zawodowego.

Bardzo szeroki katalog beneficjentów, w tym instytucje rynku pracy, jednostki organizacyjne samorządów oraz organizacje pozarządowe zapewnią różnorodność wsparcia. Dodatkowo dla zwiększenia efektywności i trwałości udzielanej pomocy, kluczowe będzie położenie nacisku na współpracę różnych podmiotów.

Ważnym elementem w procesie przeciwdziałania i ograniczania skali ubóstwa jest także rozwój sektora ekonomii społecznej. Działania w tym obszarze skoncentrowane będą głównie na bezpośrednim wsparciu przedsiębiorstw społecznych (PS) służącemu tworzeniu nowych i utrzymaniu istniejących miejsc pracy. Oprócz bezzwrotnych środków finansowych na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy przyznawanych w formie stawek jednostkowych zgodnie z metodyką określoną przez MFIPR realizowane będzie także finansowe wsparcie indywidualnego procesu reintegracji dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zatrudnionych w PS. Realizowane będą także usługi wspierające rozwój podmiotów ekonomii społecznej (PES) jak i PS, w tym za pośrednictwem BUR. Wspierając rozwój sektora ekonomii

społecznej nie można zapominać o potrzebie tworzenia gruntu pod przedsiębiorczość społeczną zwłaszcza w mniejszych czy mniej rozwiniętych społecznościach lokalnych wykorzystując przy tym m.in. działania z zakresu animacji lokalnej czy edukacji od najmłodszych lat w obszarze przedsiębiorczości społecznej. Działania te realizowane będą przez podmioty świadczące usługi wsparcia podmiotów ekonomii społecznej akredytowane przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- programy obejmujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej lub edukacyjnej;
- usługi aktywizacji społecznej i zawodowej w ramach podmiotów reintegracji społecznej (m.in. CIS, KIS, WTZ, ZAZ);
- wsparcie dla sektora ekonomii społecznej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

- rodziny i społeczności lokalne zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby biernie zawodowo;
- podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe planujące ekonomizację;
- osoby fizyczne i osoby prawne, które planują założyć podmiot ekonomii społecznej;
- otoczenie ww. grup docelowych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy aktywnej integracji osób będących w szczególnej sytuacji społeczno-zawodowej.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach

działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Ze względu na niekomercyjny charakter działań w zakresie włączenia społecznego oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Podejmowane zadania nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. Planuje się wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji.

2.1.7.3.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (osoby)	osoby	384	7683
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO04	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (osoby)	osoby	232	4630
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem (podmioty)	podmioty	63	1258

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu (osoby)	osoby	0	2021	2992	WUP Łódź	
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu	osoby	0	2021	6685	WUP Łódź	

					programu (osoby)						
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych (sztuki)	sztuki	0	2021	981	WUP Łódź	

2.1.7.3.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(h)	138 Wsparcie na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych	18 000 000
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(h)	153 Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	36 388 764

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(h)	01 Dotacja	54 388 764

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(h)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	54 388 764

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(h)	09 Nie dotyczy	54 388 764
---	------	--------------------	-----	----------------	------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+³⁰, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(h)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	54 388 764

Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację Słabiej rozwinięte

³⁰ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.7.4. Cel szczegółowy (i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów

2.1.7.4.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Istotną kwestię w zakresie włączenia społecznego stanowi integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich. Wzrost liczby osób obcego pochodzenia mieszkających i pracujących w regionie wymaga zaplanowania specjalnych działań integracyjnych dla tej grupy osób oraz ich otoczenia. Chodzi tutaj nie tylko o działania związane z aktywizacją zawodową i dostosowaniem kwalifikacji zawodowych do potrzeb polskiego lub łódzkiego rynku pracy oraz ochronę przed dyskryminacją i nieuczciwym traktowaniem przez pracodawców, ale również o działania o charakterze włączającym do życia społecznego. Kluczowe zatem staje się wsparcie dzieci i pozostałych członków rodzin obywateli państw trzecich, które pozwoli na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie.

Planowane są również działania adresowane do pracodawców zatrudniających obywateli państw trzecich oraz podmiotów działających na rzecz tej grupy docelowej.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej lub zawodowej lub na rzecz wykształcenia obywateli państw trzecich, w tym migrantów oraz ich otoczenia.

Tryb niekonkurencyjny może znaleźć zastosowanie w przypadku kompleksowych projektów wspierających obywateli państw trzecich – projekty własne województwa łódzkiego (Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi).

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

- obywatele państw trzecich oraz członkowie ich rodzin w tym imigranci zarobkowi spoza UE i osoby objęte ochroną międzynarodową, w tym uchodźcy i ich otoczenie, przebywający na terenie województwa łódzkiego;
- pracodawcy, prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa łódzkiego, planujący zatrudnić lub zatrudniający osoby obcego pochodzenia;
- podmioty działające na rzecz obywateli państw trzecich, w tym migrantów zarobkowych spoza UE.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy integracji społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Ze względu na niekomercyjny charakter działań w zakresie włączenia społecznego oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Podejmowane zadania nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. Planuje się wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji.

2.1.7.4.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(i)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO13	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie (<i>osoby</i>)	osoby	do oszacowania na późniejszym etapie	do oszacowania na późniejszym etapie

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(i)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECR01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu (<i>osoby</i>)	osoby	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	WUP Łódź	

2.1.7.4.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(i)	156 Działania szczególne na rzecz zwiększenia udziału obywateli państw trzecich w rynku pracy	650 000
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(i)	157 Działania na rzecz integracji społecznej obywateli państw trzecich	1 350 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(i)	01 Dotacja	2 000 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(i)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	2 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(i)	09 Nie dotyczy	2 000 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+³¹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(i)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	2 000 000

³¹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.7.5 Cel szczegółowy (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

2.1.7.5.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach celu szczegółowego realizowane będą usługi społeczne lub zdrowotne w formie zdeinstytucjonalizowanej. Usługi adresowane będą do dorosłych osób wymagających wsparcia m.in. z powodu wieku, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, problemów zdrowia psychicznego. Realizowane będą również działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców regionu.

W przypadku usług społecznych preferowane będą usługi opiekuńcze, asystenckie, usługi w środowiskowych domach samopomocy, w dziennych domach pomocy, klubach seniora, czy mieszkaniach chronionych i wspomaganych oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe m.in. usługi mieszkalnictwa adaptowalnego. Ważnym elementem wsparcia będzie również upowszechnianie systemów opartych o nowe technologie informacyjno-komunikacyjne (np. teleopieka, systemy przywoławcze), upowszechnianie transportu indywidualnego typu door-to-door jako przykłady działań wspierających proces deinstytucjonalizacji i element kompleksowości wsparcia usług opiekuńczych. Usługi obejmować będą również pomoc dla opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wsparcie świadczone będzie głównie w środowisku lokalnym, w miejscu zamieszkania uczestników projektów. W ramach usług społecznych wspierany będzie również proces usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych doprowadzający do podejmowania przez osoby potrzebujące wsparcia samodzielnego, dojrzałego życia poza placówką oraz integracji ze środowiskiem lokalnym. Dopełnieniem działań będzie wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym.

Zwiększanie dostępu do usług społecznych będzie też realizowane dzięki możliwości tworzenia centrów usług społecznych (CUS) i rozwoju usług określonych w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Działania w zakresie usług społecznych będą wynikały z dokumentów opracowanych m.in. przez RCPS w Łodzi.

W zakresie usług zdrowotnych realizowane będzie wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym zwiększana będzie dostępność do usług w zakresie pielęgniarskiej opieki długoterminowej, opieki hospicyjnej i geriatrycznej, opieki w Dziennych Domach Opieki Medycznej (DDOM), środowiskowej opieki psychiatrycznej dla osób dorosłych. Działania te będą mogły zostać uzupełnione o teleopiekę czy też systemy przywoławcze.

Ważnym elementem będzie też wdrażanie wypracowanych na poziomie krajowym standardów dostępności w podmiotach leczniczych w szczególności w POZ i w szpitalach.

W ramach zwiększania dostępności do usług w poszczególnych powiatach i gminach województwa zakłada się m.in. kontynuację i rozwój idei projektów partnerskich realizowanych przez samorządy różnych szczebli z podmiotami spoza sektora finansów publicznych.

W celu dopełnienia oferty w zakresie usług społecznych lub zdrowotnych planuje się realizację działań podnoszących kwalifikacje i kompetencje kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji.

Działania zdrowotne to także interwencja związana z profilaktyką zdrowotną i rehabilitacją medyczną podejmowana w formule programów polityki zdrowotnej stanowiących odpowiedź na istotne problemy regionu, np.: zakażenia wirusem HPV, nadwaga, otyłość czy też zaburzenia psychiczne wśród dzieci i młodzieży.

Pandemia COVID-19 potwierdziła tezę potrzeby zabezpieczenia usług użyteczności publicznej dla mieszkańców regionu w związku z zagrożeniem epidemicznym, w tym SARS-CoV-2. Planuje się zatem zwrócenie uwagi na wsparcie usług zapobiegających, przeciwdziałających, zwalczających choroby zakaźne oraz ich negatywne skutki.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- rozwój usług społecznych;
- tworzenie centrów usług społecznych (CUS) i rozwój dostarczanych usług;
- rozwój usług zdrowotnych, w tym wdrażanie standardów dostępności w podmiotach leczniczych;
- szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji.
- realizacja regionalnych programów polityki zdrowotnej dotyczących profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu.

Tryb niekonkurencyjny może znaleźć zastosowanie w przypadku projektów realizacji regionalnych programów polityki zdrowotnej – projekty własne województwa łódzkiego.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

- mieszkańcy województwa łódzkiego, w tym:
 - osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym z powodu wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawności;
 - osoby z niepełnosprawnościami;
 - inne osoby narażone na umieszczenie w instytucjach całodobowych lub przebywające w tych instytucjach;
 - rodziny sprawujące opiekę nad seniorami, osobami z niepełnosprawnościami i innymi osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
 - osoby w kryzysie bezdomności i osoby zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym;
 - obywatele państw trzecich, migranci spoza UE i uchodźcy;
 - otoczenie ww. grup docelowych;
 - osoby objęte regionalnymi programami polityki zdrowotnej,

- podmioty lecznicze;
- kadra podmiotów świadczących usługi w społeczności lokalnej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy dostępu do usług społecznych i zdrowotnych dla mieszkańców województwa.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Ze względu na niekomercyjny charakter działań w zakresie włączenia społecznego oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Podejmowane zadania nie są ukierunkowane na osiąganie zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. Planuje się wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji.

2.1.7.5.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	k)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby)	osoby	887	17739

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	k)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCR04	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki	osoby	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	WUP Łódź	

					wsparcie w programie (osoby)						
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	k)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (sztuki)	sztuki	0	2021	6802	WUP Łódź	

2.1.7.5.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(k)	158 Działania w celu zwiększenia równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług	45 000 000
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(k)	160 Działania na rzecz poprawy dostępności, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	4 544 760
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(k)	161 Działania na rzecz poprawy dostępu do opieki długoterminowej (z wyłączeniem infrastruktury)	20 738 063

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(k)	01 Dotacja	70 282 823

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(k)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	70 282 823
---	------	--------------------	-----	--	------------

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(k)	09 Nie dotyczy	70 282 823

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+³², EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(k)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawienia płci	70 282 823

³² W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.7.6 Cel szczegółowy (I) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

2.1.7.6.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach celu szczegółowego realizowany będzie pakiet zdeinstytucjonalizowanych usług adresowanych do rodzin z dziećmi; dzieci, młodzieży i młodych dorosłych, osób w kryzysie bezdomności oraz osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagających kompleksowej aktywizacji społecznej.

Działania ukierunkowane będą na wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz pomoc w rozwiązywaniu ich problemów życiowych, w tym w wychowaniu dzieci. Praca z rodziną obejmować będzie analizę sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu, wzmocnienie jej funkcji, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w integracji rodziny oraz przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Ponadto, wsparcie ukierunkowane będzie na zapewnienie dzieciom w ramach pieczy zastępczej opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a także tworzenie warunków do powstawania i funkcjonowania tych miejsc. Osiągnięcie pełnoletności przez wychowanków rodzin zastępczych i innych instytucji całodobowych wiąże się z możliwością ich usamodzielnienia. Proces usamodzielnienia jest niezwykle ważnym aspektem integracji społecznej. W związku z tym planuje się kompleksowe wsparcie tych osób poprzez m.in. wsparcie opiekunów lub asystentów usamodzielniania, budowanie kręgów wsparcia, mieszkania wspomagane i „usamodzielniania na próbę”, polegające na wsparciu osoby w doświadczaniu samodzielnego życia.

W sytuacji, kiedy powrót dziecka do rodziny biologicznej nie jest możliwy, właściwym rozwiązaniem może być umieszczenie w rodzinie adopcyjnej. Istotne jest zatem wsparcie dzieci zgłoszonych do przysposobienia, a także dzieci przysposobionych oraz kandydatów na rodziców adopcyjnych i osób, które przysposobiły dziecko. Objęcie ich kompleksowymi ponadstandardowymi działaniami diagnostycznymi, rehabilitacyjnymi, terapeutycznymi, szkoleniowymi wpłynie na podwyższenie efektywności adopcji w województwie.

W ramach ośrodków lub punktów interwencji kryzysowej możliwe będzie zapewnienie dostępu do specjalistycznych usług, w tym poradnictwa, konsultacji, grup wsparcia, mieszkań interwencyjnych lub innych miejsc noclegowych oraz przeciwdziałanie przemocy, w tym przemocy w rodzinie. W sytuacjach kryzysowych, których konsekwencją jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, służby gminne podejmują działania na rzecz powrotu dziecka do środowiska rodzinnego.

Dzieci i młodzież stanowią szczególną kategorię w ramach grup docelowych szeroko rozumianej polityki społecznej. Doświadczanie sytuacji trudnych, depriwacji, marginalizacji powoduje, że dzieciństwo nie jest radosnym, spokojnym etapem życia. Kumulacja negatywnych zjawisk w tym okresie prowadzi do ograniczenia możliwości w kolejnych fazach życia oraz zwiększa ryzyko niepełnej integracji społecznej w dorosłości. W związku z powyższym w ramach programu zaplanowano wsparcie adresowane do dzieci i młodzieży i ich

opiekunów znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej. Planuje się objęcie ich m.in. działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi, profilaktycznymi w tym w zakresie zdrowia psychicznego np. w ramach placówek wsparcia dziennego.

W ramach celu zaplanowano także wsparcie adresowane do dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu m.in. z powodu choroby, czy niepełnosprawności. Usługi społeczne i zdrowotne będą świadczone w środowisku lokalnym. Preferowane będą w przypadku usług społecznych, usługi opiekuńcze, asystenckie, usługi w środowiskowych domach samopomocy, w dziennych domach pomocy, w klubach. Wsparcie to uzupełnione zostanie o poradnictwo specjalistyczne, czy działania włączające dzieci i młodzież oraz młodych dorosłych do życia w lokalnej społeczności. Usługi zdrowotne będą zaś obejmować usługi w zakresie pielęgniarstwa długoterminowego, opieki hospicyjnej.

Wspierane będą również procesy deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym.

W ramach celu planuje się również działania aktywizujące społecznie osoby najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie o charakterze terapeutycznym, profilaktycznym, poradnictwa specjalistycznego.

Uwaga w tym celu będzie również zwrócona na problem bezdomności. Bezdomność to zjawisko szczególnie złożone, wielowymiarowe, różnorodnie uwarunkowane i dynamiczne, dlatego przeciwdziałanie mu jest niezwykle trudne, wymagające nie tylko szybkiej interwencji, lecz wskazania skutecznych sposobów wyjścia z trudnej sytuacji. W związku z powyższym planuje się świadczenie usług dla osób w kryzysie bezdomności w tym m.in.: wsparcie usług środowiskowych, wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe.

W zależności od potrzeb w ramach projektów będzie możliwość realizacji działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej.

W celu dopełnienia oferty w zakresie usług społecznych planuje się realizację działań podnoszących kwalifikacje i kompetencje kadry na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- rozwój usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz usług preadopcyjnych i postadopcyjnych;
- tworzenie ośrodków lub punktów interwencji kryzysowej oraz rozwój usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie;
- rozwój usług skierowanych do dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych;
- rozwój usług dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w kryzysie bezdomności;
- szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji.

Tryb niekonkurencyjny może znaleźć zastosowanie w przypadku projektów dotyczących usług preadopcyjnych i postadopcyjnych – projekt własny województwa łódzkiego.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

- mieszkańcy województwa łódzkiego, w tym:
 - dzieci, młodzież i młodzi dorośli wymagający wsparcia, w tym przebywający w instytucjonalnej pieczy zastępczej i innych placówkach całodobowych o charakterze długoterminowym, z uwzględnieniem osób uczących się i opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i inne;
 - rodziny biologiczne, zastępcze, adopcyjne z dziećmi, w tym doświadczające trudności opiekuńczo-wychowawczych;
 - kandydaci na rodziców adopcyjnych, do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz członkowie ich rodzin;
 - osoby potrzebujące interwencji kryzysowej;
 - ofiary przemocy, w tym przemocy w rodzinie;
 - osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym;
 - osoby najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym zidentyfikowane na poziomie regionalnym;
 - otoczenie ww. grup docelowych;
- kadra podmiotów świadczących usługi w społeczności lokalnej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy sytuacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Ze względu na niekomercyjny charakter działań w zakresie włączenia społecznego oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Podejmowane zadania nie są ukierunkowane na osiąganie zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. Planuje się wsparcie w formie bezzwrotnych dotacji.

2.1.7.6.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)

Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(l)	EFS+	Słabiej rozwinięte	EECO01	Całkowita liczba osób objętych wsparciem EFS+ (osoby)	osoby	549	10986
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(l)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLLCO01	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej (osoby)	osoby	423	8450

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	(l)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLHLCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu (osoby)	osoby	0	2021	880	WUP Łódź	

2.1.7.6.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(l)	159 Działania na rzecz poprawy świadczenia usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej	31 481 085
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(l)	163 Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	2 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(l)	01 Dotacja	33 481 085

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(l)	033 Brak ukierunkowania terytorialnego	33 481 085

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(l)	09 Nie dotyczy	33 481 085

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+³³, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację	EFS+	Słabiej rozwinięte	(l)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	33 481 085

³³ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.8 PRIORYTET 8 ŁÓDZKIE WSPIERA EDUKACJĘ I KADRY

2.1.8.1 Cel szczegółowy³⁴ (d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

2.1.8.1.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wyzwaniem dla regionu jest powstająca luka pokoleniowa na rynku pracy. Starzenie i kurczenie się zasobów pracy wymaga zatrzymania pracowników na rynku pracy, poprzez działania na rzecz zachowania i wzmocnienia ich zdolności do pracy. Luka pokoleniowa powoduje także wiele niekorzystnych zjawisk w funkcjonowaniu firm: wzrost kosztów pracy, absencje chorobowe, spadek wydajności, wiedzy i doświadczenia personelu.

Działania proponowane w ramach celu szczegółowego nakierowane będą na:

- podnoszenie kompetencji i kwalifikacji, przekwalifikowanie w celu zwiększenia dostosowania pracowników do dynamicznie zmieniających się potrzeb pracodawców i regionalnej gospodarki (adaptacyjny pracownik),
- polepszenie stanu zdrowia, kreowanie prozdrowotnych stylów życia oraz tworzenie przyjaznego zdrowiu środowiska pracy dla populacji w wieku produkcyjnym (zdrowy pracownik w zdrowym miejscu pracy).

Zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa skłania do dostrzegania potencjału zawodowego osób 50+. Badania wskazują, że w przypadku starszych osób najważniejszym powodem niepodejmowania aktywności ekonomicznej jest zły stan zdrowia, zaś istotnym – przekonanie o zbyt niskich kompetencjach. Aktywność edukacyjna, niezbędna dla utrzymania zatrudnienia i wydłużenia aktywności zawodowej, w przypadku osób 50+ jest ciągle niska. W ramach celu szczegółowego wsparcie adresowane będzie do osób, jak i pracodawców.

Biorąc pod uwagę fakt, iż jedną z istotniejszych form rozwoju kompetencji jest rozwój kompetencji zawodowych i uczenie się w miejscu pracy, wspierane będą usługi rozwojowe finansowane w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania (PSF). Oprócz wzrostu kompetencji pracowników poprzez zapewnienie im dostępu do wysokiej jakości szkoleń, doradztwa i studiów podyplomowych, w oparciu o podejście popytowe, PSF przyczyni się do realizacji celów rozwojowych pracodawców. Dodatkowo korzystanie z dopasowanych do potrzeb firmy usług rozwojowych pozwoli pracodawcom reagować na zachodzące procesy zmian na rynku lub w przedsiębiorstwach, co bezpośrednio przyczyni się do poprawy sytuacji konkurencyjnej regionalnych pracodawców dotkniętych procesami zmiany gospodarczej. Ważnym elementem są działania powodujące większą elastyczność pracy.

W ramach projektów outplacementowych przewidziane do realizacji działania mają na celu utrzymanie lub przywrócenie do zatrudnienia osób, które w wyniku negatywnych skutków zmian gospodarczych utraciły lub są zagrożone utratą zatrudnienia. Zapewnienie

³⁴ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (vii) rozporządzenia EFS+.

kompleksowego i dostosowanego do indywidualnych potrzeb wsparcia w ramach outplacementu służyć będzie skutecznemu zapobieganiu dezaktywizacji zawodowej.

Choroba należydo głównych czynników ograniczających i uniemożliwiających aktywność zawodową. Zły stan zdrowia mieszkańców województwa wymaga ciągłych interwencji. Problemy pogłębia sytuacja demograficzna – procesy starzenia się społeczeństwa. Stale rośnie udział w populacji osób powyżej 50 roku życia. Pogarszająca się struktura demograficzna ma istotny wpływ na kształtowanie się zachorowalności i chorobowości wśród mieszkańców, w szczególności na choroby przewlekłe.

Interwencje związane z profilaktyką zdrowotną lub rehabilitacją medyczną podejmowane w formule programów zdrowotnych będą dotyczyć w szczególności chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu i grup chorób w największym stopniu negatywnie wpływających na aktywność zawodową mieszkańców, ale też chorób, które najbardziej mogą się do nich przyczyniać wg dowodów naukowych. Działania dotyczące rehabilitacji medycznej będą ukierunkowane na grupy docelowe najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskie powrotowi na rynek pracy w wyniku uzyskania świadczeń z zakresu rehabilitacji. Biorąc pod uwagę fakt, iż 1/3 obciążenia zdrowotnego wynika z behawioralnych czynników ryzyka związanych ze stylem życia, a pod tym względem mieszkańcy regionu wypadają gorzej niż średnia krajowa, dużą rolę w programach profilaktycznych odgrywać będzie edukacja i promocja zdrowia. Nieocenionym miejscem promocji zdrowia jest miejsce pracy. Dlatego też podejmowane będą przedsięwzięcia ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy oraz zapewniające rozwiązania poprawiające zarządzanie różnorodnością w miejscu pracy, w tym wiekiem. Działania adresowane do pracowników realizowane głównie w sferze prozdrowotnych przekształceń wdrażanych przypomocy sprofilowanych programów ochrony i promocji zdrowia dostosowanych do stanu zdrowia, potrzeb i oczekiwań różnych generacji pracowników, wzmocnią ich potencjał zdrowia. Możliwe będzie łączenie ww. przedsięwzięć z rozwiązaniami z zakresu zarządzania wiekiem i kompetencjami pracowników, poprzez stosowanie narzędzi takich jak: elastyczny czas i formy pracy, odpowiednia ergonomia w miejscu pracy, czy możliwość przekwalifikowania i zmiany stanowiska pracy.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- usługi rozwojowe w ramach PSF dla pracodawców i ich pracowników, zgodne z ich zidentyfikowanymi potrzebami;
- outplacement;
- programy polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zdrowotnej i rehabilitacji medycznej dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu i w największym stopniu negatywnie wpływających na aktywność zawodową;
- działania ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, przekwalifikowanie pracowników pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie lub wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównymi grupami docelowymi wsparcia będą:

- pracodawcy i ich pracownicy

- osoby, które utraciły pracę z przyczyn nie dotyczących pracownika;
- osoby przewidziane do zwolnienia lub zagrożone zwolnieniem z pracy z przyczyn nie dotyczących pracownika;
- mieszkańcy województwa łódzkiego w wieku aktywności zawodowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy dostępności usług rozwojowych oraz wydłużenia aktywności zawodowej osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Ze względu na niekomercyjny charakter typów wsparcia oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Zadania te nie są prowadzone dla zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się.

2.1.8.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(d) roz	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDCO04	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową (osoby)	osoby	800	16000
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDCO05	Liczba pracowników dużych przedsiębiorstw objętych usługą rozwojową (osoby)	osoby	310	6200

Łódzkie wspiera edukację i kadry	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby	3850	77000
----------------------------------	-----	------	--------------------	----------	--	-------	------	-------

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDCR01	Liczba pracowników, którzy uzyskali kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w usłudze rozwojowej,	osoby	0	2021	2220	IZ FEL20 27	0
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDCR03	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	0	2021	7700	IZ FEL20 27	

2.1.8.1.3 Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(d)	144 Działania na rzecz zdrowego i dostosowanego środowiska pracy uwzględniające zagrożenia dla zdrowia i obejmujące m.in. promocję aktywności fizycznej	12 880 500
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(d)	146 Wsparcie na rzecz przystosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	34 348 000
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(d)	147 Działania zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	40 038 625

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(d)	01 Dotacja	87 267 125

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(d)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	87 267 125

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(d)	09 nie dotyczy	87 267 125

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+³⁵, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(d)	02 Projekty uwzględniające	87 267 125

³⁵ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

				kwesję równouprawnienia płci	
--	--	--	--	------------------------------------	--

2.1.8.2 Cel szczegółowy³⁶ (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

2.1.8.2.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i):

W ramach edukacji przedszkolnej podejmowane będą działania na rzecz poprawy i upowszechniania wysokiej jakości wychowania przedszkolnego, w tym wśród dzieci z niepełnosprawnościami. Na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia i dostępności wychowania przedszkolnego tworzone będą nowe miejsca przedszkolne.

Poprawa jakości edukacji przedszkolnej obejmie placówkę, wszechstronny rozwój dzieci, w tym rozwój kompetencji kluczowych i uniwersalnych, wychwytywanie i korygowanie deficytów rozwojowych, działania rehabilitacyjno-kompensacyjne, wsparcie psychologiczne, doksztalcanie nauczycieli, w tym w obszarze edukacji włączającej oraz działania szkoleniowe i świadomościowe dla rodziców lub opiekunów dzieci.

Planowane są nabory w trybie niekonkurencyjnym projektów składanych przez gminy, ukierunkowanych na generowanie dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego oraz podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej w gminach o najniższym stopniu upowszechnienia i dostępności edukacji przedszkolnej.

W ramach kształcenia ogólnego bezpośrednio wspierane będą szkoły i placówki realizujące podstawę programową kształcenia ogólnego, ich uczniowie, rodzice i nauczyciele. Wsparcie będzie udzielane w ramach kompleksowych programów, ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych i uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy, przekrojowych, proinnowacyjnych i zawodowych, kompetencji społecznych i społeczno-emocjonalnych, wsparcie cyfryzacji, doksztalcanie kadr oraz realizację działań społeczno-wychowawczych szkół jako podbudowa dla kształcenia zawodowego.

Szkoła powinna wyposażać uczniów w umiejętności praktyczne dostosowane do potrzeb pracodawców, w kompetencje transferowalne i proinnowacyjne, jak również uwzględniać trendy związane z nowoczesnymi technologiami i adaptować je do praktyki szkolnej. Dlatego uzupełniająco wspierana będzie infrastruktura w ramach mechanizmu cross-financingu i wyposażenie lub dostosowanie szkół do trwającej transformacji cyfrowej oraz działania podnoszące kompetencje uczniów oraz nauczycieli w tym zakresie – w oparciu o analizę potrzeb ex ante.

³⁶ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (vii) rozporządzenia EFS+.

Uzupełniająco doskonalone będą kompetencje i umiejętności kadry szkół i placówek systemu oświaty - w oparciu o identyfikację i diagnozę potrzeb szkoleniowych wspieranej instytucji.

Podejmowane będą działania dotyczące rozwijania kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów poza edukacją formalną.

Wzmacniana będzie funkcja społeczno-wychowawcza i wspierająca szkoły, w tym w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, integracji uczniów i współpracy z rodzicami oraz wsparcie świetlic szkolnych. Komplementarnie do innych kluczowych działań na rzecz poprawy jakości kształcenia istotne jest kształtowanie i wspieranie zdrowego stylu życia uczniów opartego na aktywności fizycznej, w tym dofinansowanie pomocniczo niezbędnych elementów przyszkolnej infrastruktury sportowej (cross-financing) – tak aby umożliwić uczniom rozwój na różnych płaszczyznach.

Kształcenie zawodowe wspierane będzie przez dostosowanie go do potrzeb rynku pracy i pracodawców (przy wykorzystaniu europejskich i krajowych źródeł prognozowania w zakresie edukacji i szkolnictwa), włączanie pracodawców w system kształcenia i egzaminowania . Wsparcie obejmie współpracę szkół i placówek z ich otoczeniem dla wypracowania i wdrożenia kierunków kształcenia zgodnych z potrzebami regionalnych pracodawców, w tym zawodów związanych z zieloną gospodarką, ochroną klimatu, zawodów przyszłości czy Przemysłu 4.0. Istotne będzie powiązanie szkolnictwa zawodowego z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami województwa łódzkiego RSI LORIS 2030. Zakłada się organizację staży uczniowskich rozliczanych stawką jednostkową, zajęć praktycznych, kształcenia w miejscu pracy, szkoleń dopasowanych do danego pracodawcy. Realizowane będą także wizyty studyjne, szkolenia oraz staże zawodowe uczniów i nauczycieli poza terytorium RP jako działania uzupełniające – o ile będą niezbędne do realizacji celu i wynikające z wcześniejszej diagnozy potrzeb.

Kompleksowe programy rozwoju szkół zawodowych obejmą działania na rzecz uczniów lub słuchaczy, nauczycieli, programów nauczania, stosowanych metod dydaktycznych i zarządzania procesami kształcenia w szkole.

Modernizacja szkolnictwa zawodowego będzie wspierana zachętami dla uczniów w postaci stypendiów, dlatego planuje się realizację przez Urząd Marszałkowski WŁ projektu w trybie niekonkurencyjnym dla zdolnych uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

Interwencja obejmie poszerzenie oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych, w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej. Planuje się organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (m.in. kwalifikacyjnych kursów zawodowych i kursów umiejętności zawodowych) oraz kursów umożliwiających uzyskanie wiedzy, umiejętności, uprawnień i kwalifikacji zawodowych.

W celu realizacji wysokiej jakości kształcenia przewiduje się doposażenie szkół i placówek zawodowych w sprzęt, materiały dydaktyczne, nowoczesne technologie.

Doskonalone będą kwalifikacje i umiejętności nauczycieli lub instruktorów praktycznej nauki zawodu we współpracy z uczelniami i rynkiem pracy, organizowane staże zawodowe u pracodawców, szkolenia, studia podyplomowe i inne formy doskonalenia w celu poprawy jakości pracy kadry dydaktycznej oraz przeciwdziałanie brakom kadrowym.

Na każdym etapie edukacyjnym wspierany będzie rozwój poradnictwa edukacyjnego i doradztwa zawodowego, zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej, preorientacji zawodowej oraz funkcjonowania na rynku pracy. Ważnym elementem doradztwa będzie popularyzacja i propagowanie kształcenia zawodowego w klasach VII i VIII SP oraz działania świadomościowe dla uczniów ich rodziców w celu podniesienia prestiżu oraz znaczenia kształcenia zawodowego.

Zapewnione będzie wsparcie edukacji włączającej (w tym niezbędnych elementów infrastruktury sprzyjającej włączeniu społecznemu) na wszystkich etapach edukacji oraz poprawa dostępności dla osób ze zróznicowanymi potrzebami. Istotne będzie ze względu na zwiększającą się liczbę orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego zapewnienie wysokiej jakości kształcenia dla dzieci lub uczniów z niepełnosprawnościami, ale również szczególnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, w tym wynikających z uzdolnień .

Planuje się wsparcie organów prowadzących szkoły i placówki oświatowe, w tym działania łagodzące skutki pandemii COVID-19, która negatywnie wpłynęła na sferę psychiczną uczniów. Ważne będą działania z zakresu szeroko rozumianej pomocy i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów i ich opiekunów, profilaktyki, aktywności fizycznej uczniów oraz promowania zdrowego trybu życia. Podnoszone będą w tym zakresie kompetencje nauczycieli i kadry zarządzającej.

W kształceniu ogólnym i zawodowym planuje się wsparcie uczniów szczególnie uzdolnionych polegające na dostosowaniu oferty kształcenia m.in. we współpracy z uczelniami mającymi status uniwersytetu lub politechniki w celu implementacji rozwiązań pozwalających na zindywidualizowaną ścieżkę rozwoju oraz adaptację i dostosowanie programów nauczania do potrzeb uczelni i szkół wyższych, w tym stypendia dla uczniów szczególnie uzdolnionych. W związku z kryzysem klimatycznym i transformacją ku zielonej gospodarce podejmowane będą działania rozwijające świadomość i zachowania proekologiczne na wszystkich etapach edukacji.

Premiowane będą działania w zakresie edukacji włączającej oraz wsparcie placówek zlokalizowanych na obszarach wiejskich.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- generowanie miejsc wychowania przedszkolnego na obszarach deficytowych;
- poprawa jakości oferty edukacyjnej w ośrodkach wychowania przedszkolnego;
- wsparcie szkół realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego (szkoły ogólne i zawodowe) ich uczniów i nauczycieli, w ramach kompleksowych programów, ukierunkowanych na podniesienie jakości edukacji, obejmujące: rozwój kompetencji kluczowych, w tym proinnowacyjnych, kreatywnych, przedsiębiorczych, uniwersalnych, przekrojowych, zawodowych, a także kompetencji społecznych i społeczno-emocjonalnych, wsparcie cyfryzacji, realizację działań społeczno-wychowawczych;
- podnoszenie kompetencji kadry szkół i placówek systemu oświaty;
- wsparcie i propagowanie szkół zawodowych;
- doradztwo zawodowe;
- działania w zakresie edukacji włączającej;
- wsparcie uczniów szczególnie uzdolnionych;
- łagodzenie skutków pandemii COVID-19;
- wsparcie organów prowadzących szkoły i placówki systemu oświaty mające na celu zwiększenie jakości i efektywności pracy szkół lub placówek

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównymi grupami docelowymi wsparcia będą:

- dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodzice i opiekunowie;
- kadra ośrodków wychowania przedszkolnego;
- ośrodki wychowania przedszkolnego;
- uczniowie szkół i placówek systemu oświaty kształcenia ogólnego;
- kadra oraz nauczyciele szkół i placówek systemu oświaty kształcenia ogólnego;
- szkoły i placówki systemu oświaty kształcenia ogólnego;
- rodzice i opiekunowie uczniów;
- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe;
- kadra oraz nauczyciele, w tym nauczyciele kształcenia zawodowego i instruktorzy praktycznej nauki zawodu szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe;
- szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe;
- osoby dorosłe zainteresowane z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kompetencji lub kwalifikacji zawodowych;
- partnerzy społeczno-gospodarczy szkół lub placówek

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+
Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE, o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy dostępności placówek oświatowych i dostosowanie oferty edukacyjnej skierowanej do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnością.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum.

Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji projektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego, niemniej w zależności od rodzaju potrzeb w zakresie edukacji można wskazać preferowane obszary docelowe wsparcia jakimi są obszary wiejskie.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Ze względu na niekomercyjny charakter działań oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Zadania te nie są prowadzone dla zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się. Usługi edukacyjne finansowane są przede wszystkim ze środków publicznych.

2.1.8.2.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)

Łódzkie wspiera edukację i kadry	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	do oszacowania na późniejszym etapie	6220
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLFCO08	Liczba wyposażonych/wyposażonych szkół i placówek systemu oświaty	podmioty	Do oszacowania na późniejszym etapie	475

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]

2.1.8.2.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(f)	148 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	15 000 000

Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(f)	149 Wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury)	112 457 117
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(f)	151 Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	5 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(f)	01 Dotacja	132 457 117

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(f)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	132 457 117

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(f)	09 Nie dotyczy	132 457 117

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+³⁷, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(f)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	132 457 117

³⁷ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.8.3 Cel szczegółowy³⁸ (g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

2.1.8.3.1 Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii), rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 17 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wyzwaniem dla regionu jest niskie zainteresowanie mieszkańców kształceniem zawodowym i ustawicznym. W ramach celu szczegółowego planuje się zatem działania skierowane do osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych zdobyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia, wiedzy, umiejętności, kwalifikacji ogólnych i zawodowych. Osoby dorosłe otrzymają dostęp do szkoleń i kursów - z wykorzystaniem systemu Bazy Usług Rozwojowych. Wsparcie realizowane będzie przez Operatorów. By zwiększyć efektywność interwencji i w zależności od indywidualnych potrzeb, wybór usług rozwojowych poprzedzony będzie fakultatywnym bilansem kariery zmierzającym do zdiagnozowania potencjału zawodowego i ewentualnie zaprojektowania indywidualnego planu rozwoju zawodowego, co jest szczególnie ważne w przypadku przekwalifikowania osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Dorośli mieszkańcy regionu będą mogli również formalnie potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w drodze nieformalnej lub pozaformalnej w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji – poza systemem Bazy Usług Rozwojowych i PSF. Podejmowane będą przedsięwzięcia ukierunkowane na rzecz poprawy

- umiejętności podstawowych (czytanie i rozumienie tekstu, liczenie i rozumowanie matematyczne, technologie informacyjno-komunikacyjne) i innych ogólnych umiejętności które są na zbyt niskim poziomie, a także
- kompetencji cyfrowych, dla grup wykluczonych cyfrowo.

Jest to szczególnie istotne w kontekście zachodzących przemian demograficznych (postępujące starzenie się zasobów pracy) i konieczności powstrzymywania, poprzedzającej dezaktywizację zawodową, dezaktywizacji edukacyjnej.

Podejmowane będą również działania mające na celu wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (na przykładzie LOWE – Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji) np. poprzez tworzenie lokalnych ośrodków kształcenia osób dorosłych, w tym służących aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób z niepełnosprawnościami.

Realizacja zaplanowanych działań w ramach celu szczegółowego przyczyni się do zwiększenia udziału osób dorosłych w kształceniu i podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności. Rezultatem podjętych działań będzie wzrost kompetencji kluczowych oraz umiejętności społecznych osób dorosłych, które można wykorzystać na rynku pracy, w życiu osobistym, w rodzinie, w

³⁸ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (vii) rozporządzenia EFS+.

środowisku lokalnym. Spodziewanym efektem podjętych działań na rzecz realizacji celu stanie się dostosowanie kwalifikacji osób dorosłych do potrzeb gospodarki regionu, poprawa ich sytuacji na rynku pracy oraz możliwość dalszej samorealizacji i rozwoju osobistego.

Dobrze przygotowane kadry niemedyczne pozwalają zmniejszyć negatywne konsekwencje niedostosowanej do potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa podaży kadr medycznych. Dlatego też wspierane będzie kształcenie podyplomowe i doskonalenie zawodowe osób wykonujących zawody niemedyczne w obszarach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania regionalnego systemu ochrony zdrowia.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- usługi rozwojowe w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje kwalifikacje/ kompetencje lub przekwalifikować się; w tym wsparcie dla osób z najtrudniejszych grup docelowych - za pośrednictwem BUR;
- podstawowe kompetencje, w tym cyfrowe dla grup wykluczonych cyfrowo (realizowane poza systemem BUR i PSF umożliwiające wdrażanie Upskilling pathways);
wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (na przykładzie LOWE) np. poprzez tworzenie lokalnych punktów wsparcia kształcenia osób dorosłych, w tym służących aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób z niepełnosprawnościami;
- kształcenie podyplomowe i doskonalenie zawodowe osób wykonujących zawody niemedyczne (np. psycholog, psychoterapeuta) w obszarach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Głównymi grupami docelowymi wsparcia będą:

- osoby dorosłe zainteresowane z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kompetencji lub kwalifikacji;
- osoby dorosłe, w szczególności osoby zagrożone wykluczeniem cyfrowym w zakresie wsparcia ich kompetencji cyfrowych;
- osoby wykonujące zawody niemedyczne w obszarach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Działania realizowane w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poprawy dostępności do usług umożliwiających podnoszenie, uzupełnianie i zmianę kwalifikacji dla osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia dostępności usług, infrastruktury i produktów.

W celu zapewnienia spełnienia ww. zasad zastosowane zostaną kryteria wyboru projektów weryfikujące, czy projekt jest zgodny z powyższymi zasadami. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn weryfikowana będzie w oparciu o kryterium dotyczące tzw. standardu minimum. Podczas oceny projektu weryfikowane będzie spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w każdym obszarze planowanego projektu, weryfikacja dostępności odnosiła się będzie również do produktów powstałych w projekcie opisanych we wniosku.

Na etapie realizacji oprojektów spełnienie powyższych zasad weryfikowane będzie poprzez analizę opisów prowadzonych działań zawartych we wniosku o płatność. W praktyce spełnienie zasad horyzontalnych sprawdzane będzie w procesie monitorowania, ewentualnej kontroli, czy ewaluacji.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie udzielane będzie na obszarze całego województwa łódzkiego. Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Ze względu na niekomercyjny charakter typów wsparcia oraz społeczny charakter interwencji nie przewiduje się zastosowania instrumentów finansowych. Zadania te nie są prowadzone dla zysku i co do zasady nie mają charakteru zadań samofinansujących się.

2.1.8.3.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel (2029)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	295	5900
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGCO03	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w zakresie umiejętności podstawowych, realizowanym poza Bazą Usług Rozwojowych	osoby	do oszacowania na późniejszym etapie	do oszacowania na późniejszym etapie

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny	Cel (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
-----------	-----------------	---------	-------------------	------------------------	----------------	-----------------	--	------------------	------------	---------------------	-------------

Łódzkie wspiera edukację i kadry	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGCR01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	0	2021	1770	IZ FEŁ20 27
Łódzkie wspiera edukację i kadry	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLGCR02	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje cyfrowe po opuszczeniu programu	osoby	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ20 27

2.1.8.3.3 Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(g)	145 Wspieranie rozwoju kompetencji cyfrowych	5 421 000
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(g)	151 Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	12 649 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(g)	01 Dotacja	18 070 000

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(g)	33 Brak ukierunkowania terytorialnego	18 070 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(g)	09 nie dotyczy	18 070 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+³⁹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie wspiera edukację i kadry	EFS+	Słabiej rozwinięte	(g)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	18 070 000

³⁹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.1.9 PRIORYTET 9 ŁÓDZKIE W TRANSFORMACJI

2.1.9.1 Cel szczegółowy (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

2.1.9.1.1 Interwencje w ramach funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi), (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Planowany do realizacji zakres interwencji stanowi odpowiedź na wyzwanie związane z restrukturyzacją obszaru górnictwo-energetycznego w kierunku neutralności klimatycznej oraz łagodzeniem skutków transformacji społeczno-gospodarczej regionu łódzkiego. Planowana transformacja ma również kreować nowy model rozwoju gospodarczego przy uwzględnieniu działań związanych m.in. z rozwojem przedsiębiorczości i dywersyfikacją gospodarki, wdrożeniem koncepcji niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, przekwalifikowaniem kadr, tworzeniem alternatywnych miejsc pracy, zapobieganiem nierównościami społecznymi i wykluczeniu, postępowaniem mającym na celu poprawę stanu środowiska terenów pogórnictwa, zwiększeniem wykorzystania OZE i efektywnością energetyczną.

Dofinansowane będą badania i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych m.in. w zakresie GOZ, OZE, budownictwa energooszczędnego i pasywnego. Wsparciem objęta zostanie działalność gospodarcza związana z OZE, rozwojem logistyki czy sektora kultury i turystyki. Dofinansowanie zostanie przeznaczone również na poprawę jakości i dostępu do usług społecznych oraz kształcenie dostosowane do potrzeb nowoczesnej gospodarki. Interwencja obejmie również działania służące nadaniu terenom zdegradowanym i pogórnictwom nowych funkcji, działania na rzecz usunięcia lub zmniejszenia zanieczyszczenia elementów środowiska. Realizowane będą także działania służące zapewnieniu dostępności transportowej mieszkańcom obszaru transformacji, w tym inwestycje w niskoemisyjny i bezemisyjny transport.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

W zakresie wsparcia rozwoju gospodarczego obszaru transformacji:

- wsparcie infrastruktury badawczej lub aparatury badawczej niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych;
- wsparcie badań lub dofinansowanie zakupu usług badawczych;
- wsparcie transferu technologii oraz rozwoju współpracy między przedsiębiorcami a sferą B+R;
- wdrożenie innowacji, wyników prac B+R (z możliwością wsparcia jako element projektu tworzenia nowych modeli biznesowych);
- rozwój usług dla firm (w tym innowacyjnych);
- wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw lub promocji gospodarczej;

- wdrożenie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach;
- wdrożenie rozwiązań w zakresie Przemysłu 4.0 w przedsiębiorstwach;
- wdrożenie rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach;
- wsparcie inwestycji w MŚP zwiększających ich zdolności produkcyjne;
- wsparcie tworzenia nowych przedsiębiorstw przy udziale inkubatorów przedsiębiorczości lub IOB;
- dostosowanie terenów inwestycyjnych do potrzeb przedsiębiorstw;
- wsparcie inwestycji służących zagospodarowaniu terenów zdegradowanych lub pogórnicych na potrzeby rozwoju nowych funkcji gospodarczych, w tym m.in. z zakresu energetyki OZE, turystycznych lub sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowych;
- wsparcie inwestycji służących prowadzeniu działalności gospodarczej związanej z rozwojem sektora turystycznego lub sektora kultury, w szczególności na terenach pogórnicych.

W zakresie wsparcia kształcenia i dostępu do usług publicznych:

- inwestycje w infrastrukturę edukacyjną lub szkoleniową;
- inwestycje w infrastrukturę służącą świadczeniu usług społecznych i deinstytucjonalizacji;
- wsparcie przedsięwzięć w zakresie e-usług publicznych;
- rozwój cyfrowych baz danych, w tym danych o terenach przemysłowych;
- programy przyczyniające się do poprawy sytuacji na rynku pracy osób pozostających bez pracy;
- programy przyczyniające się do aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w szczególności dotkniętych transformacją gospodarczą;
- rozwój usług społecznych;
- rozwój usług zdrowotnych;
- działania typu outplacement;
- usługi rozwojowe w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje kwalifikacje lub kompetencje lub przekwalifikować się w tym wsparcie dla osób z najtrudniejszych grup docelowych – za pośrednictwem BUR;
- realizacja programów zwiększających umiejętności cyfrowe mieszkańców;
- programy polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zdrowotnej lub rehabilitacji medycznej dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu;
- bezpośrednie wsparcie ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół lub placówek systemu oświaty, w tym wspieranie ich w edukacji włączającej, łagodzenie skutków pandemii COVID-19, rozwój doradztwa edukacyjnego i zawodowego;
- tworzenie lub rozwój centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego;
- wsparcie- kształcenia ustawicznego w formach szkolnych i pozaszkolnych;
- wsparcie kształcenia zawodowego w zakresie dostosowania do wymagań nowoczesnej, cyfrowej i neutralnej dla klimatu gospodarki, w szczególności nabywanie nowych, zmiana oraz dostosowanie kwalifikacji i kompetencji przez osoby dotknięte procesami transformacji.

W zakresie wsparcia środowiska i transportu:

- wsparcie infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;

- wsparcie infrastruktury służącej do magazynowania energii ze źródeł odnawialnych działającej na potrzeby danego źródła OZE;
- inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków;
- inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej systemów ciepłowniczych lub chłodniczych;
- inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej;
- działania na rzecz usunięcia lub zmniejszenia zanieczyszczenia elementów środowiska (m.in. gleb, ziemi lub wód gruntowych);
- zagospodarowanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększenie lesistości;
- inwestycje dotyczące bezemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru transportu zbiorowego z niezbędną infrastrukturą;
- inwestycje z zakresu infrastruktury transportu zbiorowego;
- inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie zbiorowym;
- inwestycje z zakresu niezmotoryzowanego transportu indywidualnego;
- rozwój infrastruktury ładowania pojazdów paliwami alternatywnymi, które nie są paliwami kopalnymi

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy wyznaczonego w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego Obszaru Transformacji, w szczególności pracownicy kompleksu energetycznego w Bełchatowie, zagrożeni utratą pracy w wyniku zaprzestania eksploatacji złóż węglowych na terenie Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów” oraz zmniejszenia zatrudnienia w Elektrowni Bełchatów na skutek zmiany profilu gospodarczego podmiotu (zaprzestania wytwarzania energii ze źródeł konwencjonalnych).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji - art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Cel szczegółowy będzie realizowany z poszanowaniem zasad horyzontalnych UE o których mowa w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, w oparciu o zapisy Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, realizowana będzie przede wszystkim poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień, opisanych w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programu podejmowane będą odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu m.in. na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Zapewniana będzie także równość mężczyzn i kobiet.

Do przestrzegania zasad horyzontalnych zobowiązane będą zarówno instytucje zaangażowane we wdrażanie programu, jak również beneficjenci projektów. Realizowane w projektach działania będą uwzględniać wymogi dotyczące zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności usług lub infrastruktury.

W celu wyboru operacji Instytucja Zarządzająca będzie stosować kryteria i procedury, które są niedyskryminacyjne, przejrzyste, gwarantują równouprawnienie płci i uwzględnienie postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również zasad zrównoważonego rozwoju oraz unijnej polityki w dziedzinie środowiska naturalnego zgodnie z art. 11 i art. 191 ust. 1 TFUE.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Jako terytorium najbardziej dotknięte negatywnymi skutkami transformacji w woj. łódzkim wskazano 35 gmin:

- m. Bełchatów
- gmina Bełchatów
- gmina Drużbice
- gmina Kleszczów
- gmina Kluki
- gmina Rusiec
- gmina Szczerców
- gmina Żelów
- gmina Działoszyn
- gmina Kiełczygłów
- gmina Nowa Brzeźnica
- gmina Pajęczno
- gmina Rząśnia
- gmina Siemkowice
- gmina Strzelce Wielkie
- gmina Sulmierzyce
- gmina Gorzkowice
- gmina Rozprza
- gmina Wola Krzysztoporska
- gmina Złoczew
- gmina Dobryczyce
- gmina Gomunice
- gmina Kamieńsk
- gmina Lgota Wielka
- gmina Ładzice
- m. Radomsko
- gmina Radomsko
- gmina Czarnożyły
- gmina Konopnica
- gmina Osjaków
- gmina Ostrówek

- gmina Wieluń
- gmina Wierzchlas
- gmina Widawa
- m. Piotrków Trybunalski.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

2.1.9.1.2 Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCO 13	Wartość usług, produktów i procesów cyfrowych opracowanych dla przedsiębiorstw	EUR	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCO67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCO38	Powierzchnia wspieranych	ha	0	do oszacowania na

					zrekultywowanych gruntów			późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCO 22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)	MW	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięte	PLFCO08	Liczba doposażonych/wyposażonych szkół i placówek systemu oświaty	podmioty	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięte	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięte	PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby	0	do oszacowania na późniejszym etapie
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (osoby)	osoby	0	do oszacowania na późniejszym etapie

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
Lódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR 002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	

Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	PLRR 02	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	EUR	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR12	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych usług, produktów i procesów cyfrowych opracowanych przez przedsiębiorstwa	użytkownicy/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR 71	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	użytkownicy/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR 52	Grunty zrekultywowane wykorzystane jako tereny zielone pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną	ha	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona ekwiwalentu CO2 / rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	

							podstawie danych z pierwszych naborów				
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR 31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia ciepła)	MWh/rok	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	RCR 62	Roczna liczba użytkowników w nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	Użytkownicy	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	PLDCR03	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	PLGCR01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	do oszacowania na późniejszym etapie – na podstawie danych z pierwszych naborów		do oszacowania na późniejszym etapie	IZ FEŁ2 027	
Łódzkie w Transformacji	(i)	FST	Słabiej rozwinięty	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność	osoby	0	2021	do oszacowania na późniejszym etapie	WUP Łódź	

					na własny rachunek, po opuszczeniu programu (osoby					zym etapie		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------	--	--

2.1.9.1.3 Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	001 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w mikroprzedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	7 023 510
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	002 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w małych i średnich przedsiębiorstwach (w tym prywatnych organizacjach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	7 023 464
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	003 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	517 947
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	004 Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w publicznych organizacjach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	3 094 001
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	005 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w mikroprzedsiębiorstwach bezpośrednio związane z	1 642 211

				działaniami badawczymi i innowacyjnymi	
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	006 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w MŚP (w tym prywatnych organizacjach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	1 642 211
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	007 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	15 832
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	008 Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w publicznych organizacjach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	688 731
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	009 Działania badawcze i innowacyjne w mikroprzedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów (badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe, studia wykonalności)	125 344
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	010 Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów	125 343
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	011 Działania badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów	205 226
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	012 Działania badawcze i innowacyjne w publicznych organizacjach badawczych, instytucjach szkolnictwa wyższego i ośrodkach kompetencji, w tym tworzenie sieci kontaktów (badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe, studia wykonalności)	227 957
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	013 Cyfryzacja MŚP (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy)	1 297 776

				biznesowe, ośrodki innowacji cyfrowych, żywe laboratoria, przedsiębiorcy internetowi i przedsiębiorstwa ICT typu start-up, usługi B2B)	
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	016 Rozwiązania TIK, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	3 611 016
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	019 Usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka, internet rzeczy w zakresie aktywności fizycznej i nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym)	1 388 852
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	020 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	2 016 601
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	021 Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	3 252 582
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	024 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	1 301 032
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	025 Inkubatory przedsiębiorczości, wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out i przedsiębiorstw typu start-up	1 463 661
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	026 Wsparcie dla klastrów innowacyjnych, w tym między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i organami publicznymi oraz sieciami biznesowymi, z korzyścią głównie dla MŚP	585 464
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	027 Procesy innowacji w MŚP (innowacje w zakresie procesów, organizacji, marketingu, i współtworzenia, innowacje zorientowane na użytkownika i motywowane popytem)	13 350 704
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	028 Transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami,	3 959 005

				organizacjami badawczymi i sektorem szkolnictwa wyższego	
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	029 Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i uczelniami wyższymi, koncentrujące się na gospodarce niskoemisyjnej, odporności i przystosowaniu się do zmian klimatu	22 730
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	030 Procesy badawcze i innowacyjne, transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami koncentrujące się na gospodarce o obiegu zamkniętym	22 730
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	038 Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP oraz działania wspierające	1 197 199
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	041 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	3 946 760
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	042 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	1 873 479
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	044 Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające	13 419 057
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	045 Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności	7 816 147

				energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	047 Energia odnawialna: wiatrowa	2 573 853
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	048 Energia odnawialna: słoneczna	26 233 849
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	049 Energia odnawialna: biomasa	613 508
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	052 Inne rodzaje energii odnawialnej (w tym energia geotermalna)	563 246
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	054 Wysokosprawna kogeneracja, system ciepłowniczy i chłodniczy	1 323 661
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	058 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: powódzie i osunięcia ziemi (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	3 182 313
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	060 Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzykom związanym z klimatem i zarządzanie nimi: inne ryzyka, np. burze i susze (w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe)	2 955 005
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	072 Wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców zgodnie z kryteriami efektywności	287 966
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	073 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i	9 733 332

				rekultywacja skażonych gruntów	
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	074 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności	2 614 043
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	075 Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w MŚP	909 232
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura	3 182 313
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	080 Inne działania służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w dziedzinie zachowania i odtwarzania obszarów naturalnych o wysokim potencjale pochłaniania i składowania dwutlenku węgla, np. poprzez ponowne nawadnianie wrzosowisk, wychwytywanie gazu składowiskowego	227 308
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	081 Infrastruktura czystego transportu miejskiego	17 052 335
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	082 Tabor czystego transportu miejskiego	14 885 725
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	083 Infrastruktura rowerowa	722 203
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	085 Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych: transport miejski	247 447
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(ii)	086 Infrastruktura paliw alternatywnych	454 616
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	109 Transport multimodalny (poza miastami)	5 454 987
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(ii)	120 Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu redukcję emisji gazów	443 046

				cieplarnianych: inne rodzaje transportu	
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	121 Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem)	1 555 514
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	122 Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa podstawowego i średniego	1 999 947
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	124 Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	1 999 947
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	126 Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	1 361 075
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	127 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	1 361 075
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	129 Wyposażenie opieki zdrowotnej	1 245 193
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	134 Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	15 028 333
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	135 Działania na rzecz promowania dostępu do zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych	6 679 259
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	136 Wsparcie szczególne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych	5 009 444
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	137 Wsparcie na rzecz samozatrudnienia i zakładania działalności gospodarczej typu start-up	6 679 259
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	144 Działania na rzecz zdrowego i dostosowanego środowiska pracy uwzględniające	2 927 841

				zagrożenia dla zdrowia i obejmujące m.in. promocję aktywności fizycznej	
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	145 Wspieranie rozwoju kompetencji cyfrowych	1 232 237
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	146 Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	7 807 578
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	147 Działania zachęcające do aktywnego starzenia się w dobrym zdrowiu	9 101 103
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	148 Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	3 409 621
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	149 Wsparcie na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego (z wyłączeniem infrastruktury)	25 562 413
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	151 Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	4 011 760
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	153 Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	8 271 460
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	158 Działania w celu zwiększenia równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług	10 500 000
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	161 Działania na rzecz poprawy dostępu do opieki długoterminowej (z wyłączeniem infrastruktury)	7 255 428
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	165 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	3 726 878
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	166 Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	12 847 418

Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	168 Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	14 489 731
-------------------------	-----	--------------------	-----	--	------------

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	01 Dotacja	330 579 074

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	32 inne rodzaje terytoriów objętych wsparciem	330 579 074

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+⁴⁰, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawienia płci	113 475 736
Łódzkie w Transformacji	FST	Słabiej rozwinięte	(i)	03 Projekty neutralne w kwestii równouprawienia płci	217 103 338

⁴⁰ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.2. Priorytety dotyczące pomocy technicznej

2.2.1 PRIORYTET 10 POMOC TECHNICZNA EFRR

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencje w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust.3 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [8 000]

Sprawne instytucje programu

Jednym z najważniejszych elementów skutecznego i efektywnego wykorzystania środków programu będzie zapewnienie odpowiedniego potencjału organizacyjnego i kadrowego wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację programu. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że kluczowe znaczenie w procesie wdrażania ma kadra wysoko wykwalifikowanych pracowników, dlatego konieczne jest wsparcie w zakresie utrzymania dotychczasowego zatrudnienia, a w przypadku zidentyfikowania potrzeb, pozyskanie z zewnątrz odpowiednich zasobów ludzkich do obsługi programu.

W perspektywie finansowej 2021-2027 położony będzie nacisk na wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi. Standardy i rekomendacje w tej dziedzinie zostaną włączone do wytycznych w zakresie stosowania pomocy technicznej.

W celu ograniczenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i zwiększenia ich motywacji stosowane będą bodźce finansowe i pozafinansowe.

Dla zapewnienia wysokiej jakości kadr finansowane będą różnorodne formy kształcenia, takie jak m.in. kursy, szkolenia, warsztaty, seminaria, studia podyplomowe.

Niezbędnym działaniem w budowaniu właściwego potencjału administracyjnego będzie także zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych i technicznych, umożliwiających pracownikom prawidłowe wykonywanie zadań. W związku z powyższym należy zapewnić m.in. odpowiednią powierzchnię biurową, archiwizacyjną i magazynową, odpowiednie wyposażenie stanowisk, narzędzi pracy, a także sprawny system informatyczny (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną) służący obsłudze programu. Wsparcie zostanie skierowane również na zadania związane z zamykaniem perspektywy 2014-2020 oraz na podjęcie działań zmierzających do opracowania niezbędnych dokumentów programowych i strategicznych na potrzeby kolejnego okresu programowania.

Sprawnie funkcjonujący system zarządzania i wdrażania wymaga wsparcia szeregu, składających się na niego procesów. Dlatego też finansowane będą działania dotyczące: m.in. obsługi procedury naboru, oceny wniosków o dofinansowanie, monitorowania, kontroli, audytu, odzyskiwania środków, procedury odwoławczej, certyfikacji wydatków. Zapewnione zostanie również wsparcie obsługi Komitetu Monitorującego i innych podmiotów o charakterze opiniodawczo-doradczym funkcjonujących w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Działaniem usprawniającym system zarządzania i wdrażania będzie finansowanie m.in. wsparcia prawnego i eksperckiego, kosztów przeprowadzania badań ewaluacyjnych, studiów, analiz, ekspertyz, ocen, audytów. Finansowane będą także działania mające na celu wymianę doświadczeń i informacji pomiędzy uczestnikami systemu realizacji i polityki spójności.

Ponadto realizowane będą działania dotyczące zapobiegania, wykrywania i przeciwdziałania nadużyciom finansowym, w tym korupcji, poprzez m.in. zwiększenie przejrzystości, zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, działania zapobiegawcze, ocenę ryzyka, działania edukacyjne, stosownie do potrzeb Instytucji Zarządzającej.

Skuteczni beneficjenci

Dla efektywnego wdrażania programu niezbędne jest także zapewnienie sprawnego przygotowania i realizacji projektów. W związku z tym prowadzone będą działania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, a ich zakres tematyczny będzie wynikał ze zgłaszanych potrzeb. Sfinansowane zostaną działania zmierzające do poszerzenia wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia, dostępnych źródeł finansowania w ramach programu oraz działania edukacyjne, umożliwiające pozyskanie niezbędnej wiedzy na temat poprawnego przygotowania, realizacji i rozliczania projektów.

Możliwe będzie także wsparcie przygotowania wybranych projektów o charakterze strategicznym dla rozwoju województwa łódzkiego, które realizowane będą w okresie programowania 2021-2027 oraz następującym bezpośrednio po roku 2027 poprzez dofinansowanie opracowania dokumentacji projektowej.

Komunikacja i widoczność

Właściwy system komunikacji i widoczności jest jednym z priorytetów realizacji polityki spójności UE na lata 2021-2027. Odgrywa bardzo istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej na temat realizacji programu oraz jego wpływu na rozwój regionu. Środki pomocy technicznej przeznaczone zostaną na działania ukierunkowane na upowszechnianie wśród mieszkańców województwa wiedzy na temat roli i osiągnięć polityki spójności w regionie, zakresu wsparcia programu, wymagań dotyczących przygotowania projektów oraz efektów ich realizacji. Prowadzone działania informacyjne i promocyjne będą realizowane za pośrednictwem m.in. telewizji, radia, prasy jak również przy wykorzystaniu strony internetowej programu, mediów społecznościowych czy własnych mediów Instytucji Zarządzającej. Ponadto planowane jest przygotowanie publikacji, materiałów informacyjno-promocyjnych, a także organizacja wydarzeń m.in. konferencji, kongresów, pikników.

Realizowane działania związane z komunikacją i widocznością będą spójne z horyzontalnymi działaniami informacyjno-promocyjnymi oraz komplementarne z działaniami finansowanymi z programów krajowych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Instytucje wdrażania programu, potencjalni beneficjenci i beneficjenci, potencjalni uczestnicy projektów, uczestnicy projektów, ogół społeczeństwa.

2.2.1.2 Wskaźniki

Wskaźniki produktu wraz odpowiednimi celami pośrednimi i docelowymi

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Pomoc Techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLR0149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt	485	485

Pomoc Techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	szt	5 750	23 000
Pomoc Techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt	3	8

2.2.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit e) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	179 Informacja i komunikacja	8 300 000
Pomoc Techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	180 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	60 486 545

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁴¹, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	68 786 545

Tabela 9: Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nr priorytetu	Fundusz	Rodzaj interwencji	Kod	Kwota (w EUR)

2.2.1 Priorytet pomocy technicznej zgodnie z art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit.f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1 Opis pomocy technicznej w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami - art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [3 000]

2.2.1.2. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

⁴¹ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁴², EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

⁴² W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.2.2 PRIORYTET 11 POMOC TECHNICZNA EFS+

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.2.1. Interwencje w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust.3 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [8 000]

Sprawne instytucje programu

Jednym z najważniejszych elementów skutecznego i efektywnego wykorzystania środków programu będzie zapewnienie odpowiedniego potencjału organizacyjnego i kadrowego wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację programu. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że kluczowe znaczenie w procesie wdrażania ma kadra wysoko wykwalifikowanych pracowników, dlatego konieczne jest wsparcie w zakresie utrzymania dotychczasowego zatrudnienia, a w przypadku zidentyfikowania potrzeb, pozyskanie z zewnątrz odpowiednich zasobów ludzkich do obsługi programu.

W perspektywie finansowej 2021-2027 położony będzie nacisk na wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi. Standardy i rekomendacje w tej dziedzinie zostaną włączone do wytycznych w zakresie stosowania pomocy technicznej.

W celu ograniczenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i zwiększenia ich motywacji stosowane będą bodźce finansowe i pozafinansowe.

Dla zapewnienia wysokiej jakości kadr finansowane będą różnorodne formy kształcenia, takie jak m.in. kursy, szkolenia, warsztaty, seminaria, studia podyplomowe.

Niezbędnym działaniem w budowaniu właściwego potencjału administracyjnego będzie także zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych i technicznych, umożliwiających pracownikom prawidłowe wykonywanie zadań. W związku z powyższym należy zapewnić m.in. odpowiednią powierzchnię biurową, archiwizacyjną i magazynową, odpowiednie wyposażenie stanowisk, narzędzi pracy, a także sprawny system informatyczny (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną) służący obsłudze programu. Wsparcie zostanie skierowane również na zadania związane z zamykaniem perspektywy 2014-2020 oraz na podjęcie działań zmierzających do opracowania niezbędnych dokumentów programowych i strategicznych na potrzeby kolejnego okresu programowania.

Sprawnie funkcjonujący system zarządzania i wdrażania wymaga wsparcia szeregu, składających się na niego procesów. Dlatego też finansowane będą działania dotyczące: m.in. obsługi procedury naboru, oceny wniosków o dofinansowanie, monitorowania, kontroli, audytu, odzyskiwania środków, procedury odwoławczej, certyfikacji wydatków. Zapewnione zostanie również wsparcie obsługi Komitetu Monitorującego i innych podmiotów o charakterze opiniodawczo-doradczym funkcjonujących w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Działaniem usprawniającym system zarządzania i wdrażania będzie finansowanie m.in. wsparcia prawnego i eksperckiego, kosztów przeprowadzania badań ewaluacyjnych, studiów, analiz, ekspertyz, ocen, audytów. Finansowane będą także działania mające na celu wymianę doświadczeń i informacji pomiędzy uczestnikami systemu realizacji i polityki spójności.

Ponadto realizowane będą działania dotyczące zapobiegania, wykrywania i przeciwdziałania nadużyciom finansowym, w tym korupcji, poprzez m.in. zwiększenie przejrzystości, zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, działania zapobiegawcze, ocenę ryzyka, działania edukacyjne, stosownie do potrzeb Instytucji Zarządzającej.

Skuteczni beneficjenci

Dla efektywnego wdrażania programu niezbędne jest także zapewnienie sprawnego przygotowania i realizacji projektów. W związku z tym prowadzone będą działania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, a ich zakres tematyczny będzie wynikał ze zgłaszanych potrzeb. Sfinansowane zostaną działania zmierzające do poszerzenia wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia, dostępnych źródeł finansowania w ramach programu oraz działania edukacyjne, umożliwiające pozyskanie niezbędnej wiedzy na temat poprawnego przygotowania, realizacji i rozliczania projektów.

Możliwe będzie także wsparcie przygotowania wybranych projektów o charakterze strategicznym dla rozwoju województwa łódzkiego, które realizowane będą w okresie programowania 2021-2027 oraz następującym bezpośrednio po roku 2027 poprzez dofinansowanie opracowania dokumentacji projektowej.

Komunikacja i widoczność

Właściwy system komunikacji i widoczności jest jednym z priorytetów realizacji polityki spójności UE na lata 2021-2027. Odgrywa bardzo istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej na temat realizacji programu oraz jego wpływu na rozwój regionu. Środki pomocy technicznej przeznaczone zostaną na działania ukierunkowane na upowszechnianie wśród mieszkańców województwa wiedzy na temat roli i osiągnięć polityki spójności w regionie, zakresu wsparcia programu, wymagań dotyczących przygotowania projektów oraz efektów ich realizacji. Prowadzone działania informacyjne i promocyjne będą realizowane za pośrednictwem m.in. telewizji, radia, prasy jak również przy wykorzystaniu strony internetowej programu, mediów społecznościowych czy własnych mediów Instytucji Zarządzającej. Ponadto planowane jest przygotowanie publikacji, materiałów informacyjno-promocyjnych, a także organizacja wydarzeń m.in. konferencji, kongresów, pikników.

Realizowane działania związane z komunikacją i widocznością będą spójne z horyzontalnymi działaniami informacyjno-promocyjnymi oraz komplementarne z działaniami finansowanymi z programów krajowych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Instytucje wdrażania programu, potencjalni beneficjenci i beneficjenci, potencjalni uczestnicy projektów, uczestnicy projektów, ogół społeczeństwa.

2.2.2.2 Wskaźniki

Wskaźniki produktu wraz odpowiednimi celami pośrednimi i docelowymi

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Pomoc Techniczna	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt	56	56
Pomoc Techniczna	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLRO153	Liczba posiedzeń komitetów, sieci grup oraz innych	szt	12	29

				spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami			
--	--	--	--	---	--	--	--

2.2.2.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit e) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	EFS+	Słabiej rozwinięte	179 Informacja i komunikacja	0
Pomoc Techniczna	EFS+	Słabiej rozwinięte	180 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	21 674 385
Pomoc Techniczna	EFS+	Słabiej rozwinięte	181 Ewaluacja i badania, gromadzenie danych	1 500 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	EFS+	Słabiej rozwinięte	09 Nie dotyczy	23 174 385

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁴³, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	EFS+	Słabiej rozwinięte	02 Projekty uwzględniające kwestię równouprawnienia płci	23 174 385

2.2.2 Priorytet pomocy technicznej zgodnie z art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit.f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.2.1 Opis pomocy technicznej w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami - art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [3 000]

2.2.2.2. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

⁴³ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

--	--	--	--	--

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+⁴⁴, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

2.2.3 PRIORYTET 12 POMOC TECHNICZNA FST

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.3.1. Interwencje w ramach funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust.3 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [8 000]

Sprawne instytucje programu

Jednym z najważniejszych elementów skutecznego i efektywnego wykorzystania środków programu będzie zapewnienie odpowiedniego potencjału organizacyjnego i kadrowego wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację programu. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że kluczowe znaczenie w procesie wdrażania ma kadra wysoko wykwalifikowanych pracowników, dlatego konieczne jest wsparcie w zakresie utrzymania dotychczasowego zatrudnienia, a w przypadku zidentyfikowania potrzeb, pozyskanie z zewnątrz odpowiednich zasobów ludzkich do obsługi programu.

W perspektywie finansowej 2021-2027 położony będzie nacisk na wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi. Standardy i rekomendacje w tej dziedzinie zostaną włączone do wytycznych w zakresie stosowania pomocy technicznej.

W celu ograniczenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i zwiększenia ich motywacji stosowane będą bodźce finansowe i pozafinansowe.

Dla zapewnienia wysokiej jakości kadr finansowane będą różnorodne formy doksztalcania, takie jak m.in. kursy, szkolenia, warsztaty, seminaria, studia podyplomowe.

Niezbędnym działaniem w budowaniu właściwego potencjału administracyjnego będzie także zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych i technicznych, umożliwiających pracownikom prawidłowe wykonywanie zadań. W związku z powyższym należy zapewnić m.in. odpowiednią powierzchnię biurową, archiwizacyjną i magazynową, odpowiednie wyposażenie stanowisk, narzędzi pracy, a także sprawny system informatyczny (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną) służący obsłudze programu. Wsparcie zostanie skierowane również na zadania związane z zamykaniem perspektywy 2014-2020 oraz na podjęcie działań zmierzających do opracowania niezbędnych dokumentów programowych i strategicznych na potrzeby kolejnego okresu programowania.

Sprawnie funkcjonujący system zarządzania i wdrażania wymaga wsparcia szeregu, składających się na niego procesów. Dlatego też finansowane będą działania dotyczące: m.in. obsługi procedury naboru, oceny wniosków o dofinansowanie, monitorowania, kontroli, audytu, odzyskiwania środków, procedury odwoławczej, certyfikacji wydatków. Zapewnione

⁴⁴ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawienia płci w ramach poszczególnych programów.

zostanie również wsparcie obsługi Komitetu Monitorującego i innych podmiotów o charakterze opiniotwórczo-doradczym funkcjonujących w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Działaniem usprawniającym system zarządzania i wdrażania będzie finansowanie m.in. wsparcia prawnego i eksperckiego, kosztów przeprowadzania badań ewaluacyjnych, studiów, analiz, ekspertyz, ocen, audytów. Finansowane będą także działania mające na celu wymianę doświadczeń i informacji pomiędzy uczestnikami systemu realizacji i polityki spójności.

Ponadto realizowane będą działania dotyczące zapobiegania, wykrywania i przeciwdziałania nadużyciom finansowym, w tym korupcji, poprzez m.in. zwiększenie przejrzystości, zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, działania zapobiegawcze, ocenę ryzyka, działania edukacyjne, stosownie do potrzeb Instytucji Zarządzającej.

Skuteczni beneficjenci

Dla efektywnego wdrażania programu niezbędne jest także zapewnienie sprawnego przygotowania i realizacji projektów. W związku z tym prowadzone będą działania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, a ich zakres tematyczny będzie wynikał ze zgłaszanych potrzeb. Sfinansowane zostaną działania zmierzające do poszerzenia wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia, dostępnych źródeł finansowania w ramach programu oraz działania edukacyjne, umożliwiające pozyskanie niezbędnej wiedzy na temat poprawnego przygotowania, realizacji i rozliczania projektów.

Możliwe będzie także wsparcie przygotowania wybranych projektów o charakterze strategicznym dla rozwoju województwa łódzkiego, które realizowane będą w okresie programowania 2021-2027 oraz następującym bezpośrednio po roku 2027 poprzez dofinansowanie opracowania dokumentacji projektowej.

Komunikacja i widoczność

Właściwy system komunikacji i widoczności jest jednym z priorytetów realizacji polityki spójności UE na lata 2021-2027. Odgrywa bardzo istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej na temat realizacji programu oraz jego wpływu na rozwój regionu. Środki pomocy technicznej przeznaczone zostaną na działania ukierunkowane na upowszechnianie wśród mieszkańców województwa wiedzy na temat roli i osiągnięć polityki spójności w regionie, zakresu wsparcia programu, wymagań dotyczących przygotowania projektów oraz efektów ich realizacji. Prowadzone działania informacyjne i promocyjne będą realizowane za pośrednictwem m.in. telewizji, radia, prasy jak również przy wykorzystaniu strony internetowej programu, mediów społecznościowych czy własnych mediów Instytucji Zarządzającej. Ponadto planowane jest przygotowanie publikacji, materiałów informacyjno-promocyjnych, a także organizacja wydarzeń m.in. konferencji, kongresów, pikników.

Realizowane działania związane z komunikacją i widocznością będą spójne z horyzontalnymi działaniami informacyjno-promocyjnymi oraz komplementarne z działaniami finansowanymi z programów krajowych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Instytucje wdrażania programu, potencjalni beneficjenci i beneficjenci, potencjalni uczestnicy projektów, uczestnicy projektów, ogół społeczeństwa.

2.2.3.2 Wskaźniki

Wskaźniki produktu wraz odpowiednimi celami pośrednimi i docelowymi

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT			
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte	PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów			
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte	PLRO158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu			
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte	PLRO153	Liczba posiedzeń komitetów, sieci grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami			

2.2.3.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit e) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte	179 Informacja i komunikacja	1 241 919
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte	180 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	12 307 766
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte	181 Ewaluacja i badania, gromadzenie danych	224 443

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte		

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁴⁵, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc Techniczna	FST	Słabiej rozwinięte		

⁴⁵ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

2.2.3 Priorytet pomocy technicznej zgodnie z art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit.f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.3.1 Opis pomocy technicznej w ramach finansowania niepowiązanego z kosztami - art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [3 000]

2.2.3.2. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+⁴⁶, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

⁴⁶ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

3. PLAN FINANSOWY

Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR	Słabiej rozwinięte	211 265 697	221 261 190	231 557 670	243 748 799	256 436 665	134 818 131	134 818 131	141 740 918	141 740 918	1 717 388 119,00
EFS+	Słabiej rozwinięte	70 679 466	74 023 370	77 468 234	81 544 712	85 791 227	45 105 289	45 105 289	47 426 733	47 426 733,10	574 571 053,00
Ogółem		281 945 163	295 284 560	309 025 904	325 293 511	342 227 892	179 923 420	179 923 420	189 167 651	189 167 651	2 291 959 172,00
FST	Zasoby FST na podstawie art. 3										
	Zasoby FST na podstawie art. 4 rozporządzenia w sprawie FST										
	Zasoby na podstawie art. 7 rozporządzenia w sprawie FST (powiązane z zasobami na podstawie art. 3 rozporządzenia w sprawie FST)										
	Zasoby na podstawie art. 7 rozporządzenia w sprawie FST (powiązane z zasobami na podstawie art. 4 rozporządzenia w sprawie FST)										
Ogółem											
Ogółem		281 945 163	295 284 560	309 025 904	325 293 511	342 227 892	179 923 420	179 923 420	189 167 651	189 167 651	2 291 959 172,00

Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Numer celu polityki lub celu szczegółowego FST lub pomocy technicznej	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e) = (a)+(b)	Stopa współfinansowania (f) = (a)/(e)
						Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		publiczny (c)	prywatny (d)		
CP1	Innowacyjne Łódzkie		EFRR	Słabiej rozwinięte	254 852 266,00							
CP2	Zielone Łódzkie		EFRR	Słabiej rozwinięte	496 497 897,00							
CP2	Mobilne Łódzkie		EFRR	Słabiej rozwinięte	148 540 000,00							
CP3	Lepiej połączone Łódzkie		EFRR	Słabiej rozwinięte	414 910 000,00							
CP5	Łódzkie dla rozwoju lokalnego		EFRR	Słabiej rozwinięte	189 118 229,00							
CP4	Łódzkie przyjazne mieszkańcom		EFRR	Słabiej rozwinięte	144 683 182,00							
CP4	Łódzkie wspiera zatrudnienie i integrację		EFS+	Słabiej rozwinięte	313 602 426,00							

CP4	<i>Łódzkie wspiera edukację i kadry</i>		EFS+	Slabiej rozwinięte	237 794 242,00								
CP 6	<i>Łódzkie w transformacji</i>		FST	Zasoby na podstawie art. 3 rozporządzenia FST									
				Zasoby na podstawie art. 4 rozporządzenia FST									
				Łącznie		330 579 074							
Pomoc techniczna			EFRR	Slabiej rozwinięte	68 786 545,00								
Pomoc techniczna			EFS+	Slabiej rozwinięte	23 174 385,00								
Pomoc techniczna			FST		13 774 128								
			EFRR ogółem	Slabiej rozwinięte	1 717 388 119,00								
			EFS+ ogółem	Slabiej rozwinięte	574 571 053,00								
			FST	Zasoby na podstawie art. 3 rozporządzenia FST									
				Zasoby na podstawie art. 4 rozporządzenia FST									
			Suma całkowita		2 636 312 374,00								

4. WARUNKI PODSTAWOWE

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFRR	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych	Tak	Kryterium 1	T	Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania sytemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.
	FS						Kryterium 2
	EFS+						
	EFMR A						
	FST						
	FAM						
	IZGW						
	FBW						

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							ceny są wymagane tylko, jeśli krajowe systemy przewidują/gromadzą takie informacje.
				Kryteria 3, 4 i 5	T	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p>	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. Ponadto UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzania, że w postępowaniu mogło dojść do zmywu przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę

Warunki podstawowe	Fundusze	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							informacji i doświadczeń.
Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa	EFRR	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych	Tak	Kryterium 1	T	<p>Link do ustawy : http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf</p>	Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy.
	FS						Kryterium 2
	EFS+						
	EFMR A						
	FST						
	Nie dotyczy						
	FAM,						
	IZGW i						
	FBW						

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							ww. ustawą, Prezes UOKiK opiniuje projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym projekty finansowane w ramach środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przed Komisją oraz monitoruje pomoc publiczną udzielaną przedsiębiorcom. Ustawa reguluje także obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej polskim przedsiębiorcom, tj.: gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji związanych z pomocą publiczną.
Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych	EFRR FS EFS+ EFMR A FST FAM IZGW FBW	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych		Kryterium 1			Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMR, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje

Warunki podstawowe	Fundusze	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
				Kryterium 2			Procedura uwzględnia obowiązek IZ Programu w zakresie przygotowania rocznej zbiorczej informacji o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.
Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady	EFRR FS EFS+ EFMR	Warunek mający zastosowanie do wszystkich celów szczegółowych		Kryteria 1, 2		Link do dokumentu: http://www.niepelnosprawni.gov.pl/download/Uchwala-Nr-27-Rady-Ministrow-w-sprawie-przyjecia-Strategii-1614284683.pdf?utm_campaign=pfron&utm_source=df&utm_medium=download	Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. wypełnia wskazane kryteria poprzez ustanowienie ram

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
2010/48/WE ⁴⁷	A FST FAM IZGW FBW						<p>całościowej polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, obejmujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określenie konkretnych celów i działań do osiągnięcia w oznaczonym czasie - wyznaczenie wskaźników realizacji tych celów (mierników) i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację w określonym czasie, - zapewnienie gromadzenia danych w zakresie dotyczącym realizacji celów i działań - ustanowienie mechanizmów monitoringu realizacji celów i działań, - zapewnienie wdrażania na poziomie opracowywania i wdrażania planów działań i programów polityki dostępności oraz zgodnego z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i ustawodawstwa i

⁴⁷ Decyzja Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. L z 23.1.2010, s. 35).

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							standardów, stosownie do uzgodnionych zapisów Strategii.
				Kryterium 3		<p>Link do dokumentu: http://www.niepelnosprawni.gov.pl/download/Uchwała-Nr-27-Rady-Ministrow-w-sprawie-przyjecia-Strategii-1614284683.pdf?utm_campaign=pfron&utm_source=df&utm_medium=download</p>	<p>Opracowano procedurę dla programów finansowanych z 8 funduszy nakładającą na IZ Programu obowiązek przygotowania rocznej informacji o zgłoszeniach dot. niezgodności projektów z KPON oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM decyduje o podjęciu działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.</p> <p>Procedura obejmuje weryfikację zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPON zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRiA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							potwierdzenia naruszenia KPON, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
1.1.Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji	EFRR	Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	Tak	Kryterium 1	T	1) RSI LORIS 2030 2) Analiza wąskich gardeł dyfuzji innowacji w województwie łódzkim	
				Kryterium 2	T	1) Ustawa o Samorządzie Województwa 2) Uchwała Sejmiku Województwa) 3) RSI LORIS 2030	
				Kryterium 3	T	RIS z uwzględnieniem systemu monitoringu i ewaluacji	
				Kryterium 4	T	1) Uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego w sprawie powołania Rady Odpowiedzialnego Rozwoju 2) Dokument zawierający zasady przeprowadzania procesu przedsiębiorczego odkrywania w województwie łódzkim	
				Kryterium 5	T	1) Uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego w sprawie powołania Rady Odpowiedzialnego Rozwoju 2) Dokument zawierający zasady przeprowadzania procesu przedsiębiorczego odkrywania w województwie łódzkim	
				Kryterium 6	T	1) SRWL2030 2) TPST WŁ	
				Kryterium 7	T	1) SRWL2030 2) RSI LORIS 2030 3) programy regionalne 2014-2020, 2021-2027	

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
1.2.Krajowy lub regionalny plan sieci szerokopasmowej	EFRR	Udoskonalanie łączności cyfrowej	Tak	Kryterium 1	T	Link do dokumentu: https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	<p><i>Narodowy Plan Szerokopasmowy w zakresie zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu</i> wskazuje lukę inwestycyjną i finansową spełnienia w Polsce następujących celów Europejskiej Agendy Cyfrowej oraz Komunikatu ws. społeczeństwa gigabitowego (rozdział 3):</p> <p>a) powszechny dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s do roku 2020,</p> <p>b) dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonych w Gb/s, dla wszystkich gospodarstw domowych do roku 2025,</p> <p>c) dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 1 Gb/s dla wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego doroku 2025;</p> <p>d) dostęp do w pełni rozwiniętych komercyjnych usług w sieciach 5G w co najmniej 1 głównym mieście do 2020 roku oraz dostęp do</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							usług w sieciach 5G we wszystkich głównych obszarach miejskich oraz wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych do roku 2025 (rozdział 4).
				Kryterium 2	T	Link do dokumentu: https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	NPS zawiera (rozdział 5) zapisy spełniające kryterium w zakresie modeli interwencji publicznych uzasadnionych różnymi modelami inwestycyjnymi, które zapewniają m.in. dostępność usług w sensie ekonomicznym i otwartość sieci, a także są dostosowane do różnych form i źródeł pomocy finansowej, adekwatnej do zidentyfikowanych zawodności rynku. Modele interwencji publicznej zostały zdelimitowane w odniesieniu do źródła pochodzenia środków przeznaczonych na wsparcie inwestycji szerokopasmowych (środki europejskie/środki krajowe i quasi-kommercyjne) oraz na formę wsparcia (bezwrotna dotacja, instrumenty zwrotne i pomoc zwrotna, partnerstwo publiczno-prywatne oraz inwestycje kapitałowe).
				Kryterium 3	T	Link do dokumentu: https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	NPS w rozdziale 5 i 6 zawiera opis środków

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	<p>służących podażą i popytowi, w tym bezpośrednio usprawniających inwestycje szerokopasmowe oraz wzmacniające wykorzystanie usług dostępu do sieci wysokich przepustowości. Działania wspierające inwestycje szerokopasmowe zostały skupione wokół eliminowania barier administracyjno-prawnych w telekomunikacyjnym procesie inwestycyjnym i działań o charakterze wykonawczym (od odpowiedzialnej aktywności regulacyjnej krajowego organu regulacyjnego dla rynku telekomunikacyjnego – Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej – oraz organu ochrony konkurencji – Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – do ogólnokrajowych kampanii informacyjnych dotyczących inwestycji szerokopasmowych). Z kolei działania wspierające popyt na usługi dostępu do szybkiego internetu polegać będą m.in. na udostępnianiu narzędzi agregujących popyt, kampaniach społecznych</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							wzmacniających świadomość korzyści płynących z korzystania z szybkiego internetu oraz ewentualnych działaniach finansowych, wspierających potrzebujących użytkowników końcowych w zapewnieniu możliwości korzystania z tych usług.
				Kryterium 4	T	Link do dokumentu: https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	Departament Telekomunikacji funkcjonujący w strukturze urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw informatyzacji pełni funkcję Broadband Competence Office i krajowego punktu kontaktowego do spraw rozwoju sieci szerokopasmowych.
				Kryterium 5	T	Link do dokumentu: https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	Monitoring będzie prowadzony przez koordynatora NPS we współpracy z regulatorem rynku telekomunikacyjnego – Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej przy użyciu standardowych wskaźników monitoringowych.
2.1.Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia	EFRR FS	Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji	Nie Spełnienie warunku	Kryterium 1	N		Długoterminowa strategia renowacji budynków wyznacza cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych		gazów cieplarnianych	stanowiąc będzie aktualizacja Długoterminowej strategii renowacji budynków (DSRB) jako wymóg wynikający z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. W zakresie kryterium 2 dotyczącego działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii warunek należy uznać za spełniony w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.				które zostały określone w scenariuszu rekomendowanym renowacji budynków, a także przedstawia analizę różnych wariantów realizacji renowacji: 1. scenariusz szybkiej i głębokiej termomodernizacji, 2. scenariusz termomodernizacji etapowej, 3. scenariusz rekomendowany (rozdział 9). Ponadto, zawiera szczegółowe zestawienie krajowych polityk oraz narzędzi finansowych wspierających renowację budynków, do których przedstawiono wykaz środków budżetowych (rozdział 5). Dodatkowo DSRB zawiera orientacyjną skalę wsparcia renowacji budynków (rozdział 9), oraz wskazuje mechanizmy ułatwiające inwestorem podejmowanie i przeprowadzanie renowacji budynków (rozdział 8). DSRB zawiera wytyczne w zakresie dalszych działań dotyczących wsparcia renowacji budynków w Polsce. DSRB poza wypełnieniem wymogów wynikających z warunku 2.1, spełnia również wymagania nałożone art. 2a dyrektywy

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							2010/31/UE.
				Kryterium 2	T	<p>Link do dokumentu: https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke</p>	<p>Kryterium dotyczące działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii należy uznać za spełnione w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. <i>Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030</i>. Ponadto, w dniu 16 czerwca 2021 r., za pośrednictwem Stałego Przedstawiciela RP przy UE, przekazano do Dyrekcji Generalnej ds. Energii (DG ENER) Komisji Europejskiej dokument pn. <i>Informacja w sprawie metod i środków stosowanych w Polsce służących wdrożeniu art. 7, 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej</i> - zawierający opis szczegółowej metody funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej oraz alternatywnych środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 7a oraz 7b ww. dyrektywy. W wymienionych dokumentach zawarto</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							informacje na temat działań podjętych i planowanych na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii, w tym m.in. łącznej kwoty wymaganych oszczędności w zakresie końcowego wykorzystania energii w terminie do 31 grudnia 2030 r.
2.2.Zarządzenie w sektorze energii	EFRR FS	<p>Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych</p> <p>Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001⁴⁸, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>		Kryteria 1, 2		<p>Link do dokumentu: https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke</p>	<p>KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.</p> <p>KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. :</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., • 21-23% udziału OZE w finalnym

⁴⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnym, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie.</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej <p>Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.</p>
2.3. Skuteczne wspieranie wykorzystania	EFRR FS	Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z		Kryterium 1		<p>Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (dalej: „ustawa OZE”): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150000478/U/D</p>	Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE:

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej Unii		dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju				<p>20150478Lj.pdf</p> <p>Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. 2021 poz. 234): https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000234/U/D20210234Lj.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> Głównym mechanizmem jest aukcyjny system wsparcia. W ramach aukcji OZE zakontraktowano w l. 2016-2018 - ok. 2000 MW, w 2019 r. – ok. 3000 MW, w 2020 - ok. 2500 MW oraz ok. 2500 MW w 2021 r. Nowelizacja ustawy OZE przedłuży okres udzielania pomocy publicznej w systemie aukcyjnym oraz systemach FIT/FIP. Systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP dedykowanych małym wytwórcom OZE w technologii biogazowej, biomasowej oraz hydroenergetycznej. Prosumencki

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program "Mój Prąd" do 2020 roku zapewnił wsparcie dla 1200 MW. W lipcu 2021 r. rozpoczął się nabór do jego 3. edycji. Kolejna, poszerzona o nowe elementy, tj. punkty ładowania samochodów elektrycznych czy magazyny energii jest w trakcie przygotowania. • Programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców i „Agroenergia” dedykowany rolnikom. • Morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>przyrost mocy zainstalowanej OZE. Rozwój tej technologii będzie stanowić centralny element do osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych.</p>
				Kryterium 2		<p>Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz warunków przyłączenia instalacji do sieci (Dz. U. 2017 poz. 1084): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001084/O/D/20171084.pdf</p>	<p>Promowaniu rozwoju OZE w zakresie produkcji ciepła i chłodu służą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii poszerzające katalog podmiotów zobowiązanych do zakupu ciepła z OZE. • Program „Czyste Powietrze” umożliwiający wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>normy i termomodernizację budynków-kontynuacja do 2029 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> W celu rozwoju produkcji ciepła i chłodu z OZE powołano Zespół ds. określenia modelu funkcjonowania rynku ciepła, który opracował wstępną Strategię dla Ciepłownictwa, określając kierunki transformacji sektora w Polsce w odniesieniu do niskoemisyjności, która będzie stanowić podstawę dla działań w najbliższych latach. Ostateczna wersja ww. strategii powstanie do końca 2021 r. <p>Ponadto programy</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							wsparcia inwestycyjnego w zakresie indywidualnych źródeł ciepła z OZE, takie jak program "Czyste powietrze" oraz inne programy podlegać będą stosownym zmianom i udoskonaleniom, a zależność od potrzeb otrzymują komplementarne wsparcie.
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami.	EFRR FS	Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		Kryterium 1			Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące: 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń, 3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka, 6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							infrastruktury i środowiska naturalnego.
				Kryteria 2, 3			<p>Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera:</p> <p>1) cele strategiczne,</p> <p>2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka</p> <p>3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie</p> <p>4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa</p> <p>5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>administracyjnym kraju</p> <p>-procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej,</p> <p>- procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania</p> <p>-komunikację ryzyka,</p> <p>-organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych,</p> <p>-zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód,</p> <p>-procedury uruchamiania rezerw strategicznych,</p> <p>-priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej,</p> <p>-finansowanie.</p>
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-ściekowym	EFRR FS	Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej					Warunek w części dotyczącej wody pitnej spełniony jest poprzez przyjęcie Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, który zawiera ocenę stanu wdrożenia

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>dyrektywy 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wraz z wykazem inwestycji wymaganych do wdrożenia tej dyrektywy oraz do spełnienia wymagań wynikających z jej rewizji, dyrektywy 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. W Programie zawarto również szacunkowe koszty wskazanych inwestycji, w tym koszty wynikające z wymogu badania większej liczby parametrów jakości wody, jak i modernizacji sieci dystrybucji wody z uwzględnieniem jej wieku i planów amortyzacji. W Programie oceniono możliwości finansowania inwestycji z zysków pochodzących z opłat od użytkowników oraz, w przypadku potrzeby ich uzupełnienia, wskazano także możliwe źródła finansowania ze środków krajowych i zagranicznych.</p> <p>Tekst dotyczący opisu części w zakresie gospodarki ściekowej zostanie zgodnie z informacją od MI przekazany po przyjęciu</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							KPOŚK
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR FS	Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		Kryterium 1		<p>Spełnienie kryterium zapewniają: KPGO 2022, nowo dodany załącznik do KPGO 2022.</p> <p>Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf</p> <p>Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf</p>	<p>KPGO 2022 z nowo dodanym w 2021 r. załącznikiem zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla poszczególnych rodzajów odpadów z uwzględnieniem ilości, składu morfologicznego i źródeł ich powstawania.</p> <p>Analiza Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB), stanowiąca podstawę do opracowania ww. załącznika do KPGO 2022, jako elementu realizującego m.in. warunek 2.6 w części dot. określenia luki inwestycyjnej w sektorze odpadowym, zawiera analizę dotyczącą aktualnego stanu, w tym ocenę istniejącego potencjału instalacji gospodarki odpadami i PSZOK oraz prognozy zmian ilości i jakości wytwarzanych w Polsce odpadów komunalnych w perspektywie lat 2019-2035.</p> <p>Analizę sporządzono na podstawie danych wejściowych dla 2018 r.</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							(najnowsze dostępne). Bazą do określenia zapotrzebowania inwestycyjnego była przeprowadzona analiza ilościowa i jakościowa wytwarzania odpadów komunalnych w szczególności na podstawie danych GUS, sprawozdań marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi i dostępnych badań składu morfologicznego.
				Kryterium 2		<p>Spełnienie kryterium poprzez KPGO 2022 Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf</p> <p>Link do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000019/O/D20170019.pdf</p> <p>Link do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000906/O/D20210906.pdf</p>	KPGO zawiera ocenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym zakresu rzeczowego i terytorialnego selektywnego zbierania oraz środków usprawniających jej działanie, a także potrzeby nowych systemów zbiórki. W wyniku tej oceny w KPGO wskazano potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju, które następnie zostały określone w rozporządzeniu ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Załącznik do KPGO 2022, na podstawie przeprowadzonej analizy potrzeb w zakresie systemu selektywnego zbierania, wskazuje, że w kolejnych latach powinien nastąpić rozwój PSZOK wraz z punktami napraw i wymiany rzeczy używanych oraz określa potrzeby w tym zakresie.
				Kryterium 3		Spełnione poprzez przyjęcie nowego załącznika do KPGO 2022 Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	Na rzecz realizacji kryterium została przeprowadzona Analiza IOŚ-PIB oraz opracowany i opublikowany w roku 2021 Załącznik do KPGO 2022, w których zawarto ocenę potrzeb inwestycyjnych w skali kraju w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, infrastruktury selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów. Po przeprowadzonych analizach zidentyfikowano jako priorytetowe instalacje do recyklingu oraz działania inwestycyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. W załączniku przedstawiono również informacje o źródłach finansowania kosztów eksploatacji i utrzymania instalacji w kraju.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				Kryterium 4		<p>Spełnione poprzez art. 35 ust. 1 pkt 4 lit. c) ustawy o odpadach, KPGO 2022, załącznik do KPGO 2022, WPGO</p> <p>Link do Krajowego planu gospodarki odpadami 2022: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf</p> <p>Link do aktualizacji KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf</p>	<p>Uchwalenie i obowiązywanie planów gospodarki odpadami reguluje ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gospodarki odpadami opracowuje się na poziomie krajowym i wojewódzkim. WPGO powinien być zgodny z KPGO i służyć realizacji zawartych w nim celów, które należy uznać jako uniwersalne w skali całego kraju. Wobec tego Załącznik do KPGO 2022 – ocena luki inwestycyjnej - zawiera oszacowanie potrzeb na moce przerobowe instalacji w skali kraju. Funkcjonująca i planowana infrastruktura wraz z lokalizacją i przepustowością dotyczące odpadów komunalnych określone są natomiast wprost w planach inwestycyjnych (załącznik do WPGO), w których procesie przyjmowania bierze udział minister do spraw klimatu, aby zapewnić jednolite zasady planowania w gospodarce odpadami dla całego kraju.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach KPGO 2022 określa kryteria lokalizacji instalacji i obiektów gospodarki odpadami, tj. w zakresie: lokalizacji</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							PSZOKów; instalacji dla odpadów medycznych i weterynaryjnych; składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, np. z grupy 01, 06 i 10 i innych również niebezpiecznych np. z procesów oczyszczania spalin.
2.7. Ramy działań priorytetowych w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących dofinansowanie unijne	EFRR FS	Wzmacnianie i ochrony zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Tak	Kryterium 1	T	<p>Link do dokumentu: http://www.gdos.gov.pl/files/artykuly/5073/PAF_icon.pdf</p>	<p>Działania dotyczące utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ekstensywna gospodarka rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych wykup gruntów odtworzenie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>gatunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk - przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gatunków ekspansywnych/obcych - restytucja gatunków zagrożonych - udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - utrzymanie ośrodków hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt. • wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000 - badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							- budowa /rozwój infrastruktury turystycznej rozprzewadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
3.1..Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR FS	Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej sieci TEN-T		Zawiera ocenę ekonomiczną planowanych inwestycji, opartą na analizie zapotrzebowania i modelach przepływów transportowych, które powinny uwzględnić spodziewany wpływ otwarcia rynków usług kolejowych			
		Rozwój i udoskonalenie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do sieci TEN-T oraz mobilności transgranicznej		Jest spójne z elementami zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu dotyczącymi transportu			
				Obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T zgodnie z definicją w rozporządzeniu w sprawie			

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				CEF, zgodnie z odpowiednimi planami prac dotyczącymi korytarzy sieci bazowej TEN-T			
				W przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność przez zapewnienie wystarczającego o rozwoju połączeń sieci miejskich, regionów i lokalnych społeczności z siecią bazową TEN-T i jej węzłami			
				Zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia sprawozdanie z wdrażania europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym			

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				(ERTMS) zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/61			
				Wspiera multimodalność, określając potrzeby w zakresie transportu multimodalnego lub przeładunkowego oraz terminali pasażerskich			
				Obejmuje środki istotne z punktu widzenia planowania infrastruktury, mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityki			
				Przedstawia rezultaty oceny ryzyk dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami			

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				bezpieczeństwa ruchu drogowego, wraz z mapowaniem dróg i odcinków narażonych na takie ryzyka oraz ustaleniem związanych z tym priorytetów inwestycyjnych			
				Dostarcza informacji na temat zasobów finansowania odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania istniejącej i planowanej infrastruktury			
4.1.Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR EFS+	EFRR Poprawa skuteczności i poziomu włączenia społecznego rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój		Kryterium 1		Spełnienie kryterium zapewni Indywidualny Plan Działania (IPD) - art. 34a Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf	Urząd pracy ma obowiązek przygotować IPD dla każdego bezrobotnego w terminie 60 dni od dnia rejestracji w urzędzie. Urząd

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		<p>infrastruktury społecznej i wspieranie ekonomii społecznej</p> <p>EFS+</p> <p>Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej</p> <p>Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania</p>					<p>pracy ustalając sytuację bezrobotnego i dostosowując dla niego pomoc bierze pod uwagę wiele czynników, m.in. wykształcenie, doświadczenie zawodowe, umiejętności i uprawnienia zawodowe, dyspozycyjność, czas pozostawania bez pracy, miejsce zamieszkania, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy i możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Ww. informacje pozyskiwane są podczas rejestracji bezrobotnego oraz w wywiadzie (w tym z wykorzystaniem kwestionariusza</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy					udostępnianego w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw pracy). Powiatowy urząd pracy w okresie realizacji IPD ma obowiązek kontaktować się z bezrobotnym co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych w IPD. Ww. kontakt może być realizowany przez powiatowy urząd pracy w formie spotkania, rozmowy telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną / pocztową.
				Kryterium 2		Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. e): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D	Powiatowe urzędy pracy w ramach usługi pośrednictwa pracy przyjmują i realizują

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						<p style="text-align: center;">20041001Lj.pdf</p> <p style="text-align: center;">Centralna Baza Ofert Pracy: http://oferty.praca.gov.pl/</p>	<p>oferty pracy przestrzegając zasady jawności ofert pracy. Każda przyjęta i realizowana oferta pracy przez urząd pracy jest automatycznie przekazywana do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy, której rolę pełni obecnie Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP). CBOP to nieograniczony dostęp do aktualnej informacji o ofertach pracy w kraju i za granicą, upowszechnionych przez sieć EURES. CBOP umożliwia także prezentowanie informacji o organizowanych przez powiatowe urzędy pracy stażach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, a także organizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy szkoleniach, targach i giełdach pracy, praktykach studenckich organizowanych w instytucjach publicznych oraz wyszukiwanie praktyk i staży zgłaszanych przez pracodawców. CBOP jest zintegrowana z innymi systemami takimi jak Wortal PSZ (psz.praca.gov.pl), praca.gov.pl, SyriuszStd (wykorzystywanym przez powiatowe urzędy pracy),</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							WUP Viator (wykorzystywanym przez wojewódzkie urzędy pracy). CBOP dostępna z komputera, tabletu i smartfona.
				Kryterium 3		<p>Spełnienie kryterium zapewnia: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 5, rozdział 8, art. 22): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf</p> <p>Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego: https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001240/U/D20151240Lj.pdf</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf</p>	<p>W procesie kształtowania, wdrażania, monitorowania i przeglądu działań na rzecz aktywnej polityki rynku pracy podstawową rolę odgrywają:</p> <p>1. system rad rynku pracy, działających przy ministrze właściwym do spraw pracy, marszałku województwa (WUP), i starosty (PUP). W skład rad rynku pracy wchodzi m.in. przedstawiciele wszystkich reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, organów samorządu terytorialnego i przedstawiciel</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>e nauki.</p> <p>Konsultacje społeczne aktów prawnych regulujących całością zasad i procedur funkcjonowania PSZ, prowadzone na każdym etapie prac nad projektowanymi rozwiązaniami</p> <p>2. Rola Rady Dialogu Społecznego. Przegląd otoczenia prawnego rynku pracy, jego kształt oraz stan są również przedmiotem prac Rady Dialogu Społecznego, a wprowadzanie zmian prawa dotyczących aktywnych polityk rynku pracy przed ich wdrożeniem jest przedmiotem konsultacji w tej instytucji</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>dialogu.</p> <p>3. Rola Konwentu Dyrektorów Wojewódzkich Urzędów Pracy i Rada Forum Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy.</p>
				Kryterium 4		<p>Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 8, art.22) i Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf</p> <p>https://www.gov.pl/web/rozwój-praca-technologia/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia</p> <p>https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy/bezrobocie-rejestrowane</p>	<p>Minister wł. ds. pracy, wspólnie z Prezesem GUS prowadzi badanie "Bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy", w którym zbierane są m. in. dane nt. liczby aktywizowanych bezrobotnych w rozbiciu na formy aktywizacji. Minister wł. ds. pracy corocznie dokonuje analizy efektywności wybranych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych przez PUP, finansowanych z Funduszu Pracy. Kluczowe mierniki to efektywność zatrudnieniowa i kosztowa.</p> <p>W POWER 2014-2020 realizowany jest projekt „Wypracowanie metodologii i wdrożenie</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>monitorowania efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowe bezrobotnych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia działań urzędu pracy".</p> <p>Minister wł. do spraw pracy publikuje na str. internetowej corocznie katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej rozumianych jako usługi i instrumenty rynku pracy finansowane ze środków Funduszy Pracy, dla których w danym roku są określane wskaźniki, o których mowa w art. 4 ust. 11 pkt 2 lit b i c ustawy</p> <p>Opiniowanie planów i sprawozdań Funduszu Pracy należy do kompetencji rad rynku pracy, a monitoring i ocenę polityk rynku pracy realizuje Rada Dialogu Społecznego.</p>
				Kryterium 5		<p>Spełnienie kryterium zapewnia: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Rozdział V, art. 50 ust. 1, art. 53): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf</p> <p>Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. z 2011 r., poz. 920):</p>	<p>„Plan realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce” (GdM) opiera się na funkcjonowaniu 4 podstawowych filarów wsparcia dla młodych osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urzędów

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. z 2009 r., poz. 1160): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091421160/O/D20091160.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. z 2014 r., poz. 497): http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000497/O/D20140497.pdf	<p>pracy (szeroki wachlarz form aktywizacji zawodowej, podnoszenia kompetencji, wspierania przedsiębiorczości oraz zachęt zatrudnionych dla pracodawców).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochotniczych Hufców Pracy -działania i wychowawcze jednostek OHP oraz projekty aktywizacji zawodowej, umożliwiające ukończenie szkoły, nabycie nowych kompetencji, kwalifikacji czy zawodu, zdobycie zatrudnienia. • Projektów wylanianych w konkursach na szczeblu centralnym i regionalnym (projekty wylania na szczeblu centralnym MRiPS,

Warunki podstawowe	Fundusze	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>regionalnym - WUP). Rodzaje wsparcia z EFS dla osób młodych zostały określone w: dokumencie Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa I pn. Osoby młode na rynku pracy, dokumencie Szczegółowy Opis Priorytetów POWER 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programu pożyczkowego „Pierwszy biznes — Wsparcie w starcie”, realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego.
4.2.Krajowe ramy strategiczne na rzecz równouprawnie	EFRR EFS+	EFRR Poprawa skuteczności i poziomu włączenia społecznego		Kryterium 1		Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT)	KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antydyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
nia płci		<p>rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i promowanie ekonomii społecznej</p> <p>EFS+</p> <p>Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu</p>					<p>usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja.</p> <p>Zidentyfikowano następujące wyzwania dla równości między kobietami a mężczyznami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niższy poziom zatrudnienia kobiet 2. Luka płacowa i luka emerytalna na niekorzyść kobiet 3. Niski odsetek kobiet na najwyższych stanowiskach 4. Niski poziom kobiet w STEM
				Kryterium 2		Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT)	Główne działania i zadania przewidziano w II Priorytecie – Praca i zabezpieczenia społeczne.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>Obejmują one: działania na rzecz równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów; włączenia społecznego pod kątem równouprawnienia płci; zwiększania zatrudnienia kobiet, zwłaszcza w starszych grupach wiekowych oraz żyjących w ubóstwie; zwiększenia udziału kobiet na stanowiskach kierowniczych oraz prowadzących działalność gospodarczą również w obszarach nowych technologii. Uzupelnienie głównych obszarów interwencji o dążenie do równości płac kobiet i mężczyzn za tą samą wykonywaną pracę lub pracę o równej wartości oraz wyeliminowanie różnic w płacach i emeryturach ze względu na płeć.</p> <p>Priorytetem jest praca i zabezpieczenie społeczne na rzecz równego traktowania obejmujące działania w kilku obszarach m.in. w zakresie wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, promowania kobiet na stanowiskach kierowniczych, wspierania różnych grup społecznych narażonych na</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							dyskryminację na rynku pracy, zarządzania różnorodnością oraz klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.
				Kryterium 3		Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT)	<p>Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające m.in. raport z realizacji KPDRT. Sprawozdanie Pełnomocnika jako projekt aktu normatywnego, w rozumieniu uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), podlega szerokim uzgodnieniom i konsultacjom.</p> <p>Ponadto, celem wsparcia działań Koordynatora Programu, powołany zostanie Zespół, którego zadaniem będzie cykliczne monitorowanie osiągnięcia zakładanych wskaźników, ujętych w załączniku nr 1 do KPDRT. Powołanie Zespołu nastąpi na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów. Zadania</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Zespołu Monitorującego KPDRT mogą także odnosić się do sygnalizowania ryzyka w realizacji poszczególnych priorytetów, a także wskazywania na poziom osiąganych zmian w życiu społecznym i gospodarczym. W przypadku działań podjętych w ramach realizacji programu, które będą wymagały zmian legislacyjnych, wszelkie projekty aktów normatywnych będą poddane szerokim konsultacjom społecznym i publicznym, zgodnie z uchwałą Rady Ministrów nr 190 – Regulamin Pracy Rady Ministrów.
				Kryterium 4		Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT)	<p>Zapewniono, że przygotowanie, monitorowanie i ewaluacja Programu przeprowadzane jest z udziałem organizacji pozarządowych, interesariuszy i partnerów społecznych.</p> <p>KPDRT poddano szerokim konsultacjom :</p> <ul style="list-style-type: none"> „Zgłoś pomysł” 4.07-19.11.2020 r. poprzez formularz internetowy na stronie

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • publicznym 24.11-18.122020 r. - przedłużonym o 12 dni. • w BIP MRiPS • z KWIRST (17.11.2020 r.-11.052021r., przekroczone ustawy termin o 5 m-cy). <p>Realizacja działań przez odpowiedzialne podmioty uwzględnia współpracę z organizacjami pozarządowymi. Współpraca zarówno z samorządami jak i z organizacjami pozarządowymi będzie przebiegała w różnoraki sposób, w zależności od sposobu obranego przez instytucję wiodącą np. na zasadzie powierzenia realizacji zadania publicznego, konkursu czy zamówień publicznych. Szczegóły ujęto w priorytecie Koordynacja, który wymienia formy</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							współpracy z organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie KPDRT odbywać się będzie zgodnie z informacjami ujętymi w kryterium 3.
4.3.Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR EFS+	EFRR Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online EFS+: Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i		Kryteria 1, 2		Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Ramy strategiczne zostały określone w 1.Strategiina rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto:

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		<p>szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania umiejętności kluczowych, w tym w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego</p> <p>Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania</p>					<p>1) w zakresie kryterium 1: prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy,</p> <p>2) w zakresie kryterium 1a: system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów ELA, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych.</p>
				Kryterium 3		<p>Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/</p> <p>https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow</p>	<p>Ramy strategiczne zostały określone w:</p> <p>1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),</p> <p>2. Zintegrowanej Strategii</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		<p>na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p> <p>Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnością</p>					<p>Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych, Priorytet 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju i możliwości wykorzystania umiejętności,</p> <p>3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych.</p> <p>Ponadto:</p> <p>a) akty prawne podkreślające równy dostęp do kształcenia (m.in.: ustawa Prawo</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		iami					<p>oświatowe, ustawa o systemie oświaty, ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego),</p> <p>b) przedsięwzięcie MEiN: „Włączeni w edukację”.</p>
				Kryterium 4		<p>Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/</p> <p>https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow</p>	<p>Ramy strategiczne zostały określone w:</p> <p>1. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności,</p> <p>2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – wszystkie Obszary oddziaływania poprzez wskazanie podmiotów kluczowych dla realizacji Tematu działania. Dodatkowo ma zastosowanie w szczególności rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”,</p> <p>3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji),</p> <p>4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający:</p> <p>a) Radę Programową do spraw kompetencji,</p> <p>b) sektorowe rady do spraw kompetencji.</p> <p>Ponadto: projekt MEiN: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”.</p>
				Kryterium 5		<p>Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/</p> <p>https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-</p>	<p>Ramy zostały określone w:</p> <p>1. Zintegrowanej Strategii Umiejtności 2030 (część ogólna) –</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						ministrow	<p>Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności oraz rozdział 10. „Wdrażanie i monitorowanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030”,</p> <p>2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”,</p> <p>3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji),</p> <p>4. Ustawie o utworzeniu Polskiej</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. <p>Ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) funkcjonowanie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, b) projekt MEiN „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				Kryterium 6		<p>Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/</p> <p>https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow</p>	<p>Ramy zostały określone w:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: <ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych; 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się nastawionej na aktywny i ciągły rozwój umiejętności; 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności; 6.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (...),</p> <p>3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; V Rozwijanie umiejętności w miejscu pracy; VI Doradztwo zawodowe; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.</p> <p>Ponadto:</p> <p>a) funkcjonowanie Uniwersytetów w Drugiego i Trzeciego</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>Wiek,</p> <p>b) przedsięwzięcie MEiN: „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji”,</p> <p>c) projekt FRSE: „Szansa - nowe możliwości dla dorosłych”,</p> <p>d) program Senior+.</p>
				Kryterium 7		<p>Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/</p> <p>https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow</p>	<p>Ramy zostały określone w:</p> <ol style="list-style-type: none"> ustawie Karta Nauczyciela – Rozdział 7a: Finansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe,</p> <p>3. ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Dział XII Finansowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz gospodarka finansowa uczelni (m.in. „Doktorat wdrożeniowy”),</p> <p>4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...); 6. Wyrównywanie szans w dostępie do</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>rozwoju (...),</p> <p>5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.</p>
				Kryterium 7		<p>Link do dokumentów: https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/</p> <p>https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa--dokument-przyjety-przez-rade-ministrow</p>	<p>Ramy zostały określone w:</p> <p>1. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. postępowania w celu uznania świadectwa lub innego</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>dokumentu (...),</p> <p>2. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych,</p> <p>3. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego (...),</p> <p>4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2 Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5 Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...),</p> <p>5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.</p> <p>Ponadto funkcjonowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, b) Narodowego Centrum Nauki, c) Sieci Badawczej Łukasiewicz, d) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, <p>Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.</p>
4.4.Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia	EFRR EFS +	EFRR Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego		Kryterium 1		Spełnieniem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030" (KPPUiWS)	Diagnoza w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (KPPUiWS) dotyczy ubóstwa i wykluczenia

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
ubóstwa		<p>społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne</p> <p>EFS+:</p> <p>Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>					<p>społecznego,. Dokument zawiera analizę danych ogólnokrajowych oraz według makroregionów, stopnia urbanizacji, typów gospodarstw domowych. W diagnozie uwzględnione zostały takie problemy jak ubóstwo dzieci, bezdomność, ograniczony dostęp do usług społecznych oraz specyficzne potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem. Diagnoza zawiera również informacje dotyczące dostępu do edukacji, w tym edukacji wczesnej i opieki. Opisany został obszar wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wykluczenia mieszkaniowego, ubóstwa osób pracujących i osób starszych oraz przedstawiona została sytuacja cudzoziemców - tytuły pobytowe, dostęp do usług. Diagnoza obejmuje również usługi w ramach pomocy społecznej - usługi w miejscu zamieszkania a domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione. Przy opracowaniu diagnozy opierano się m.in. na danych Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu oraz sprawozdaniach</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							resortowych.
				Kryterium 2		Spełnieniem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030" (KPPUiWS)	<p>KPPUiWS koncentruje się na :</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, • przeciwdziałaniu bezdomności, • rozwijaniu usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i innych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, • wspieraniu osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, • wspieraniu integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy. <p>We wszystkich obszarach uwzględniono działania na rzecz przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							rodzinnej i środowiskowej, zgodnie z paradygmatem deinstytucjonalizacji zgodnie z dokumentem pn. Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.
				Kryterium 3		Strategia Rozwoju Usług Społecznych	<p>W celu spełnienia kryterium dodatkowo opracowywana jest z udziałem grupy ekspertów z zakresu poszczególnych obszarów Strategia rozwoju usług społecznych (SRUS), która będzie realizowana w obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opieki nad dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością, 2. opieki nad osobami starszymi i przewlekle somatycznie i psychicznie chorymi, 3. niezależnego życia – wsparcia osób z niepełnosprawnościami, 4. wsparcia osób bezdomnych, <p>Deinstytucjonalizacja obejmować będzie np:</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>1. priorytetowe podejście do usług społecznych realizowanych w środowisku nad usługami stacjonarnymi</p> <p>2. rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług, które ograniczą opiekę instytucjonalną</p> <p>3. wykorzystanie potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na rzecz rozwoju nowych usług środowiskowych</p> <p>4. zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej, jako ostatni i najmniej pożądany element systemu</p> <p>5. rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomagane</p> <p>6. wdrożenie systemu koordynacji i standaryzacji usług społecznych – funkcja koordynatora usług społecznych;</p> <p>7. wprowadzenie systemowej usługi asystencji osobistej.</p>
				Kryterium 4		Spełnieniem warunku jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z	KPPUiWS opracowano we współpracy z przedstawicielami

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						perspektywą do roku 2030” (KPPUiWS)	<p>społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uwzględniono rezultaty pracy niezależnych tematycznych grup eksperckich dla obszarów: rodzina i dziecko, os. starsze, os. z niepełnosprawnościami, os. z zaburzeniami psychicznymi, os. bezdomne i cudzoziemcy. Grupy eksperckie wypracowały założenia, wykorzystane następnie do zaplanowania działań w KPPUiWS.</p> <p>Monitorowanie KPPUiWS odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy, zwłaszcza organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio w obszarach objętych Programem.</p> <p>W resorcie właściwym ds. rodziny i zabezpieczenia społecznego powołany będzie Zespół ds. realizacji działań KPPUiWS, z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych w obszarach objętych</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							KPPUiWS, administracji centralnej, samorządów wojewódzkich i lokalnych. Dane do monitorowania realizacji działań będą zbierane zgodnie z przyjętym harmonogramem w ramach każdego z Priorytetów.
4.5. Krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz integracji Romów	EFS+	Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie		Kryterium 1		<p>Link do dokumentu dostępny pod adresem: https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030</p>	<p><i>Program integracji</i> kontynuuje poprzednie, szeroko zakrojone działania na rzecz wyrównania szans Romów i ich integracji społecznej i obywatelskiej. Wskazuje cztery tzw. szczególne grupy wsparcia (rozd. 4.5.3.), w tym m.in.: kobiety i dziewczęta romskie oraz młodzież romską. Dokument opisuje mierniki i wskaźniki (rozd. 4.4.), służące monitorowaniu osiągnięcia założonych celów (rozd. 4.2.).</p>
				Kryterium 2		<p>Link do dokumentu dostępny pod adresem: https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030</p>	<p>Program integracji zapewnia narzędzia monitorowania osiągnięcia celów (rozd. 4.6.4.) i ewaluacji (rozd. 4.6.5.). Jednocześnie, zapewnia możliwość ewentualnej modyfikacji metod i środków służących realizacji celów Programu integracji. Poza standardową sprawozdawczością, Program integracji kładzie</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							nacisk na zbieranie danych, „mapujących” sytuację społeczności romskiej i umożliwiających pogłębioną analizę pojawiających się problemów.
				Kryterium 3		<p>Link do dokumentu dostępny pod adresem: https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030</p>	Włączenie problematyki romskiej do realizowanych polityk publicznych zostało opisane w Programie integracji (rozdz. 3), w tym zwłaszcza w odniesieniu do polityki społecznej, rynku pracy, przestępstw z nienawiści i ksenofobii, bezpłatnej pomocy prawnej oraz podtrzymania tożsamości kulturowej.
				Kryterium 4		<p>Link do dokumentu dostępny pod adresem: https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030</p>	Włączenie właściwych interesariuszy zostało zapewnione na etapie projektowania założeń Programu integracji, m.in. przez system konsultacji społecznych – projekt został skierowany do 53 organizacji pozarządowych, głównie romskich, biorących dotychczas udział w realizacji poprzedniego Programu integracji, a także do jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto, MSWiA w trybie roboczym na bieżąco monitoruje prowadzone

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							działania, co dało możliwość takiego skonstruowania Programu, który uwzględnił pojawiające się problemy. Dla zapewnienia udział Romów w procesie tworzenia zadań Program integracji podtrzymał wymóg prowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego corocznych konsultacji na poziomie lokalnym z przedstawicielami społeczności romskiej. Partycypacja Romów na poziomie regionalnym jest zapewniona poprzez udział w komisjach oceniających wnioski w urzędach wojewódzkich, a na poziomie centralnym poprzez udział przedstawicieli Romów w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych (mechanizmy te zostały opisane w rozdz. 4.5.2.)
4.6. Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFRR EFS+	EFRR: Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie	Niespełniony. Spełnienie warunku zapewni przyjęcie: <ul style="list-style-type: none">mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z	Kryterium 1	N		Spełnienie kryterium zapewni publikacja mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ) w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendowanymi kierunkami działań będzie obejmować okres 5 lat. Coroczna aktualizacja MPZ dotyczyć będzie danych statystycznych i wyników analiz.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		<p>przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej</p> <p>EFS+:</p> <p>Zwiększanie i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki</p>	<p>rekomendacjami będzie obejmować okres 7 lat, co roku aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz),</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030”,</i> • <i>Ram strategicznych w zakresie deinstytucjonalizacji w obszarze zdrowia na lata 2021-2030 (Strategia Deinstytucjonalizacji zapewnia spełnienie warunku w</i> 				<p>Analizy przedstawione w mapie potrzeb zdrowotnych z jednej strony stanowią diagnozę systemu ochrony zdrowia, a z drugiej, dzięki prognozom i rekomendowanym kierunkom działań, przyczynią się do zapewnienia równego dostępu do opieki, wspieranie odporności oraz poprawy jakości. Uwzględniają one obszary szczególnie istotne, takie jak podstawową opiekę zdrowotną, profilaktykę.</p> <p>Mapy potrzeb uwzględniają rekomendowane kierunki działań na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i na terenie województw, tj. regionalne różnice w zdrowotności społeczeństwa i dostępności do opieki zdrowotnej. W czerwcu 2020 r. na stronie www.basiw.mz.gov.pl zostały zamieszczone dane statystyczne i analizy w formie zaawansowanego narzędzia analitycznego stanowiące bazę danych statystycznych i analiz zarówno dla całego kraju, jak też dla poszczególnych województw.</p>
				Kryterium 2	N		Spełnieniem kryterium jest przyjęcie Policy Paper

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		długoterminowej	tym zakresie.				<p>2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030” wraz załącznikami tj. ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>Dokument będzie wdrażany w drodze uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia polityki publicznej pt. „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” Zakłada on działania w czterech głównych wzajemnie zależnych obszarach: pacjenta, procesów, rozwoju i finansów. Celem tej polityki publicznej jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia.</p> <p>Efektom realizacji polityki ma być wydłużenie życia i</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							poprawa stanu zdrowia społeczeństwa. Obecnie w analizach epidemiologicznych coraz więcej uwagi przywiązuje się nie tylko do długości życia, ale również do jego jakości. Niezbędne do tego jest zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli.
				Kryterium 3	N		<p>Dokument <i>Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030</i>, zawiera ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi stanowiącymi jako załącznik.</p> <p>Przyjęcie dokumentu „Zdrowa przyszłość”, w tym w szczególności załączników, przyczyni się:</p> <p>- w zakresie opieki nad osobami starszymi – do poprawy jakości życia i zdrowia seniorów i ich opiekunów (rozwój zasobów kadrowych, rozwój form opieki dziennej, domowej oraz innowacyjnych form opieki, wsparcie</p>

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							<p>opiekunów nieformalnych i koordynacja opieki środowiskowej),</p> <p>- w zakresie opieki psychiatrycznej – do wzmocnienia równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (inwestycje w kadry i poprawa jakości kształcenia w dziedzinie psychiatrii i innych specjalizacji zajmujących się ochroną zdrowia psychicznego, zmiana organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej i inwestycje infrastrukturalne).</p>

5. INSTYTUCJE PROGRAMU

Tabela 13 Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa Instytucji	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty	e-mail
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego, obsługiwany przez: Departament Polityki Regionalnej, Departament ds. Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Finansów, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Departament Promocji	Marszałek Województwa Łódzkiego - Grzegorz Schreiber Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej – Tadeusz Polak	sekretariat.marszalek@lodzkie.pl pr@lodzkie.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów, Departament Audytu Środków Publicznych	Minister właściwy ds. finansów publicznych – Tadeusz Kościński Dyrektor Departamentu Audytu Środków Publicznych - Dominik Zalewski	sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Podmiot otrzymujący płatność od Komisji	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Minister właściwy ds. finansów publicznych – Tadeusz Kościński Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej - Dorota Jaworska	sekretariat.IP@mf.gov.pl
W stosownych przypadkach, podmiot lub podmioty otrzymujące płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art.36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów			
Zadania w zakresie księgowania wydatków w przypadku gdy są powierzone podmiotowi innemu niż instytucja			

6. PARTENRSTWO

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [10 000]

Jednym z kluczowych warunków pozwalających na efektywne wykorzystanie funduszy europejskich jest realizacja zasady partnerstwa. Jej podstawę stanowi podejście oparte na wielopoziomowym systemie rządzenia oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych, realizowane na etapach przygotowania Programu, jak również jego wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji.

Realizacja Programu będzie odbywała się zgodnie z zasadą partnerstwa w rozumieniu prawa unijnego oraz krajowego na wszystkich etapach jego przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji. W tym miejscu warto również podkreślić, iż w województwie łódzkim już podczas prac nad SRWŁ2030 w znacznym stopniu zaangażowani byli reprezentanci różnych działających w regionie podmiotów i instytucji, a także, dzięki prowadzonym konsultacjom, szeroka społeczność lokalna.

Zgodnie z art. 8 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów IZ będzie realizować swoje zadania we współpracy z właściwymi władzami lokalnymi i regionalnymi, władzami miast, organami publicznymi, partnerami gospodarczymi i społecznymi, właściwymi podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, takimi jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji, w stosownych przypadkach zaś organizacjami badawczymi i uniwersytetami. Współpraca ta będzie realizowana z pełnym poszanowaniem odpowiednich kompetencji instytucjonalnych i prawnych partnerów społeczno-gospodarczych oraz będzie miała charakter doradczy dla potrzeb realizacji Programu.

Włączenie partnerów nastąpi m.in. poprzez ich udział w konferencjach, warsztatach, webinarach oraz spotkaniach konsultacyjnych, konsultacjach Programu, pracach Komitetu Monitorującego (KM) czy w akcjach informacyjno-edukacyjnych.

W proces przygotowania programu włączeni zostali partnerzy społeczni i gospodarczy, przedstawiciele strony rządowej, samorządowej, pracownicy UMWŁ, przedstawiciele jednostek podległych samorządowi województwa łódzkiego oraz wszystkie zainteresowane podmioty.

W prace nad programem zaangażowani zostali przede wszystkim członkowie ciał opiniodawczo-doradczych, których wiedza i doświadczenie od lat wspiera UMWŁ w kształtowaniu polityki regionalnej – powołanego w grudniu 2013 r. Regionalnego Forum Terytorialnego Województwa Łódzkiego oraz powołanego w marcu 2015 r. Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ 2014-2020). Ważną rolę w procesie przygotowywania projektu programu odegrali również członkowie Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, której obecny skład (4 kadencja) został powołany we wrześniu 2019 r. Innym ważnym ciałem, którego opinia była brana pod uwagę przy przygotowywaniu projektu programu jest Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Łódzkiego, na posiedzeniu której regularnie omawiane są najważniejsze wyzwania regionu łódzkiego.

W ramach prac nad programem FEŁ2027 przyjęto uchwałę nr 30/21 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 18 stycznia 2021 r., na mocy której powołano Grupę Roboczą ds. programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027. Grupa ta skupia przedstawicieli komórek organizacyjnych i jednostek podległych samorządowi województwa łódzkiego.

W lutym 2021 r., działając w oparciu na art. 54 ust. 2, w związku z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko upubliczniono obwieszczenie o przystąpieniu do opracowania projektu programu FEŁ2027 oraz zebrano uwagi do założeń dokumentu. Zainteresowane osoby oraz podmioty mogły składać wnioski zarówno w formie elektronicznej (mailowo), jak również w formie papierowej za pośrednictwem poczty lub przynosząc formularz bezpośrednio do siedziby departamentu odpowiedzialnego za opracowywanie programu lub za pośrednictwem biura podawczego urzędu. Do założeń programu zgłoszono łącznie 64 uwagi z których zdecydowana większość została uwzględniona.

Następnie w związku z trwającymi pracami nad programem FEŁ2027 w dniach 16 marca – 5 maja 2021 r. na stronie <https://elodzkie.pl/> udostępniony został formularz umożliwiający zgłoszenie propozycji przedsięwzięć, planowanych do realizacji w latach 2021-2027 przy wykorzystaniu środków unijnych. Informacja o możliwości zgłaszania przedsięwzięć opublikowana została również na stronach <https://rpo.lodzkie.pl/> oraz <https://ngo.lodzkie.pl/>. Kilukrotnie wysłana została również w tej sprawie informacja mailowa do JST, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych.

Za pomocą udostępnionego formularza zgłoszono prawie 870 propozycji projektów. Zgłaszając projekt należało przyporządkować go do jednej z ogólnie zakreślonych kategorii tematycznych (innowacje i przedsiębiorczość, cyfryzacja, ochrona powietrza, gospodarka wodno-kanalizacyjna, gospodarka o obiegu zamkniętym, adaptacja do zmian klimatu, bioróżnorodność, transport miejski, transport pozamiejski, transport intermodalny, transport drogowy, transport kolejowy, turystyka, kultura, rewitalizacja, zatrudnienie, aktywizacja zawodowa, włączenie społeczne, zdrowie, kształcenie) – można było również wskazać w formularzu inną kategorię. Otrzymane propozycje przedstawiały zapotrzebowanie pełnego przekroju zainteresowanych podmiotów, w szczególności zaś jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, przedsiębiorców, instytucji naukowych i badawczych.

Zarówno zgłoszone uwagi jak i propozycje przedsięwzięć zostały szczegółowo przeanalizowane, czego efektem było poznanie lokalnych i regionalnych potrzeb oraz identyfikowanych wyzwań. Pozwoliło to poszerzyć zakres planowanej interwencji w projekcie FEŁ2027 (m.in. poprzez dodanie nowych typów projektów oraz lepsze dopasowanie alokacji programu do wskazywanych przez partnerów potrzeb).

10 sierpnia 2021 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął uchwałę nr 755/21 w sprawie przyjęcia projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 celem przedłożenia do konsultacji społecznych. Od następnego dnia rozpoczął się proces wstępnych konsultacji tego dokumentu. W dniach 11 sierpnia – 17 września na stronie <https://elodzkie.pl/> udostępniony został formularz umożliwiający zgłoszenie uwag do projektu FEŁ2027. Informacje o konsultacjach wysłano mailowo do wszystkich gmin w województwie łódzkich oraz do bazy NGO z regionu, włączając w to organizacje członkowskie Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. 12 sierpnia wiadomość mailową ws. konsultacji projektu otrzymali również członkowie Komitetu Monitorującego RPO WŁ 2014-2020. Tego samego dnia wysłany został również newsletter do bazy kontaktowej organizacji pozarządowych w województwie łódzkim, informujący o konsultacjach programu regionalnego FEŁ2027, który dotarł do 757 odbiorców. Wiadomość oraz zaproszenie do udziału w konsultacjach otrzymali również członkowie Regionalnego Forum Terytorialnego Województwa Łódzkiego.

Informacja o konsultacjach, analogicznie do procesu zbierania propozycji przedsięwzięć, została również zamieszczona na stronie <https://rpo.lodzkie.pl/> oraz w oficjalnym publikatorze urzędowym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego: <https://bip.lodzkie.pl>.

16 oraz 18 sierpnia 2021 r. odbyły się spotkania informacyjno-konsultacyjne – odpowiednio – z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi. W trakcie spotkań przedstawiono projekt zapisów programu regionalnego oraz odpowiedziano na wszystkie pytania i wątpliwości uczestników spotkania.

8 września jako element konsultacji zorganizowana została – transmitowana „na żywo” za pośrednictwem mediów społecznościowych – rozmowa z przedstawicielem IZ, podczas której odbiorcom przybliżono treść programu regionalnego, jak również zachęcono do udziału w konsultacjach.

Dodatkowo 16 września w formie wideokonferencji odbyło się posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, w trakcie którego członkowie Rady mieli okazję zapoznania się z projektem programu regionalnego. W spotkaniu tym wzięli udział m.in. przedstawiciele organizacji zrzeszających przedsiębiorców – Konfederacji Lewiatan oraz łódzkiej łąży Business Centre Club.

W wyniku podjętych działań informacyjno-promocyjnych zebrano uwagi, które poddano szczegółowej analizie, w wyniku której było możliwe lepsze dostosowanie programu do zgłoszonych potrzeb.

Realizacja zasady partnerstwa na etapie wdrażania, monitorowania i ewaluacji odbywać się będzie poprzez udział partnerów w pracach Komitetu Monitorującego, co zapewni ich partycypowanie w najważniejszych elementach realizacji Programu, w szczególności zgodnie z regulacjami zawartymi w artykułach 38-40 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Ponadto zasada partnerstwa będzie uwzględniała dostęp do ewaluacji przeprowadzonych w odniesieniu do Programu oraz informacji o działaniach naprawczych, podjętych w związku z jej wynikami.

7. KOMUNIKACJA I WIDOCZNOŚĆ

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [4 500]

Komunikacja i widoczność to jeden z priorytetów realizacji polityki spójności UE w latach 2021-2027.

Komunikacja o Programie obejmuje systematyczne i powszechne informowanie o możliwościach, wynikach i wpływie polityki spójności i Funduszy Europejskich. Przekaz dotyczący celów programu i poszczególnych projektów powiązany jest z informowaniem o celach rozwojowych Unii Europejskiej. W efekcie zwiększy widoczność korzyści dla mieszkańców w codziennym życiu i tym samym podnieść świadomości roli i znaczenia Unii Europejskiej.

Komunikacja o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji o polityce spójności. System obejmuje bieżącą współpracę wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację programów i jest skoordynowany przez wspólną markę Funduszy Europejskich, spójny przekaz oraz jasny podział zadań pomiędzy instytucje.

Narzędziami systemu komunikacji będą: wspólna strategia komunikacji polityki spójności oraz strategię dla programów. Strategia horyzontalna określa reguły i schematy prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla wszystkich programów, w tym Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027. Strategia programowa doprecyzowuje wizję komunikacji i główne założenia przedstawione w niniejszym rozdziale. Sposób realizacji działań informacyjnych i promocyjnych będzie określany w rocznych planach działań, a postępy w realizacji planów będą oceniane przez Komitet Monitorujący Program.

Działania komunikacyjne będą się odbywać we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także partnerami społeczno-gospodarczymi.

Działania informacyjne i promocyjne dotyczące Programu mają na celu:

- podnoszenie świadomości potencjalnych beneficjentów na temat możliwości finansowania w ramach Programu i aktywizowanie ich do pozyskiwania środków;
- dostarczanie beneficjentom informacji potrzebnych do realizacji projektów na każdym etapie;
- -rozpowszechnianie wiedzy na temat celów, osiągnięć i korzyści wynikających z realizacji polityki spójności i uzyskanych dzięki unijnemu dofinansowaniu;
- zapewnienie powszechnej akceptacji społecznej dla działań rozwojowych, realizowanych przy pomocy Programu i Funduszy Europejskich jako całości.

Docelowi odbiorcy komunikacji to:

- beneficjenci (faktyczni i potencjalni) – m.in. przedsiębiorstwa, JST, instytucje otoczenia biznesu, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, podmioty wykonujące działalność leczniczą, instytucje integracji i pomocy społecznej, instytucje rynku pracy, instytucje nauki i edukacji, organizacje pozarządowe;
- uczestnicy projektów (faktyczni i potencjalni) – m.in. uczniowie i nauczyciele, bezrobotni i zagrożeni bezrobociem, osoby 50+, osoby z niepełnosprawnościami;
- opinia publiczna – mieszkańcy województwa łódzkiego.

Beneficjenci to z punktu widzenia realizacji celów Programu grupa priorytetowa. Do nich będą przekazywane najbardziej zindywidualizowane komunikaty i informacje. Grupę uczestników projektu stanowią podmioty biorące udział w projektach realizowanych przez beneficjentów. W tym przypadku to przede wszystkim beneficjenci będą przekazywać komunikaty i informacje dotyczące możliwości skorzystania ze środków unijnych.

Instytucja Zarządzająca będzie prowadzić działania różnicujące zawartość komunikatów ze względu na różne grupy odbiorców wsparcia, z zastosowaniem czytelnego i zrozumiałego powszechnie języka. W tym celu IZ będzie kontynuowała działania mające na celu upraszczanie języka komunikacji. Działania komunikacyjne zostaną dostosowane do osób z niepełnosprawnościami.

Wyzwaniem leżącym u podstaw skutecznej komunikacji będzie opracowanie dokumentów skierowanych do potencjalnych wnioskodawców i beneficjentów, a także materiałów przeznaczonych do komunikacji w mediach.

Głównymi kanałami dotarcia z informacjami do opinii publicznej będą: telewizja, Internet (ze szczególnym uwzględnieniem mediów społecznościowych), prasa oraz radio. Duży nacisk położony zostanie na bezpośredni kontakt z mieszkańcami. Działania w zakresie komunikacji w Internecie będą prowadzone przede wszystkim za pośrednictwem strony internetowej Programu oraz w mediach społecznościowych. W procesie ich projektowania zostaną uwzględnione uwarunkowania regionalne. IZ planuje również wykorzystać jako kanał komunikacji własne media. Komunikacja z potencjalnymi beneficjentami i opinią publiczną oparta będzie także na prezentowaniu dobrych praktyk.

IZ na wniosek unijnych instytucji, organów i agencji będzie udostępniała wszelkie materiały związane z komunikacją i widocznością, a także udzieli nieodpłatnej, niewyłącznej i nieodwołalnej licencji na korzystanie z takich materiałów oraz wszelkich wcześniej istniejących praw wynikających z takiej licencji zgodnie z załącznikiem VIII rozporządzenia ogólnego.

Za działania związane z Programem w tym zakresie odpowiedzialna jest Instytucja Zarządzająca. Zgodnie z art. 43 ust. 2 rozporządzenia ogólnego IZ wyznaczy specjalistę ds. komunikacji w ramach Programu.

8. STOSOWANIE STAWEK JEDNOSTKOWYCH, KWOT RYCZAŁTOWYCH, STAWEK RYCZAŁTOWYCH I FINANSOWANIA NIEPOWIĄZANEGO Z KOSZTAMI

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art.94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 1)	☐	☐
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 2)	☐	☐

9. WYKAZ SKRÓTOWCÓW

AOS – ambulatoryjna opieka specjalistyczna
B+R – działalność badawczo-rozwojowa
BUR – Baza Usług Rozwojowych
CIS – Centrum Integracji Społecznej
CNG – sprężony gaz ziemny (ang. <i>Compressed Natural Gas</i>)
COVID-19 – choroba zakaźna wywołana wirusem SARS-CoV-2
CUS – Centrum Usług Społecznych
DDOM – Dzienny Dom Opieki Medycznej
FEŁ2027 – Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027
GIOŚ RWMŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
GOZ – gospodarka o obiegu zamkniętym
GPR – gminny program rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IF – instrumenty finansowe
IIT – Inny Instrument Terytorialny
IOB – instytucje otoczenia biznesu
ITS – Inteligentne Systemy Transportowe (ang. <i>Intelligent Transport Systems</i>)
JST – jednostka samorządu terytorialnego
KIS – Klub Integracji Społecznej
KPEiK – Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
LNG – skroplony gaz ziemny (ang. <i>Liquefied Natural Gas</i>)
LOWE – Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji
MFIPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

MŚP – mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa
OHP – ochotnicze hufce pracy
ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
OSI – obszar strategicznej interwencji
OZE – odnawialne źródła energii
PEP2030 – Polityka ekologiczna Państwa do 2030 r.
PEP2040 - Polityka energetyczna Polski do 2040 r.
PES – podmiot ekonomii społecznej
POZ – podstawowa opieka zdrowotna
PPO – proces przedsiębiorczego odkrywania
PS – przedsiębiorstwo społeczne
PSF – Podmiotowy System Finansowania
PSZ – publiczne służby zatrudnienia
PUP – powiatowy urząd pracy
RCPS – Regionalne Centrum Polityki Społecznej
RPO WŁ 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
RSI LORIS 2030 – Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030
SP – szkoła podstawowa
SRWŁ2030 – Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
TBS – Towarzystwo Budownictwa Społecznego
TEN-T – Transeuropejska Sieć Transportowa (ang. <i>Trans-European Transport Network</i>)
TIK – technologie informacyjno-komunikacyjne
UE – Unia Europejska
UNESCO – Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (ang. <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
USMT – ukierunkowane schematy mobilności transnarodowej

WŁ – Województwo Łódzkie
WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej

10. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

1. Prognoza oddziaływania na środowisko do programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027”